



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1143. Usque Ad Annum 1176

Fleury, Claude

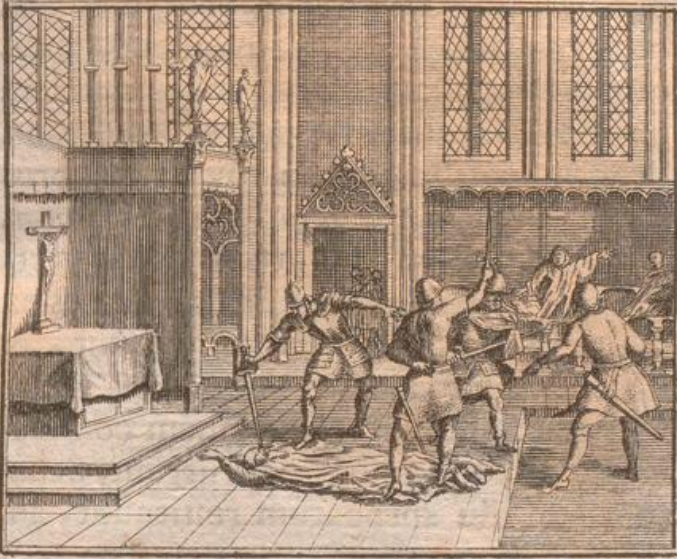
August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90118014

Liber LXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66377)

S. THOMAS CANTUARIENSIS.



HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER LXIX.

INNOCENTIUS II. PAPA.
CONRADUS III. IMPERAT. OCC. JOANNES
COMNENUS IMP. ORIENTIS.

§. I.

*Innocentii obitus. Cælestinus II.
Papa.*

Cum Innocentius Papa jam diu
cives Tiburtinos excommuni-
casset, eorumque urbem obside-
ret, eos tandem ad deditionem, æquis
Hist. Eccles. Tom. XVII, A con- *Chr. 6. 27.*

Sæcul. XII.
A.C. 1143.

Otto Frising.

Sæcul. XII. conditionibus faciendam, compulit. Sed
 A.C. 1143. obstrepebant Romani, memores acceptæ
 cladis, quam obsessi anno superiore e propugnaculis erumpentes intulerant. Ergo jubentibus quam rogantibus propiores clamabant; nequiquam aliis conditionibus Papa Tiburtinis ignosceret, quam si mœnibus suis dirutis omnes ex illa provincia in exilium migrarent, & furiose indignantes, quod Papa victos humane habuisset; seditionem commovent, ad Capitolium concurrunt, Senatam jam diu abrogatum restituunt, antiquam Romanæ Gentis potestatem & splendorem reducturi, bellum denique cum Tiburtinis restaurant. Papa ut poterat rebellibus resistebat, hos minis terrere, alios muneribus sibi conciliare conatus, satis enim intelligebat, Ecclesiam his turbis periculo exponi, ne aliquando auctoritate & Dominio sæculari privaretur, quod a Constantino acceptum hucusque conservasset. Saltem hæc erat illa ætate vulgaris opinio. Sed ecce, cum populi, viribus superioris, insolentiam compescere non posset, morbo correptus e vita discessit, vigesima quarta Septembris, anno millesimo centesimo quadragesimo tertio, cum in Cathedra S. Petri sedisset annos tredecim, & menses septem, quo tempore, diversis ordinationibus creavit Diaconos octodecim,

cim, Presbyteros viginti, Episcopos septuaginta duos. Sepultus est ad S. Joannem in Laterano, ejusque ossa deinde, opera Petri, Episcopi Albanensis, fratris sui, ad Ecclesiam S. Mariæ trans Tiberim, quam defunctus Papa reparare cœperat, translata.

Sæcul. XII.
A.C. 1143.
Papebr. con.

In ejusdem Ecclesiæ sanctuario hodie visuntur effigies, opere musivo elaboratæ, Innocentii II. Callisti I. a quo hæc Ecclesia olim nomen acceperat, Julii Papæ, cujus etiam nomen, postquam eam e ruinis eduxisset, gessit, Sancti Cornelii Papæ, & S. Calepodii Presbyteri, quorum corpora ibi quiescunt.

Legimus in Cardinale Baronio juramentum, quod Advocati a Papa constituti præstabant; unde discimus, Judices & Advocatos Romæ fuisse, annum censum recipientes, qui officia sua gratis exhibere tenebantur (*). Ceterum

Ap. Baron.
an. 1143.

A 2 Sacra

(*) Hujus juramenti initium erat: *In Nomine Domini, Amen. Ego Advocatus juro . . . & in fine: Hæc omnia observabo bona fide sine fraude & malo ingenio, quamdiu Papa Innocentius vel successores sui censum, centum libras valentem denariorum Papalium nobis Advocatis & Judicibus annis singulis solvere perseverabunt.*

Hic primo occurrit, cuiquam in Curia Romana

mana

Sæcul. XII. A.C. 1143. Sacra Sedes non plus una die vacavit; nam die Dominica, vigesima sexta Septembris, anno millesimo centesimo quadragésimo tertio, Papa electus est Guido de Castello, gente Hetruscus, Cardinalis Presbyter, titulo S. Marci, qui Cœlestinus II. dictus, Sacram Sedem haud plus quinque mensibus tenuit.

§. II.

Joannis Comneni obitus. Manuel Imperator.

Nicot. p. 27. *31.* *Cinnamm. lib. 1. 13. 15.* Eodem anno, sed sex ante menses, Joannes Comnenus Imperator mortalitatem exuerat, Antiochia Latinos pellere frustra aggressus. Inde per Ciliciam reversus est, ubi tempore hyemali in venatu sagittam in aprum dirigens, ejus cuspide veneno imbuta manum perstrinxit. Grassante paulatim veneno neglectum vulnus immedicabile factum est, cum pati nollet, ut sibi brachium infectum a reliquo corpore medici avelerent. Ergo sentiens se moriturum, Manuelem ex duobus filiis, qui ipsi supererant, natu minorem, sed Regno aptiorem, successorem suum designavit. Communionem accepit in Festo Paschæ die

mana salarium seu stipendium annuum a Summo Pontifice fuisse collatum.

Card. Baron. ad hunc annum.

die quarta Aprilis, atque octava ejusdem Sæcul. XII.
 mensis occubuit, postquam annos vigin- A.C. 1143.
 ti quatuor, septem menses, & dies quin-
 decim imperasset.

Græco vocabulo inter suos diceba- *Nicot. p. 13.*
 tur *Calo-Joannes*, id est, Joannes pul-
 cher. Cum compluribus ante obitum
 annis de Persis reportasset victoriam,
 Constantinopolim triumphans intravit.
 Plateæ tapetibus stratae erant, quadrigæ
 albæ, clavis argenteis & gemmis non ul-
 timi pretii ornatae, quas vero Impera-
 tor conscendere recusavit; sed sanctæ
 Virginis effigiem, cui victoriam acce-
 ptam ferebat, imponi jussit; ipse vero,
 Crucem manu gestans, pedibus antei-
 bat (*).

A 3

Super-

(*) De Joanne Comneno Natalis Alexander
 ex Niceta Choniate refert: *Toto Principatus*
tempore vita vel membris subditorum privavit
neminem. Elisabetha, Petri magni filia, Russo-
 rum Imperatrix & gloria, cum anno millesimo
 septingentesimo quadragesimo secundo uncta
 & coronata fuisset, voto se se obstringere cu-
 piebat, quod neminem subditorum suorum, cu-
 juscunque criminis reum, quoad ipsa imperaret,
 capite plexura esset. Sed obstitit consiliario-
 rum prudentia. His diebus, legitur obisse o-
 ptima Princeps, Virgo, Imperatrix, in immensis
 Europæ Asiæque spatiis sapienter & feliciter
 Dominans, Augustæ Domus Austriacæ amica fi-
 delis

Sæcul. XII. Superest nobis hujus Imperatoris
 A.C. 1143. Constitutio, in qua summatim dicit: *Ad*
 Jus Græco *aves nostras pervenit, quod aliqui Re-*
 Rom lib. 2. *ctores Provinciarum, ubi Episcopi vix*
 p. 147. *spiritum exhalarunt, omnia, quæ in E-*
piscopatu invenire est, sive res mobiles
sive pecunias, auferant, vel a ministris
suis auferri jubeant, simulantes nullam
sibi in hac re partem esse. Quare dein-
ceps, quæ hic sequuntur, servari volu-
mus. Episcopo mortuo nullus Præfectus
ea, quæ Episcopi erant, sive in urbe sive
ruri, diripiat. Ne quidem in Episcopa-
tum, aut in alia loca ad Episcopatum per-
tinentia vel ipsi vel eorum ministri in-
trent. Si Rectores Constitutionem hanc
nostram violaverint, Ecclesiæ læsæ duo-
decim libras argenti pendent, & in no-
stram indignationem incurrant. Eorum
ministri sex libras mulctæ nomine dent,
& præterea temeritatem in cute luant.
Si Clericus Ecclesiæ quidquam abstulerit,
ut sacrilegii reus deponatur. Lege ista,
 ne

delis & potentissima, contra communem pacis
 hostem haud exiguum præsidium. Hæc enim,
 Petri Magni Magna Filia, victricibus armis effe-
 cit, ut immanis belli Auctor, cujus finem Deus
 scit, Borussia, unde Regis nomen accipit,
 carere cogatur. Deus det, ut Carolus, seu Pe-
 trus III. Dux Holsatiæ, Augustæ defunctæ ex so-
 rore nepos & successor, in Catholicorum fœ-
 dere constans perseveret.

ne quis in Ecclesias aut earum ditiones Sæcul. XII
A.C.1143.
Episcopo defuncto pedem inferat, ad rem
quancunque rapiendam, tam Judices,
quam Quæstores, Duces, Strategi, &
cuicunque officio publico præfecti, obstrin-
gantur. Si vero probare possint, Eccle-
siam ære publico esse gravatam, Clericos
vocent, & si de debito liqueat, ex redi-
tibus Ecclesiæ illud solvicurent. Episco-
pi deinde electi sit, jura Ecclesiæ suæ
tueri. Ex his cognoscimus Ecclesias
vacantes diripiendi abusam tam in O-
riente quam in Occidente invaluisse.

Manuel Comnenus Imperator, ubi
Constantinopolim pervenit, nihil anti-
quius habuit, quam in Sede Patriarchali,
vacante post obitum Leonis Stypiotæ,
qui eam annos octo & menses octo te-
nuerat, alium collocare. Nominavit
autem ad hanc Dignitatem Michaellem
Oxitem, quod ipsi nomen à Monasterio,
ex quo evocatus fuit, inhæsit. Cogno-
mentum habuit etiam *Curcuas*, vir scien-
tiarum profanarum rudis, sed doctrina
Ecclesiastica instructus, quem & mores
& vitæ austeritas commendabant. Por-
ro Sedem Constantinopolitanam non
plus duobus annis & octo mensibus te-
nuit. Is ergo Manuelem coronavit, an-
nis triginta octo imperaturum. Die,
qua coronam accepit, centum libras au-

Sæcul. XII.
A.C. 1143.

ri obtulit, & singulis exinde annis libras ducentas Clericis misit.

§. III.

Sententia contra Bogomilos lata.

Leo Altatius. de conf. lib. II. c. 12. p. 671.

Primo sui Pontificatus anno, die Veneris, vigesima Augusti, Indictione sexta, nempe anno millesimo centesimo quadragesimo tertio, Michael Patriarcha Concilium in Palatio Thomaitensi celebravit, cui Metropolita duodecim, & aliquot ex primariis Imperatoris præfectis interfuerunt. In eo Basilius Metropolita Thyaneus in Cappadocia duos Hæreticos suæ provinciæ, qui Episcopos se se dicebant, scilicet Clementem Sasiensem & Leontium Balbissensem, tanquam Sectæ Bogomilorum infectos detulit. Et primo quidem probavit, eos ne quidem esse Episcopos, quando quidem a solo Metropolita, nullis aliis Episcopis assistentibus, contra Canonum præcepta, ordinati essent; quod ipsi non inficiabantur. Hinc Concilium, condito Decreto eorum ordinationem nullam pronuntiavit, & ambos ut simplices monachos habuit (*).

(*) Quamquam illicite & contra Canones peracta fuerit duorum istorum Episcoporum Ordinatio, simpliciter tamen non fuit nulla, cum etiam ab uno Episcopo collata valeat. Sed
tricaban-

Tum, eadem die, Basilio Metropolita
 jubente, in medium processit quidam
 Ecclesiæ ipsius Clericus, qui Scriptum
 protulit, a Clericis, a Magistratibus &
 incolis Thyaneis signatum, & capita ac-
 cusationis contra duos monachos Cle-
 mentem, & Leontium continens, in
 hunc ferme modum: *Hi docent, maritis
 a legitimo consortio uxorū suarū esse
 abstinendum. Sectatores suos carnes, lac,
 pisces, comedere, & vinum bibere, per
 triennium vetant, quo tempore elapso, ista-
 rum rerum usum iis concedunt. Dicunt,
 nullum hominem sacularem posse salu-*

A 5 tem

tricabantur de Ritibus externis Græci Schis-
 matici, quos potius de rei ipsius Summa oportu-
 iusset esse sollicitos, & quærere an Patriarchæ
 Constantinopolitani veri vel Pseudo-Episcopi
 essent, postquam tanto tempore non satis clara
 Communionis cum Ecclesiâ Romana indicia de-
 dissent, Schismatici a Schismaticis ordinati. Nam
 etsi necdum in Concilio Generali vel Actis
 publicis Græci a Romana Ecclesiâ tunc fuerint
 reiecti, digna tamen foret materia, quam Cano-
 nistæ discuterent; an in Ecclesiâ Constantino-
 politana (quippe illa tempestate Cathedras An-
 tiochenam & Hierosolymitanam Latini tenebant)
 per tam diuturnum & aliquot sæculorum Schisma
 Sacramenta Ordinis, Pœnitentiæ &c. semper
 valide fuerint administrata, an Sacra Eucharistia
 valide confecta, an Corpus Christi rite conse-
 cratum, & quo tempore hæc valide fieri cessa-
 verint.

Sæcul. XII.

A.C. 1143.

Sæcul. XII. A.C. 1143. *tem suam consequi, utcunque virtutem amet, nisi Monachus fiat, atque viros nolentibus uxoribus, ac uxores invitis viris, professione monastica obstringi posse. Non nullos Christianos defunctos sepultura ecclesiastica & precibus consuetis privarunt, quos vivos ad pœnitentiam recipere noluerant. Quosdam sepultos tam intra quam extra Ecclesias effoderunt, dicentes, Peccatores esse, quorum corpora Dæmon obsideret. Crucem adorari non sinunt, nisi ista inscriptio conspiciatur: **JESUS CHRISTUS DEI FILIUS.** Parvulos rebaptizarunt, dicentes, quod a peccatoribus baptizati fuissent. Ordinarunt Diaconissas, quibus Orationes recitare & Evangelium prælegere concesserunt; quin etiam, malum! femine Liturgiam cum Clemente celebrarunt. Sacras Imagines everterunt. Calumniati sunt, quod Crux S. Michaelis, innumervis clara miraculis, astutia Diaboli hæc operetur. Mulieres Christianas, tanquam adulteriis reas tradiderunt. Cum deinde accusati monerentur, ut sibi objecta, si possent, refellerent, Leontius, facta non negans, quædam eorum excusare cœpit. Sed Concilium sine ullo discrimine omnes errores in illa charta scriptos, & ab Actore productos, damnans, anathema illis dixit, qui eos tueri auderent, jussitque, ut alterum exemplar*

plar describeretur, & ad Ecclesias periclitantes mitteretur, autographum autem Constantinopoli fervaretur (*).

Sæcul. XII.
A.C. 1143.

Eodem anno millesimo centesimo quadragesimo tertio, die Veneris, prima Octobris, Indictione septima inchoata Michael Patriarcha aliud Concilium in Palatio Thomaitensi, præsentibus Metropolitanis tredecim & præcipuis Imperatoris præfectis celebravit. Omnibus Patribus collectis Patriarcha dixit: *Multa ad nostram notitiam contra mores & famam Nipponis Monachi pervenerunt, vidimusque Chartam ad complures viros, qui nominantur, in Cappadociam ab eo missam, quam etiam suam esse coram nobis*

ibid. p. 678.

(*) Aus allem diesen erhellet, daß die Griechen schier in allen Stücken, wenn man die Lehre von dem Heil. Geist ausnimmet, mit der römischen Kirche einig waren. Man sieht auch daß sie das Kreuz anbeteten, in einem gesunden Verstande. Daher der protestantische Uebersetzer des Herrn Fleury einmal nicht erträglich ist, wenn er in seinen Anmerkungen saget, es sey ein abgöttischer Ausdruck, sondern es ist vielmehr seiner Seits ein pharisäisches Uergerniß, und weil wir Katholiken allezeit frey bekennen, daß wir im eigentlichen Verstande nichts als Gott im Himmel und Jesum Christum anbeten, so kann man das Urtheil dieses Lutherischen Uebersetzers nur als eine abgeschmackte und einfältige Verleumdung ansehen.

Sæcul. XII.
A.C. 1143.

his cognovit. Complures etiam viri fide digni ad nos detulerunt, quod universam Ecclesiam spernat, & ceteros omnes ut Hæreticos habeat. Bis Nippon venit ad Concilium, quod censuit, opus esse longiore examine, quo accusationis capita nobis oblata probentur, & accusati doctrina perspiciatur. Timuit vero Concilium, ne errores suos aliis in perniciem animarum suarum communicaret, nisi custodia traderetur.

Quare, donec causa ejus accuratius discutiatur, eum ad monasterium PERIBLEPTÆ deduci jussimus, additis ad Abbatem, & cononum, ceterosque monachos mandatis, ut ipsum cellulae intra claustra includerent, nemo exterorum ad eum accederet, excepto uno servulo, nemini ipse nec Laicis nec Clericis & ne quidem monachis colloqueretur, ad neminem literas daret, nec alios libros, quam sibi a nobis præscriptos legeret. Si clandestinum cuiquam scriberet, vel institueret, sciret, se excommunicandum esse, & tanquam convictum eorum omnium, quæ contra ipsum ad nos delata sunt, habendum. Periblepta nomen est S. Virginis, cui illud monasterium sacrum erat, idemque sonat ac Admirabilis.

Exinde post quinque ferme menses Michael Patriarcha in Concilio, cui Metropolitanæ undecim, & Imperatoris Proce-

Cang. c. 8.
p. 94.

Proceres intererant, die Martis, vigesima Sæcul. XII.
 secunda Februarii, Indictione septima, A.C. 1143.
 anno millesimo centesimo quadragesimo
 quarto, celebrato, Sententiam contra
 Niphonem pronunciavit in hunc mo-
 dum: *Tandem satis explorati nobis sunt* ibid. p. 681.
errores, quos Niphon monachus contra
sanctam Communionem Mysteriorum
Jesu Christi, & contra alios articulos
tenet & docet, ex testimonio virorum
omni exceptione majorum. Novinus,
quod tanquam Orthodoxos colat illos duos
provinciae Thyaneæ Episcopos, a nobis
nuper depositos, & quod eorum opinio-
nes ipsi probentur. Nec alio opus est argu-
mento, nam ipsum, bodie Hebræorum
Deo anathema publice dicentem, bis auri-
bis audivimus. Quamobrem decrevi-
mus: ut Niphon cellæ includatur, &
omni hominum consortio privetur. Qui-
cumque postbac cum ipso, ullo modo, com- Cinam. II.
municare ausus fuerit, ipsius erroribus C. 10. p. 35.
infectus reputetur, & Hæreticorum pœna
coerceatur. Ceterum Niphon monachus
 disciplinas liberales penitus ignorabat,
 sed sacris literis ab ineunte ætate ope-
 ram dederat. Vi illius sententiæ ei
 barba, quæ usque ad pedes dependebat,
 refecatur, ipse includitur, & toto tem-
 pore, quo Michael Oxites sedit, in
 custodia manere cogitur.

§. IV.

Sæcul. XII.

A. C. 1144.

§. IV.

*Cœlestini obitus. Lucius II. Papa.**Cœlest. ep. I.**to. X. Conc.**p. 1031.*

Cœlestinus Papa, non ignorans, quanta solitudine Petrus Cluniacensis inter illas in Ecclesia turbas & seditiones teneretur, datis ad eum literis certiorum fecit, quod Innocentio Papa defuncto, tertia exinde die, Cardinales Presbyteri & Diaconi in Lateranensi Ecclesia cum Episcopis & Subdiaconis congregati, Clericis populoque Romano acclamantibus, ipsum in Romanum Pontificem elegerint. Sunt ipsa Pontificis verba in epistola, sexta die Novembris data, quam, vigesima nona ejusdem mensis, in Vigilia S. Andreae, acceptam Petrus Abbas toti Capitulo prælegi iussit. Id ipsemet refert in Responso ad Papam dato, in quo gratulatur, quod dulcis pax, quæ in omnium Antecessorum ejus usque ad Alexandrum secundum electione desiderabatur, ipsius promotionem feliciter comitata fuisset. Profitetur, se ardentissime cupere eum adire, & veteris amicitiae foedus renovare. Id vero non licuit, cum fatum præmaturum anno sequente millesimo centesimo quadragesimo quarto, die nona Martii, Cœlestinum Papam e vivis sustulit, postquam menses quinque & dies tredecim Pontificatum obtinisset. Sepultus est in Laterano.

*Petr. Clun.**II. ep. 18.*

Unica

Unica die Sedes Romana vacavit; nam altera, decima Martii, electus est Gerardus, Presbyter Cardinalis, titulo S. Crucis in Jerusalem, dictus Lucius II. & in Dominica Passionis, die duodecima Martii, coronatus. Is patria erat Bononiensis & professione Canonicus Regularis, ab Honorio II. Papa Cardinalis & Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius creatus. Tituli sui Ecclesiam restauravit, census auxit, ibique Canonicorum Regularium Congregationem instituit. Cum Innocentius II. Papa hujus viri pietatem & in rebus gerendis solertiam exploratam haberet, eum, defuncto Aimerico, Ecclesiæ Cancellarium constituit, & moriturus ærarium omniaque Bona Ecclesiæ Romanæ eidem commisit. Ceterum Lucius Sedem Apostolicam non plus undecim mensibus tenuit.

§. V.

Ecclesia Dolensis Ecclesiæ Metropolitanicæ Turonensi subijcitur.

Lucius secundus tandem litem diremit antiquam inter Archiepiscopum Turonensem & Episcopum Dolensem de Jurisdictione in Britannicæ Episcopos, quam Urbanus Papa Secundus Archiepiscopo Turonensi ante annos quinquaginta tribuerat; nam Urbani sententiam confirmavit, Bulla ad Hugonem Archiepiscopum

Sæcul. XII.

A.C. 1144.

Sup. lib.
LXIV. n. 16.Martenne.
collect. to. 1.
p. 80.

Sæcul. XII.
A.C. 1144.

episcopum Turonensem data, in qua dicit, Innocentium Papam hanc causam commisisse curæ Geofridi Episcopi Carnotensis, Legati sui, qui cum eam non terminasset, Episcopum Dolensem eundem Papam rogasse, ut causam hanc ad suum tribunal revocaret, idque obtinuisse. *Cum vero, inquit Lucius Papa, interea Innocentium Papam mors occupasset, ambo nostrum expetiistis iudicium, & tu quidem, Archiepiscopo Turonensis, Ecclesiæ tuæ tabulas produxisti, atque præter alia documenta etiam Urbani Papæ Bullam, cui Episcopus Dolensis nihil ratione firmum opposuit, nec ulla Pontificum Romanorum auctoritate postulationem suam munivit. Quare causa ista cum compluribus Episcopis, Cardinalibus, Abbatibus & Equitibus Romanis mature pensata, veterem Sacræ Sedis Sententiam & iudicium ratum habuimus, teque tradito de manu nostra Baculo, obedientiæ ab illis Episcopis tibi debitæ Signo, investivimus, jubentes, ut tam Episcopus Dolensis, quam omnes ceteri Britannicæ Episcopi posthac Ecclesiæ Turonensi, suæ nempe Metropoli, sint subiecti. Hac sola addita exceptione, ut Frater noster Geofridus, Episcopus Dolensis, quamdiu hanc Ecclesiam reget, Pallio utatur, & soli Papæ subditus sit.*

In

In hac Bulla, in Laterano, decima ^{Sæcul. XII.}
 quinta Maji, anno millesimo centesimo ^{A. C. 1144.}
 quadragesimo quarto, data, Pontifex illos,
 quorum consilio in hoc negotio usus fue-
 rat, nominat hoc ordine: primo duos Epi-
 scopos Cardinales, tum Raimundum Ar-
 chiepiscopum Toletanum, Henricum Epi-
 scopum Wintoniensem, Ulgerum Ande-
 gavensem, & tres alios Francorum Epi-
 scopos, tum Cardinales Presbyteros &
 Diaconos, postea Petrum Cluniacensem
 duosque alios Abbates, & postremo
 Nobiles Romanos. Hodiedum Turonæ
 Baculus ille, quo Papa hanc Investi-
 turam concessit, asservatur. Ut igitur
 contenta in Bulla ista exsequeretur Lu-
 cius Papa, Episcopos Briocensem & Tre-
 coriensem, ab obedientiæ vinculo, quo
 se se Episcopo Dolensi devinxerant, datis
 literis absolutos, Archiepiscopo Turo-
 nensi parere iussit. Comiti quoque
 Geofrido & optimatibus Britannæ
 scripsit, præcipiens, ne Judicio Romanæ
 Sedis obsequentibus obsisterent.

Sub idem tempus Raimundus Toletanus, cum Romæ versaretur, obtinuit, ut Jus Primatus in tota Hispania, ab Urbano II. ante annos quinquaginta sex Ecclesiæ suæ collatum, confirmaretur. In Bulla Lucii, decima tertia Maji, anno millesimo centesimo quadragesimo quarto, data, inter alia statuta,

Hist. Eccles. Tom. XVII. B Dico-

Sæcul. XII.
A.C. 1144.
Dioeceses illarum civitatum, quæ Saracenorum invasione Metropolitæ suos amisissent, Archiepiscopo Toletano subdijubentur, quamdiu illa rerum facies in Hispania duraret. Ceterum Lucio II. Romæ sedente Alphonsus Dux Portugalliæ, & postea Rex, Ecclesiæ Romanæ in censum annum quatuor uncias auri a se & hæredibus suis pendendas promisit.

Inno. III.
lib. I. ep. 99.

§. VI.

Romanorum Epistola ad Conradum Regem.

Otto. Frising. VII.
Chron. c. 31.
Inter hæc Romani, ut institutum suum exsequerentur, Senatoribus, sibi delectis, Patricium quoque addiderunt, atque ea dignitate Jordanum Petri Leonis filium ornarunt, fidem ei tanquam legitimo Principi suo jurantes. Papam deinde adeunt, omniaque Jura Regalia, quibus potiebatur, tam intra quam extra urbem, Patricio suo debita reposcunt. Affirmabant enim, Papam Decimis & Christianorum oblationibus, antiquorum Episcoporum more, contentum esse debere. Papa prementibus Adversariis, auxilium Conradi Regis Romanorum imploravit, dataque epistola, ut præsidium Ecclesiæ Romanæ in se susciperet submitte rogavit. Sed & Romani seditiosi ad Conradum dederunt epistolam,
in

in qua videri volunt tantum ipsius com-
 modo servire, & Imperium Romanum
 sub ejus potestatem, ea ratione, qua
 Constantini Magni & Justiniani Impera-
 torum temporibus fuisset reducturi. *Eo*
consilio, inquit, turres & domos
munitas Romanorum potentissimorum,
qui tuæ Majestati cum Siculo & Papa
repugnare audebant, cepimus. Quædam
& iis munimenta, destructis aliis, tibi
servamus. Ceterum nobis, tuo imperio
faventibus, maxime adversantur Papa,
Frangipanes, Petri Leonis Filii, si For-
danum Ducem & Principem nostrum ex-
cipias, Ptolomæus & complures alii.
 Prosequuntur epistolam rogantes Re-
 gem, ne calumniatoribus suis aures
 præbeat, sed Romam veniat, majore
 splendore & potestate, quam omnes
 Antecessores sui Italiæ & Germaniæ im-
 peraturus, sublatis omnibus, quæ Clerici
 hæctenus posuissent, obstaculis. Et in-
 ferius: *Scimus, Papam cum Siculo * fæ-*
dera iniisse, eique, dato privilegio, usum
Virgæ, Annuli, Dalmaticæ, Mitræ,
& Sandaliorum concessisse, & promississe,
quod nullum ad eum, nisi peteret, Lega-
tum missurus esset. Vicissim vero Sicu-
lum Papæ magnam pecuniæ vim tradidisse,
ut ea, quæ contra te molitur, exsequi
valeat. Sed nec hujus Romanorum
 epistolæ Rex Conradus ullam rationem
 B 2 habuit,

Sæcul. XII.
 A.C. 1144.

* Rege Si-
 ciliæ.

Sæcul. XII. A.C. 1145. habuit, sicut ante complurium aliarum, ab iisdem ad se scriptarum, quibus nullum responsum dedit. Contra Papæ Legatos, quos inter Guido Pisanus, Cardinalis & Cancellarius fuit, perbenigne excepit.

§. VII.

Lucii Obitus. Eugenius III. Papa.

ep. 1.
ep. 6.
Papebr. Conat.
Ex quadam Epistola Lucii Papæ, ad Petrum Abbatem Cluniacensem, vigesima secunda Septembris, anno millesimo centesimo quadragesimo quarto, data, dispicimus, eum cum Rege Siciliae consultasse, & pepigisse inducias. In eadem epistola Papa a Petro Abbate petit, ut sibi monachos tredecim mitteret, qui Romæ sedem figerent. His dedit Monasterium S. Sabæ, S. Gregorii ætate fundatum, quo Regulæ vigorem reducerent, ea conditione, ut ista Congregatio sub Regimine Abbatis Cluniacensis esset. Hæc ex Bulla, decima nona Januarii anno millesimo centesimo quadragesimo quinto Indictione octava data cognoscimus.

Lucius Papa rebus humanis eripitur, decima tertia Februarii anno eodem, postquam in Pontificatu menses undecim & dies quatuor transegisset, atque in Ecclesia Lateranensi sepultus est.

Nec

Nec mora, altera die decima quarta Sæcul. XII.
 Februarii Cardinales, in Ecclesia S. Cæ- A.C. 1145.
 sarii congregati, Lucio defuncto Ber-
 nardum ad S. Anastasium Romæ Abba-
 tem subrogant. Erat natione Pisanus,
 quondam illius Ecclesiæ Vicedominus.
 Inde Ordini Cisterciensium adscriptus,
 aliquamdiu Claravalle sub Disciplina
 S. Bernardi versatus est. Cum deinde Vit. S. Bern.
 Atenulphus, Abbas Farvensis in Italia, III. c. 7.
 aliquot monachos a S. Bernardo ex- n. 23. ep. ap.
 petiisset, novam Congregationem condi- Bern. 343.
 turus, isque, ut obsequeretur Abbati,
 Bernardum Pisanum cum quibusdam
 aliis in Italiam misisset, Innocentius
 Papa illos sibi retinuit, quibus Mona-
 sterium S. Anastasii Romæ ad aquas Sal-
 vias, a se reparatum, tradidit, & Ber-
 nardum Pisanum Abbatem esse iussit,
 anno millesimo centesimo quadagesimo.
 Inde ergo evocatus & ad Papatum pro-
 motus ipsa electionis die ad Palatium Cod. Vatic
 Lateranense deducitur, in Apostolica ap. Baron.
 Sede pro more ponitur, & Eugenius
 Papa tertius nominatur; qui cum se-
 quente die Dominica in Basilica S. Petri
 ordinari debuisset, comperto, quod
 Senatores statuissent, electionem suam
 vi adhibita retractare, nisi Jura Senatus,
 quæ invaserant, eis auctoritate Apo-
 stolica confirmaret, noctis silentio cum
 paucis Cardinalibus Roma egressus, in

Sæcul. XII. Arcem Monticelli se se in tutum rece-
A.C. 1145. pit. Congregatis vero altera die cun-
 ctis Cardinalibus, qui ob metum furen-
 tis populi in diversa sparsi fuerant, ad
 Farvense Monasterium cum sua familia
 perrexit, ubi die Dominica sequente,
 nempe in Sexagesima, decima octava Fe-
 bruarii, consecratus est. Exinde in Ca-
 thedra S. Petri annos octo & quatuor
 menses sedit.

§. VIII.

S. Bernardi Epistolæ.

Ep. 237. Ubi electio Eugenii tertii ad notitiam
 S. Bernardi pervenit, ad Cardinales
 & Episcopos Curia Romanæ epistolam
 dedit in hæc verba: *Parcat vobis Deus,
 quid fecistis? hominem sepultum ad lu-
 cem revocastis. Hominem mundi tumul-
 tus fugientem iterum turbis & negotiis
 implicuistis. Qua igitur ratione, quo
 consilio, defuncto Papa, repente in homi-
 nem rusticum irruistis? cur excussa e
 manibus securi & ligone ad Palatium tra-
 xistis, ut in Cathedram elevatum pur-
 pura & bysso indueretis? Ridiculum pro-
 fecto videtur pannosum homuncionem as-
 sumi ad præsidendum Principibus, ad im-
 perandum Episcopis, ad decernendum de
 Regnis & Imperiis. Non nego id mira-
 culo potuisse contingere, præsertim cum
 ex ore multorum audiam, digitum Dei
 hic*

hic fuisse. Non tamen sum securus; sed Sæcul. XII.
A.C. 1145.
timendum est, ne modestiæ & quieti as-
suetus, non ea, qua oportuerit, auctori-
tate sui Apostolatus officia exsequatur.

Quo animo nunc esse putatis hominem il-
lum, qui, de secreto internæ contempla-
tionis & amica cordis solitudine tan-
quam infans e gremio & sinu matris ra-
ptus, videt in publicum se se protrahi,
& velut victimam ad insueta & invi-
diosa tractanda duci? Nisi Dominus sup-
ponat manum suam, opprimetur ab onere,
ipsis Angelorum bumeris formidabili.
In Epilogo S. Bernardus Cardinales hor-
tatur, ut opus suum conseruent & ele-
ctum Pontificem suis consiliis adju-
vent.

Necdum vero electo Pontifici scri-
pserat, sperans se priorem quidquam li-
terarum accepturum esse, quibus Ele-
ctionis peractæ adjuncta edoceretur.
Sed tandem amicis urgentibus, in causa
Archiepiscopatus Eboracensis Eugenio
scripsit. In illa Epistola dicit: *Bernar-*
duſ filius meus felicissima mutatione fa-
ctus est pater meus Eugenius. Superest,
ut Ecclesia quoque, Domini tui Sponsa,
mutetur in melius. Ne dixeris Eccle-
siam tuam esse, sed memento, te ipsum Ec-
clesiæ factum esse obnoxium. Nihil tuum
in ea tibi vindices, nisi quod pro ea, si o-
portuerit, sanguinem & animam dare

ep. 238.

Sæcul. XII. *tenearis. Si Christus te misit, scies te*
A. G. 1145. *vocatum fuisse, ut ministros, non ut alii*
tibi ministrarent. Id vero de te potissi-
imum sperandum est, qui jam ante in mo-
nasterio didiceras, non solum tua non re-
tinere, sed nec tuus esse. Merito igitur
plura de te sperat Ecclesia quam de mul-
tis Antecessorum tuorum a longo tempo-
re accepit, & lætatur. Nunquid & ego
de numero lætantium ero? lætor quidem,
fateor, sed non sine tremore.

ep. 233, 236. Tum S. Bernardus ad causam Ebo-
 racensem transiens, de qua ante bien-
 nium, datis ad Cœlestinum Papam &
 Curia Romanæ Præsules literis, con-
 questus fuerat, quod omisso Innocentii
 Papæ iudicio & mandato, adhucdum
 Henricus diceretur in illam Sedem non
 sine probro Romanæ Ecclesiæ intrusus,
 in hac Epistola ad Eugenium Papam su-
 perioribus addit: *Utinam, priusquam*
moriar, videam Ecclesiam Dei sicut in
diebus antiquis, quando Apostoli laxa-
bant retia ad capturam, non autem in
capturam auri vel argenti, sed ad capien-
das animas! Utinam dicas cum illo, cujus
adeptus es Sedem, pecunia tua tecum sit
in perditionem! O vox tonitruum! o vox
magnificentia & virtutis! cujus terro-
re confundantur & convertantur re-
trorsum omnes qui oderunt Sion. Hoc
Jerem. 1. a te expectat Ecclesia. Constitutus es
super

super Gentes & Regna, ut evellas & de- Sæcul. XII.
 struas, ut ædifices & plantes. Cum fa- A. C. 1145.
 ma electionem tui notam fecisset, multi
 cogitarunt: jam securis ad radicem ar-
 borum posita est, tempus putationis adve-
 nit. Ergo animum cape, inimicos tuos,
 qui elatam cervicem tibi opponunt, deji-
 ce. In omnibus autem memento te ho-
 minem esse, memento, quot brevi tempo-
 re Romanorum Pontificum mortes tuis o-
 culis aspexeris, & ipsa Antecessorum
 tuorum brevissima vita admoneat, te eos,
 quorum nunc Sedem occupas, brevi secu-
 turum esse ad sepulchrum.

Huic epistolæ haud diu post addidit
 duas alias, de eadem causa Archiepisco-
 pi Eboracensis scriptas, in quarum pri-
 ma S. Bernardus dicit: *Importunus sum,*
sed suppetit firma excusatio, qua me tuear.
Ajunt, me Papam esse, non te, & tur-
matim ad me confluunt, quibus negotia
sunt. Nec desunt in tanta multitudine
amicorum, quibus officium negare, non
solum absque scandalo, sed etiam absque
peccato, non possum. In altera Eugenio
 gratulatur, quod jam non nulla exem-
 pla, quantum justitiam amet, dederit.

ep. 239.

ep. 240.

§. IX.

Robertus Pullio Cardinalis.

Sanctus Bernardus Cardinali quoque
 Roberto Pulano seu Pullo Ecclesiæ
 B 5 Roma-

Sæcul. XII. Romanæ Cancellario scripsit. Erat is
 A C. 1145. gente Anglus, vir doctus, qui cum Lute-
 tiæ Parisiorum scholæ præesset, S. Ber-
 nardus ejus Episcopum rogaverat, ne
 eum revocaret, quod sana ipsius doctri-
 na Parisiensibus multum prodesset. Sed
 in Angliam reversus, Oxonii scientiarum
 disciplinas, pœne collapsas, quasi postli-
 minio restituit. Tum ab Innocentio II.
 Papa, cui viri merita perspecta erant,
 Romam vocatus, a Lucio II. autem Car-
 dinalis, tituli S. Eusebii, & postea Eccle-
 siæ Romanæ Cancellarius, creatus est.
 Nullus ex natione Anglorum ante ipsum
 Cardinalium collegio adscriptus fuisse
 legitur. Huic ergo S. Bernardus, ubi
 Eugenium electum fuisse comperit, sta-
 tim scripsit, gratias Deo agens, quod Pa-
 pæ electo tantum auxilium præparasset.
 Nam Cancellarius Ministrorum præci-
 pius habebatur. Hortatur Cardinalem
 Robertum, ut ea fide ac prudentia, qua
 par esset, muneri suo incumberet, & ca-
 veret, ne Papa artibus impiorum, in tan-
 ta supervenientium negotiorum multi-
 tudine, deciperetur. Ceterum Rober-
 tus non ultra tres primos annos, quibus
 Eugenius Papa Ecclesiæ præfuit, Can-
 cellarii officio functus est.

ep. 203. &
 ibi Mabill.

ep. 362. al.
 334. ibi
 Mabill.

Edit. 1655.

Ad nos usque pervenit ab ipso edi-
 tum Corpus integrum Theologiæ, sub
 titulo sententiarum, in Partes octo divi-
 sum

sum, in quo solide præcipuas quæstiones, Sæcul. XII.
 quæ illa ætate movebantur, tam de My- A.C. 1145.
 steriis Fidei, quam de Sacramentis per-
 tractat, atque ex auctoritate Scripturæ
 & Patrum resolvit. At non nullas opi-
 niones singulares fovet.

§. X.

Papa Viterbii.

Eugenius Papa electus & ordinatus *Otto Fris. VIII. Chro. c. 31. Id. II. Frid. c. 20.*
 ad arces munitas confugit, ut se po-
 puli Romani furori subtraheret. Inde
 Viterbium divertit, ubi aliquamdiu com-
 moratus est. Interea Arnaldus de Bri-
 xia Romam venit, & rebelles, propria
 ferocia insanientes, multo magis accen-
 dit. Populum Romanum memorem
 esse oportere, ajebat, quam præclara a
 Majoribus suis fortitudinis exempla ac-
 cepisset, quorum exercitus, Senatus sa-
 pientissimi consiliis adjuti, & disciplina
 militari instructi, totum orbem terrarum
 suæ potestati subjecissent. Capitolium
 e ruderibus suis esse erigendum, Sena-
 tus & Ordinis Equestris Dignitatem re-
 stituendam. Urbis principatum Papæ
 nequitquam esse concedendum, quem so-
 la Jurisdictione Ecclesiastica contentum
 esse deceret. Ergo Romani his sermo- *Chro. c. 31.*
 nibus concitati, conspirante Jordano co-
 rum Patricio, officium Præfecti Civita-
 tis

Sæcul. XII. tis Romanæ abrogant, omniumque No-
A.C. 1145. bilium civiumque viros præcipuos ad
 submittendum se se eorum Patricio com-
 pellunt. Tum etiam non solum Laico-
 rum divitum turres, sed Cardinalium
 quoque & virorum Ecclesiasticorum do-
 mos dejiciunt, prædamque immensam
 diripiunt. Basilicam deinde S. Petri mu-
 nierunt; ubi pie peregrinantes ad lar-
 giter offerenda munera verberibus adi-
 gebant, quæ sibi auferrent. Quin etiam
 non nullos in vestibulo Ecclesiæ, quod
 parcius dona inferrent, crudelem in mo-
 dum necarunt.

VII. Chron.
c. 32.

Eugenio Papa Viterbii commorante,
 advenerunt Legati Episcoporum Arme-
 niæ, eorumque Catholici, seu Patriarchæ,
 cujus Jurisdictioni, si ipsis fidem habe-
 mus, plus quam mille Episcopi suberant.
 Menses octodecim in itinere consumpse-
 rant, cumque Viterbium pervenissent,
 Papam salutaverunt, nomine suæ Eccle-
 siæ obedientiam in omnibus promitten-
 tes. Ad consulendum Ecclesiam Roma-
 nam venerant, ejus sententiam & Judi-
 cium in illis Articulis, in quibus a Græ-
 cis dissidebant, amplexuri. Quippe a-
 quam vino in Sancto Sacrificio non ad-
 miscent, quod tamen Græci Latinique fa-
 ciunt, quamvis panem fermentatum cum
 Græcis adhibeant, & Natalem Domini
 ac Epiphaniam una die celebrant. Papa
 huma-

humanissime exceptos, in Sacrificii sole- Sæcul. XII.
 mniis proxime adstare iussit, quo facilius A.C. 1145.
 omnia, quæ in Missa secreto fiunt, con-
 spicerent. Illorum Legatorum aliquis
 exinde narravit, se, cum die decima o-
 ctava Novembris in Festo Dedicationis
 S. Petri Romæ, Missæ adesset, supra ca-
 put Pontificis, Sacris operantis, radium
 solis duasque columbas ascendentes &
 descendentes vidisse, quin tamen ulla ra-
 tione deprehendere posset, unde illæ co-
 lumbæ vel ille fulgor ad verticem Papæ
 pervenirent. Istud Episcopus hic Arme-
 nus coram tota Curia Romana testatum
 fecit, addens, se tanto prodigio ad obe-
 dientiam Sedi Apostolicæ præstandam
 mire excitari. (*)

Otto Episcopus Frisingensis, qui hoc
 factum literis mandavit, tunc temporis
 Viter-

(*) De Armenorum Legatione R. P. Antonii
 Pagi in Critica ad hunc annum hoc est iudicium :
*Armenii Legationem hoc anno ad Pontificem
 Romanum miserunt, eumque super iis, in qui-
 bus a Græcis dissentiebant, Judicem postula-
 runt. Otto Frisingensis pauca quædam dun-
 taxat ad Sacrificii ritum, ad cæremonias com-
 memorat, quæ ut Armenii sola exposuerint,
 majoribus aliis ac spectantibus ad Fidem sup-
 pressis, sicque Ecclesiæ Romanæ Communionem
 furati sint, eorum Gentis astutiæ fuerit . . . Le-
 gendæ Combefisii . . . Notæ. In Auctario Bi-
 bliot. Patrum Tomo II.*

Sæcul. XII. Viterbii versabatur, ubi etiam dicit, se
A.C. 1145. vidisse Hugonem Episcopum Gabalens-
6. 33. fem in Syria, cujus præcipue laboribus
 effectum, ut Antiochia Sacræ Sedi sub-
 mitteretur. Ceterum querelas adver-
 sus Patriarcham suam, & Principis An-
 tiocheni matrem movebat, dicens, sibi
 deberi Decimas prædæ & spoliiorum, Sa-
 racenis detractorum, juxta exemplum
Gen. 14. 20. Melchisedech, qui eas ab Abrahamo re-
 cepisset. Hac ergo in causa præsidium
 Papæ postulabat. Episcopus Gabalensis,
 cum sermones confereret, sæpe mentio-
 nem injiciebat cujusdam Principis Chri-
 stiani sed Nestoriani, qui Presbyter Joan-
 nes dicebatur, in ultimo Oriente regnan-
 tis; is magnas de Persis victorias repor-
 taverat, atque ad ferendum periclitanti
 Ecclesiæ Hierosolymitanæ auxilium ven-
 turus credebatur. Hic primo in nostris
 Scriptoribus vocabulum *Presbyter Joan-
 nes*, ad significandum Principem oc-
 currit.

§. XI.

*Expediitio Crucigerorum secunda
indicitur.*

Otto. VII. Chro. At longe majoris etiam momenti causa
 suberat, ob quam Episcopus Gaba-
 lensis iter in Occidentem susceperat;
 nempe ut a Principibus auxilium & o-
 pem Ecclesiæ Orientali, capta ab Infide-
 libus

libus Edessa, confternatæ, impetraret. *Sæcul. XII.*
 Quippe urbem illam, nemine succurren- *A. C. 1145.*
 te *Zengui*, qui eam duobus jam annis
 obsidione cingebat, tandem in Festo Na-
 tivitatis Domini anno millesimo centesi-
 mo quadragesimo quarto in suam pote-
 statem redegit. Tunc vero incolæ, o- *ibid. c. 30.*
 mnes Christiani, nam illa civitas nun- *Tyr. XVI.*
 quam ante in Saracenorum manus inci- *c. 5.*
 derat, miserrime cæsi. Archiepiscopus,
 nomine Hugo, cum caperentur mœnia,
 fuga evadere conatus, in media turba
 impeditus suffocatur. Quam mortem
 omnes a cœlo in avaritiæ pœnam ei de-
 stinatham crediderunt; ingentes enim o-
 pes congesserat, quas si in stipendia mi-
 litum impendere voluisset, servare ur-
 bem potuisset. Edessa superata, Infide-
 les Ecclesias profanarunt, præsertim il-
 lam, quæ S. Mariæ sacra erat, illamque,
 in qua Reliquiæ S. Thomæ colebantur.
 Tristem sortem narrabat inter lacrymas
 Episcopus Gabalensis, animoque consti-
 tuerat, Alpes conscendere, a Regibus
 Romanorum & Francorum Christianis,
 ultra mare positus, opem flagitaturus.

In manibus nostris est Epistola Euge-
 nii Papæ in hac causa ad Regem Ludo-
 vicum Juniorem, prima die Decembris,
 Vetrallæ prope Viterbium data. In ea
 Pontifex Francos, inprimis potentes hor-
 tatur & rogat, quin etiam præcipit & in
 remis-

ep. I.

Sæcul. XII. remissionem peccatorum injungit, ut ad
A.C. 1145. defendendam Ecclesiam Orientis, quam
 Patres eorum profuso sanguine liberassent, arma caperent. Sacris militibus eandem Indulgentiam concedit, quam Urbanus Papa II. in prima Cruciatorum profectioe impertitus fuerat. Eorum uxoribus, liberis & bonis tutelam Ecclesiæ promittit. Prohibet, ne contra eos, qui Crucem acceperint, de rebus, ab ipsis quiete possessis, ulla actio moveatur. Cruciatos absolvit ab usuris solvendis, pro tempore solum præterito. Potestatem facit, Feuda sua Ecclesiis vel privatis hominibus pignori dandi, si ipsorum Domini vel nolint vel non possint eis pecunias mutuas præbere. Ceterum hortatur sacros milites, ne vestitu pretioso incedant, ne canes vel accipitres venatui aptos, & quidquid soli voluptati servit, in itinere habeant.

Otto Fris. I. Priusquam vero hæc Epistola in Franciam fuisset delata, Rex animo constituerat Crucem accipere, ut votum impleret, quo Philippus frater ipsius natu major obstrictus, & veloci fato occupatus, se se exsolvere non potuerat. Cum quibusdam amicorum suorum aperuisset, quid decrevisset, illi suaserunt; Sanctum Bernardum advocari juberet, eumque consuleret.

Respon-

Respondit S. Abbas; nihil in tanta re statuendum esse Summo Pontifice inconsulto. Rex consilium, quod ceperat, secundo Episcopis & Proceribus in Curia, Biturigis in Natali Domini anno millesimo centesimo quadragesimo quinto, celebrata, significavit, ubi Geofridus Episcopus Lingonensis tanta dicendi vi amissæ urbis jacturam & pericula inde nascitura suis auditoribus proposuit, ut omnibus lacrymæ suborirentur, hortatus ut arma ad expeditionem sacram pararent, Ducem Regem habituri, cujus exemplum haud dubie ad plurimos pertrahendos erat potentissimum. In hunc ergo finem alius Conventus Vezeliaci ad Festum Paschæ, quod non procul aberat, indicitur, in quo bellum sacrum solemniori ritu dehunciaretur, & interim Rex missis ad Papam nunciis, quid statutum fuisset, edocet. In illis Comitiis Bituricensibus Samson Archiepiscopus Remensis coronam Regi, ut in Festis solemnibus mos erat, porrexit, quare juribus suis detractum fuisse, Petrus Archiepiscopus Bituricensis apud Papam conquestus est.

§. XII.

Papa Romæ.

Inter hæc Eugenius Papa, Romanos rebelles ad officium compulsurus, Jor. *Chr. a. 31. 34.*
Hist. Eccles. Tom. XVII. C da-

Sæcul. XII.
 A.C. 1145.

Eug. ep. 8.

Sæcul. XII.
A.C. 1145.
danum ipsorum, ut aiebant, Patricium, cum quibusdam Sectatoribus ejus, Communione Ecclesiæ privavit. Tum Tiburtinæ civitatis, cujus inveteratum in Romanos erat odium, milite usus, usque adeo pressit, ut pacem petere coacti sint; quam non nisi duris conditionibus concessit: Patricii officium & nomen abrogarent, Præfectum Urbis pristinæ Dignitati restituerent, & Senatorum auctoritatem a Pontifice totam proficisci, datis literis, profiterentur. Ita Romam rediit Eugenius, ubi ingenti lætitia exceptus est, quod omnium opinione maturius adesset. Venienti obviam processit populus, ramos manibus gestans, & genua cum Pontifex præteriret flectens. Tribus omnes cum vexillis suis exierant, ipsique Judæi cum Legis Libro, quem humeris impositum portabant, occurrunt. Eugenius Romæ Festum Nativitatis Domini anno millesimo centesimo quadragesimo quinto celebravit, Palatiumque Lateranense tenebat. Sed non diu ibi commorari licuit: cum enim Romani quotidie instarent, ut Urbem Tiburtinam destrueret, ne importunam postulationem ultra audire cogeretur, visum est trans Tiberim, videlicet, quod plurimi putant, ad Arcem S. Angeli, recedere.

*Cod. Vat.
ap. Baro.*

S. Ber-

S. Bernardus vero, cujus fama & re-
 verentia Romæ, postquam tanta in ob-
 sequium Innocentii Papæ effecisset, ma-
 xima erat, data ad cives Romanos Epi-
 stola, eos ad obediendum Eugenio Papæ
 permovere conatus est. Inprimis excu-
 sat, quod cum esset vilis & exiguus ho-
 mo, populo sublimi & illustri scribat.
*Sed de causa, inquit, communi agitur, &
 ubi Caput affligitur, omnia membra
 dolent.* Exprobrat deinde, quod suæ
 salutis immemores in Sedem Apostoli-
 cam inveherentur, propriam eminentiam
 & gloriam obfuscantes. Tum in me-
 moriam reducit, quantum malum Romæ
 in Schismate Anacleti grassatum fuerit,
 cum Ecclesiæ Urbis diriperentur, ac om-
 ni ornatu, thesauris, & redditibus pri-
 varentur. Ob oculos ponit, quam dire
 in illis turbis cives in cives, parentes in
 propinquos sævierint. Et tandem in
 peroratione hortatur, ut Deo, Apostolis,
 ceterisque Sanctis Præsidibus suis, re-
 conciliari satagerent.

Hæc Epistola S. Bernardi admodum
 pathetica est, atque in ea quæstionem
 contra Arnaldistas dissimulat, quibus, ut
 nobis videtur, istud opponendum erat,
 Principatum sæcularem cum potestate
 spirituali conjungi posse, & electum Ro-
 manum Pontificem simul legitimum Ur-
 bis Dominum esse. Sed nempe non ap-
 paret,

C 2

paret,

Sæcul. XII.

A.C. 1145.

ep. 143.

Sæcul. XII. A.C. 1145. paret, quemquam Constantini donationem illa ætate ut dubiam ad examen vocasse.

ep. 244.

S. Abbas Conrado Regi quoque scripsit, demonstrans oportere, ut maxima concordia inter Regnum & Sacerdotium vigeret, & exhortans; Ecclesiam defenderet, Romanorum vero insolentiam & temeritatem reprimeret.

§. XIII.

Episcopatus Tornacensis.

*Narrat.
Tornac.
Spicil. to. 12.
p. 483.*

Dum Eugenius Papa, trans Tiberim in tuto collocatus versatur, tandem causam de restituendo Episcopatu Tornacensi, tanto temporis spatio agitatum, definiit. Nam Canonici illius Ecclesiæ omnium ore edocti, quam alieno a pecuniæ cupiditate animo esset hic Pontifex, nuncios miserunt, qui eum negotii sui scientia necessaria instruerent, ipsiusque sententiam peterent. Ille respondit, facturum se, quæcunque Abbas Clavallensis suavisset. Itaque Canonici acceptas a S. Bernardo Epistolas per suos Legatos, quorum princeps Letbertus erat, Romam miserunt. Is omnibus causæ illius adjunctis Pontifici expositis supplex postulavit, ut sententiam pronuntiaret, cumque ille literas Letberto tradere pararet, quibus Tornacenses Episco-

piscopum sibi eligere jubebantur, is re-^{Sæcul. XII.}
 spondit; nunquam se hujusmodi literas ^{A.C. 1146.}
 deferendas suscepturum esse. Si vero
 Papæ placeret, sibi de manu sua Episco-
 pum consecratum dare, se cum eo Tor-
 nacum reversurum esse, nec ullam esse
 dubitandi causam, quin ordinatus a Sum-
 mo Pontifice Episcopus honore congruo
 reciperetur ab omnibus. Tandem Pa-
 pa, instantissimis precibus & constantia
 Letberti victus, interrogat, quem in Cu-
 ria Romana Episcopum sibi expeteret,
 atque Letberto id Pontificis arbitrio
 committente, convocatis Cardinalibus
 hac de re eorum sententiam exquirat.
 Tunc autem Romæ versabatur Anselmus
 Abbas S. Vincentii Lauduni, antea mo-
 nachus S. Medardi Sueffione, qui ad
 negotia suæ Ecclesiæ expedienda vene-
 rat, in Papali Curia notissimus. Hunc
 ergo Eugenius Episcopum Tornacensis
 Ecclesiæ nominat, quem illico Letber-
 tus ceterique Legati eligunt, statimque
 Papæ consecrandum offerunt. Relucta-^{V. Herman}
 batur Anselmus, dicens; affligi se non ^{de mirac. lib.}
 levi corporis infirmitate, & potius sibi ^{III. c. 20. &}
 de propinqua morte quam de Episcopa-^{21. post Guib.}
 tu suscipiendo esse cogitandum. At
 Papa, in proposito immotus, ad se se sub-
 mittendum & obediendum compulsus
 solemni ritu Dominica quarta Quadra-
 gesimæ, quæ hoc anno millesimo cente-
 simo

Sæcul. XII. A.C. 1146. simo quadragesimo sexto in diem decimam Martii incidebat, ordinavit. Tum varias ad rem confirmandam dedit Epistolas, primam ad Clericos populumque Tornacensem, in qua cunctos hunc Episcopum suum venerari jubet, eosque a fidei juramento, si quo se Episcopo Noviomensi obstrinxissent, absolvit. Altera Epistola, ad Regem Franciæ data, hortatur, ut consecratum Episcopum Tornacensem recipiat & tueatur.

Eng. ep. 63.
64. & tom. 5.
Spicil.
p. 565.

His duabus Epistolis dies decima quinta Martii apposita est. Scripsit quoque Papa in eadem causa Theodorico, Flandriæ Comiti, Simoni Episcopo Noviomensi, Samsoni Archiepiscopo Remensi, ceterisque illius provinciæ Episcopis. Nec operam perdidit; nam Anselmus, nemine se opponente, in Sedem Tornacensem receptus est. Hunc exitum habuit gravis causa, ante annos quinquaginta, Urbano II. Pontificatum gerente, moveri cœpta, atque exinde Ecclesia Tornacensis a Noviomensi separata remansit, quæ a S. Medardi ævo per annos deinde sexcentos ei juncta fuerat.

Sup. lib.
LXIV. n. 48
Sup. lib.
XXXII.
n. 43.

§. XIV.

Sacri Milites Franciæ.

to. 10. Conc.
p. 1100. **R**ex Ludovicus junior accepto a Papali, quale exoptabat, de profectio-
ne

ne Cruciata responso, ampla Comitata Sæcul. XII.
 Vezeliaci in Burgundia celebravit; ubi A.C. 1146.
 illa ætate S. Magdalenæ ossa servari cre-
 debantur, quod Otto Frisingensis testa- Otto Fris.
 tum facit. Hic vero Conventus ageba- c. 36.
 tur ad Festum Paschæ, quod hoc anno
 millesimo centesimo quadragesimo sexto
 in diem trigesimam primam Martii in-
 cidebat. Aduere magno numero Epi-
 scopi & Principes Franciæ, atque cum
 compluribus Abbatibus S. Bernardo cu-
 ra prædicandi expeditionem Cruciatam
 demandata. Is enim ad hoc officium vit. lib. III.
 præstandum bis antea a Rege invitatus,
 acceptis quoque de hac re Papæ literis,
 operam tamen suam commodare recu-
 sauerat, nec prius ad dicendum permove-
 ri potuit, quam per literas Pontificis
 generales editas id diserte iussus. Quo-
 niam vero Vezeliaci locus non erat, qui
 tantam hominum multitudinem, quanta
 confluxerat, caperet, extra castrum in
 campo fixus est Abbati suggestus ligneus,
 quem cum Rege conscendit. Perora- Bern. ep. 432
 vit ergo feliciter, Rex quoque ad totam
 frequentiam verba fecit, lecta est Pon-
 tificis Epistola, & tandem omnes con-
 clamare & Cruces expetere. Præpara-
 tus fuerat earum fascis, quo brevi in pe-
 tentes disperso, Bernardus vestes suas
 in Cruces scindere easque dividere co-
 actus est, multaque in illo die edidit mi-
 racula

Sæcul, XII. A.C. 1146. racula. Unacum Rege signum Crucis accepit Regina Alienora ejus conjux, plurimique Optimates, atque inter ceteros Alphonsus Comes S. Ægidii, & Tolosæ, Henricus filius Theobaldi Comitis Blesarum & Campaniæ, Guido Comes Nivernensis, & frater ipsius Reginaldus Comes Tornodori, Robertus Comes Drocarum*, Regis frater, & Ivo Comes Sueffionensis.

* Dreux

Inter Præsules nominantur, Simon Episcopus Noviomensis, Geofridus Lingonensis, & Arnulphus Lexoviensis.

Ut vero suscipiendæ profectionis tempus & modus statuerentur, alia Comitum ad Dominicam tertiam post Pascha, diem vigesimam primam Aprilis, indicta sunt. Ad ea Petrus Abbas Cluniacensis, vir, cujus consilia necessaria vide-

Lib. 2. p. 147.

Bern. ep. 364

Petr. 6. ep. 17. &c.

Duchesne
hist. tom. 4.
ep. 134. 135.

bantur, vocatus est. S. Bernardus quoque & Sugerius Abbas ad eum in hac causa literas dederunt, atque ex ipsius responsis dispicimus, quantum in Ecclesiæ Orientalis periculo moveretur. Sed excusavit, quod ad Conventum Carnotensem venire non posset, tum ob male affectam valetudinem, tum quod Capitulum eadem die Cluniaci celebrandum indixisset. Amadæus quoque Archiepiscopus Lugdunensis & Geofridus Archiepiscopus Bituricensis se se excusarunt, & Lugdunensis quidem ideo abfuit, quod

quod ipsum Archiepiscopus Senonensis Sæcul. XII.
 Primatem suum venerari detrectaret. A.C. 1146.

Cum vero Comitibus Carnotensibus
 initium datum fuisset, omnes uno im-
 petu S. Bernardum futurum Cruciatæ ex-
 peditionis Ducem proclamant; quod
 munus ipse constanter a se amovit, id-
 que data epistola Eugenio Papæ signifi- ep. 256.
 cavit, in qua præterea hortatur, ut
 eo quo par esset zelo tantæ molis opus
 urgeret, & oblata occasione duobus Ec-
 clesiæ gladiis uteretur.

Nimirum illa verba Apostolorum ad
 Jesum Christum: *Domine, ecce duo* Luc. 22. 38.
gladii hic, aliqui de duplici potestate
 accipienda esse putabant, de potestate
 temporali, quam dicebant gladium ma-
 terialem, & de potestate Ecclesiastica,
 quam dicebant gladium Spiritualem.
 Porro in hoc sensu loquitur S. Bernar-
 dus cum in ista epistola dicit: *Petri*
uterque est gladius, alter ipsius nutu, alter
ipsius manu, quoties necesse est, evagi-
nandus. Et quidem de illo, qui Petro Joan. 18. 11.
minus conveniebat, dictum est: converte
gladium tuum in vaginam, ergo & ille
Petri erat, sed non Petri manu utique
educendus. Nunc vero tempus & opus Ecce duo
esse existimo, ambos gladios in defensio- gladii hic.
nem Ecclesiæ Orientis educere. Hanc Luc. 22.
de duobus gladiis allegoriam, sequenti Geof.
tempore celebratissimam, jam semel opusc. 4.
antea Sup. Lib.
antea LXVII.
antea n. 23.

Sæcul. XII. antea in Scriptis Geofridi Vindocinensis
 A.C. 1146. adnotavimus. S. Bernardus eam magis
 extendit, & in negotio, de quo hic age-
 batur nempe bello Sacro, exploratum
 est, quod Papa Principes Christianos ad
 gladium materiale contra Infideles ad-
 hibendum excitaverit. Non autem do-
 cebat S. Bernardus, Principes absque
 Papæ licentia nullum bellum movere
 posse (*).

Tum

(*) Es ist das zweytemal, daß in diesen Kir-
 chen-Geschichten eine Meldung von den zweyen
 Schwerteren, Joannis am XVIII. Capitel, vor-
 kömmt. Die Katholiken werden von den Prote-
 stanten beschuldiget, als wenn sie in der Kirche
 der Geistlichkeit mehr einräumten, als Christus
 der Herr ihnen beygelegt hätte. Allein diese
 Beschuldigung ist ohne Grund.

Mosheim und Windheim sagen in ihrem
 allgemeinen Kirchen-Rechte der Protestan-
 ten auf der 308. Seite. Es ist zuvörderst
 deutlich genug, daß den Geistlichen das Recht
 über das Volk zu herrschen abgesprochen ist.
 Die Stellen der Schrift sind davon sehr
 deutlich.

Antwort: Das gestehen alle Katholiken.
 Nun wollen wir aber hören, was hierauf Wind-
 heim der römischen Kirche andichtet. Er saget auf
 der folgenden 309. Seite: Wie sehr gehet die
 römische Kirche hievon ab! Die rö-
 mische Kirche giebet neue Glaubens-Lehe-
 ren, sie giebet neue Lebens-Gesetze, und
 zwinget

Tum suam epistolam sic profequitur: *Sæcul. XII.*
Ad aures tuas, nisi fallor, pervenerit, A.C. 1146.
Sancte Pater, quod me in Carnotensi Con-
cilio

zwinget diejenigen, die ihren neuen Gesetzen nicht folgen wollen. Diese Herrschaft ist den Geistlichen völlig abgesprochen.

Antwort. In diesen kurzen Worten beleidiget Mosheim drey mal die offenbare Wahrheit. Wir wollen eines nach dem andern beurtheilen. Es heisset: Die römische Kirche giebet neue Glaubens-Lehren. Dieses Vorgeben hat keinen Grund. Sondern wenn ein Zank, oder Kezerey in Glaubens-Sachen entstanden ist, so hat die römische Kirche diejenige Lehre, welche man von Jesu Christi Zeiten an, wo nicht so ausdrücklich, jedoch hauptsächlich zu glauben schuldig war, erläutert, und erkläret, aber keine neue Lehre vorgetragen, welches auch weder erlaubt noch möglich ist. Wer anders von der römischen Kirche redet oder denkt, der weiß einmal nicht, was man in der römischen Kirche lehre. Es hat auch niemals ein Protestant das Vorgeben Mosheim oder seines Auslegers erweisen können.

Wenn aber die Gewalt, bey sich ereignenden Falle, einen Ausspruch zu geben, in der römischen Kirche nicht wäre ausgeübet worden, so hätte zur Zeit der Arianer niemand mehr gewußt, ob Jesus Christus wahrer Gott seye, oder nicht. Daher klinget es sehr lächerlich, wenn Mosheim und Windheim ein allgemeines Kirchen-Recht der Protestanten schmieden wollen, da doch keine Kirche der Protestanten an den Ausspruch oder an die
 Lehre

Sæcul. XII. *cilio (quod satis mirari non possum) Du-*
 A.C. 1146. *cem & Principem militiæ elegerint. Sed*
certissimum babe, id nec meo consilio,
volun-

Lehre einer andern gebunden ist. Ein solcher würde in Engeland einen schlechten Lohn empfangen, der öffentlich predigte die Protestanten in Engeland wären schuldig eben dieses zu glauben, zum Exempel von der Freyheit des Menschen, von dem Abendmale, und dergleichen mehr, und die heilige Schrift in Glaubens-Sachen eben so auszulegen als es die Protestanten in Deutschland, in Schweden, in der Schweiz, in Rußland, in Holland, in Ungarn, oder in Griechenland, thun, denn alle diese protestiren wider die römische Kirche. Es hat keine protestantische Kirche die Gewalt einen allgemeinen Ausspruch in der Lehre zu ertheilen, darum glaubet auch eine jede Kirche was sie will. Hingegen glauben die Katholiken, sie mögen nun in Deutschland, in Besschland, in Schweden, in Engeland in der Schweiz in Rußland, im Aufgange oder im Niedergange der Sonne wohnen, eben dasjenige was man in der römischen Kirche glaubet, oder sie sind keine Rechtgläubige mehr. Da haben wir die Einigkeit im Glauben, ein unfehlbares Zeichen der Wahrheit, welches die Protestanten nicht haben, und sich nicht einmal darum bekümmern.

Zweytens saget Windheim: Die römische Kirche giebet neue Lebens-Gesetze. Antwort, dieses Vorgeben ist wiederum ungearündet. Es sind in der römischen Kirche keine Gesetze im eigentlichen Verstande, wenn man solche mit den Gesetzen

voluntate aut consensu ulla tenus factum. Sæcul. XII.
Nec si vellem, ulla ratione, virium mea- A.C. 1146.
rum utique non nescius, illuc pervenire
possem

Gesetzen der Kayser oder Königen gegen einander hält, sondern nur Kirchen-Verordnungen, ohne welche keine geistliche und Kirchen-Gesellschaft bestehen kann. Diese Verordnungen sind nicht neu, sondern in der Heil. Schrift, und in den allerältesten Zeiten der Kirche, gegründet.

Drittens, ist auch dieses wider die Wahrheit hingeschrieben, daß man in der römischen Kirche die Glaubigen zwingt neue Gesetze zu halten. Denn diese Gesetze betreffen entweder den Glauben, und da sind sie nicht neue, sondern sie erklären den alten Glauben, oder sie gehören zu der Kirchen-Zucht, welche sich insgemein auf die allerälteste Zeiten gründet, oder doch zu solchen Dingen, welche die allgemeine Kirche, nach Gestalt der Sachen, ändern kann. So ist auch in der römischen Kirche kein Zwang, als der Kirchenbann, und andere geistliche Censuren, welches wir aus den Schriften des Heil. Paulus gelernet haben, und werden heut zu Tage selten gebraucht. Die Gottesgelehrten, wenn sie sagen dieses oder jenes sey eine Sünde, zwingen niemand, weil man ihren Meynungen folgen kann, oder solche verwerfen. Endlich wenn auch jemand des allergrößten Verbrechens in einem geistlichen Gerichte überführet worden; so wird er doch nicht nur allein nicht am Halse sondern auch nicht einmahl an einem Finaer abgestrahet, man überliefert ihn der weltlichen Gewalt, und wenn

der

Sæcul. XII. *possem. Quis ego sum, ut militem in*
A.C. 1146. *ordines ire jubeam, & ante aciem pro-*
cedam? aut quid tam remotum a Mo-
nacho, etiamsi vires suppeterent, etiamsi
peritia non deesset. Obsecro per illam
caritatem, quam mihi debes, ne me vo-
luntati hominum trade, sed Dei volun-
tatem exquire. In alia epistola, ad Pa-
 pam eodem anno data, quanto successu
 Fidelibus Sacrae militiae nomen dare
 persuaserit, significat in hunc modum:
Jussisti, & ego obedivi. Porro tua auctori-
tate suffulta mea obedientia usque adeo
profuit, ut urbes arcesque ab incolis de-
sertæ videantur, jamque ubique viduæ,
necdum elatis maritis, conspiciantur.

Ep. 324.

Ep. 365.
al. 322.

S. Bernardus Epistolam circularem
 quoque dedit, quibus Fideles ad sacrum
 bellum movendum accenderet. Hæ in
 diversis Exemplaribus ad Germanos, ad
 Anglos, ad Longobardos directæ in-
 veniuntur. Aliamque in eundem ferme
 modum a Notario suo Nicolao, speciatim
 Comitibus & Dynastis Britannia in-
 scriptam, exarari jussit. In majoris epi-
 stolæ circularis exordio Locorum Sacro-
 rum in Palæstina Dignitatem extollit,
 & pe-

der Landes = Fürst nicht will, so kann er weder
 des Lebens noch seiner Güter beraubt werden.

Also schreiben Mosheim und Windheim
 manches hin, welches mit der Wahrheit nicht
 besteht, und sie nicht erweisen können.

& periculum, ne iterum ab Infidelibus Sæcul. XII.
 victoribus profanentur; tumque quan- A.C. 1146.
 tum utilitatis Crucciata expeditio Chri-
 stianis afferat, exponit in hæc verba:
*Quot peccatores, qui Hierosolymæ inter
 lacrymas crimina sua confessi sunt, veniam
 impetrare meruerunt, ex quo Patrum
 vestrorum pietas & fortitudo e loco sancto
 paganos ejecit? intuentur hoc Ecclesiæ
 hostes, & ringuntur. Tum paulo infra:
 Numquid sacrum hoc bellum est occasio
 Salutis pretiosa, & inventum altissima
 Dei Sapientia ac Bonitate dignum cum
 homicidæ, fures, adulteri, perjuri, homi-
 nes omni scelerum genere polluti, ad
 æterni Numinis obsequium vocantur?
 Deus debitor vester esse cupit, quibus in
 mercedem laboris veniam peccatorum, &
 gloriam cælestem reddat. Omnes deinde
 S. Abbas hortatur, ne in posterum Chri-
 stiani contra Christianos arma vertant,
 in perniciem animarum suarum, & for-
 tissimi animi robur rixis noxiis consu-
 mant. Mentionem quoque facit de In-
 dulgentia Cruciatæ concessa, qua om-
 nium peccatorum suorum remissio-
 nem, si ea corde contrito confessi fue-
 rint, obtinere valerent (*). §. XV.*

(*). *Si ea corde contrito confessi fuerint.*
 Diese Worte des Heil. Bernardus überführen den
 Lutherischen Uebersetzer des Herrn Fleury einer
 Unwahrheit, da er in der Vorrede zum ersten Theil
 unver-

Sæcul. XII.
A.C. 1146.

§. XV.

S. Bernardus Judæorum Servator.

Ceterum admoneo vos, subjungit S. Bernardus, ne omni Spiritui credatis, sed zelum vestrum secundum scientiam temperetis. Judæi occidendi non sunt, neque de sedibus suis ejiciendi, sed tolerari debent. Sunt enim nobis quasi apices viventes, ex quibus passionem Domini nostri cognoscimus. Ideoque in omnes mundi regiones dispersi sunt, ut tanti criminis justam pœnam dantes, Redemptionis nostræ testes irrefragabiles existant. Attamen in fine temporum convertentur, postquam multitudo Gentium in Ecclesiam intraverit. Si id quoque de Paganis expectarem, eis potius parcere quam arma inferre oporteret; quia vero Infideles nos invaserunt, æquitas postulat, ut illi, quibus jus est utendi gladio, vim vi repellant. At pietas Christiana jubet, tam parcere submissis, quam superbos conterere. Tandem S. Bernardus Cruciatu suadet; non alios sibi duces, quam viros bello clarissimos, deligant, & collectis universis viribus proficiscantur, ut pericula effugerent, & ne misere, sicut illi, qui in prima expeditione Petrum Eremitam

*Sup. Lib.
LXIV.
n. 40.*

unverschämt dahin geschrieben; man hätte in der römischen Kirche die Herzens-Buse in etwas anders verändert.

Eremitam temere secuti fuerant, per-
 irent. Sæcul. XII.
 A.C. 1146.

Quod in hoc loco S. Bernardus de
 Judæis dicit, ad castigandam insaniam *Otto I. Fris.*
 cujusdam monachi, nomine Rudolphi, *c. 37.*
 pertinet, qui eodem tempore Colonia,
 Moguntia, Wormatia, & in aliis urbi-
 bus, ad Rhenum positis, bellum Crucia-
 tum prædicabat. Is quidem magnam
 vitæ austeritatem exhibebat, sed deerat
 doctrina necessaria, quippe pro con-
 cione dicens affirmabat, necandos esse
 Judæos, Christiani Nominis hostes in-
 fensissimos. Quæ seditiosæ voces popu-
 lum usque adeo accenderunt, ut in non
 nullis civitatibus Gallia Germaniæque
 ingens Judæorum numerus truculenta
 cæde sublatus fuerit. Cum Henricus
 Archiepiscopus Moguntinus hac de re
 S. Bernardo scripsisset, ille respondit: *ep. 363.*
al. 323.
Homo iste nec ab hominibus nec a Deo
missus venit. Quod si se monachum aut
Eremitam jactat, & ex eo sibi potesta-
tem prædicandi arrogat, sciat, quod
Monachus non habet officium docentis sed
plangentis, quippe cui oppidum carcer
esse debet, & solitudo paradisus. Tria
sane sunt in isto homine reprehensione
dignissima: usurpatio prædicationis, con-
temptus Episcoporum, & Homicidii ap-
probati libertas. Nonne Ecclesia majore
gloria de Judæis triumphat, eos quoti-
Hist. Eccles. Tom. XVII. D die

Sæcul. XII. *die convincens vel convertens, quam si*
A.C. 1146. *semel & simul eos in ore gladii consume-*
ret? Numquid incassum orat Ecclesia,
postulatque a Deo, ut velamen de cordi-
bus eorum auferat? Nempe in oratione,
quæ in Parasceve recitatur.

Claudit Epistolam S. Bernardus di-
 cens, Rudolphum hominem esse spiritu
 arrogantia plenum, qui sibi nomen juxta
 nomen Magnorum quæreret.

Eadem ac S. Bernardi de Judæis Petri
 Abbatis Cluniacensis erat sententia, id-
 que cognoscimus ex ejus epistola sub idem
 tempus ad regem Ludovicum data, in
 qua felicem eventum suscipiendæ sacræ
 profectiois precatur. Non negat, Ju-
 dæos maxime noxios esse Christianorum
 inimicos, & Saracenis pejores, non
 vult tamen eos internecione deleri, sed
 ad majus servari supplicium, videlicet
 si semper servi, semper pavidī, semper
 errantes & fugitivi esse cogentur.
 Suadet deinde Regi; Judæos plecteret
 privando illos re illa, quæ ipsis in orbe
 esset carissima, nempe pecunia, eripe-
 ret eis lucrum inhumanum, quod de
 Christianis facerent, a quibus non solum
 usuras acciperent, sed præterea eorum
 bona furarentur, furtorum conscii &
 furum receptatores, præsertim si vasa
 Ecclesiarum argentea furtim fuissent
 subtrahæta. Videlicet fures, cum inter
 Christia-

Christianos non invenirent emptores, quia vasa sacrilege rapta, data pecunia, sua facere horrebant, ea vendebant Judæis, a quibus contracta & refusa ad usus deinde profanos adhibebantur.

Itaque Abbas Cluniacensis Regem hortatur; puniret sacrilegos Judæos, ab iisque opes extorqueret, quibus adjutus bellum Saracenis inferret.

§. XVI.

S. Bernardus in Germania.

Sanctus Bernardus itinere in Germaniam suscepto, ad prædicandum bellum Sacrum, Moguntiam venit, ubi Rudolphum monachum, magna apud populum auctoritate pollentem, habuit.

Hunc ad se accersitum & objurgatum, quod contra officium monasticæ professionis ageret, tandem ad promittendum obedientiam & reditum in suum Monasterium compulit.

Indignabatur populus, nihilque propius fuit, quam ut seditio commoveretur; sed tamen concepta de S. Bernardo Sanctitatis opinio feroces continuit. Inde S. Abbas Francofordiam divertit ad Regem Conradum, pacem inter ipsum & quosdam Principes conciliaturus. Ibi cum Rege secreto agens suavit, ut pro salute animæ suæ, accepta Cruce, sacræ expeditioni se præfuturum edito

Sæcul. XII.
A.C. 1146.

Otto I. Frising. c. 39.
IV. c. 3. vit.
S. Bernard. Lib. VI. c. 1.

c. 4.

Sæcul. XII.
A. C. 1146.

c. I.

voto promitteret. Sed Rege respondente nullum sibi hujus rei esse propositum, S. Bernardus vehementius instare non est ausus. Dum vero Francofordiæ versatur Vir Sanctus, rogatur instantissime ab Hermanno Episcopo Constantiensi, qui in illa urbe apud Regem erat, ut ad se Constantiam diverteret. Repugnat animus Claramvallem ad suos redire festinantis, a quibus avulsus jam anno propemodum integro degebat. Victas tamen manus dedit perseveranti Episcopo, & non solum suis verbis roganti, sed etiam aliorum Episcoporum & ipsius Regis preces, ut istud sibi a Bernardo impetrarent, adhibenti; quin etiam vocantis Dei nutum deprehendere sibi videbatur. In illo itinere multa edidit miracula, quorum historiam accurate scriptam habemus. Eam enim rogatus a Samsone Archiepiscopo Remensi, Philippus, S. Abbatis in illa profectione comes, literis mandavit, cum esset Archidiaconus Leodiensis; sed tunc conversus, ubi ex Germania rediit, monasticum habitum Claravalle induit. Porro ista historia, Ephemeridis modo conscripta, Acta omnia a prima dominica Adventus, prima die Decembris, anno millesimo centesimo quadragesimo sexto, usque ad Feriam quintam, diem secundam Januarii, anno millesimo centesimo quadra-

quadragesimo septimo, complectitur. Sæcul. XII.
A. C. 1146.
 Philippus omnes illos loquentes inducit, qui secum istorum miraculorum testes extiterunt, videlicet, Hermannum Episcopum Constantiensem, & Eberhardum ejus Capellanum, Abbates duos Baldinum & Frowinum, Monachos duos Gerardum & Geofridum, Clericos tres Philippum, qui est ipse Scripti auctor, Ottonem & Franconem, & tandem Alexandrum Coloniensem, qui se ipsis iter facientibus socium dedit. Suntque universim viri decem, qui hæc Miracula testata faciunt.

§. XVII.

S. Bernardi Miracula.

Narrationis exordium hujusmodi est:
Hermannus Episcopus dicit: Parochus ruralis Herenbeimensis a me ad id ipsum vocatus, mihi affirmavit, quod vir, de ipsius familia, annis decem cæcus, cum a prætereunte Crucis signo munitus fuisset, prima Dominica Adventus lumen oculorum receperit, quamprimum deinde reversus in domum pedem intulisset. Idem ab alio referrī audiveram, atque hæc res in tota provincia exploratissima est. Eberhardus Capellanus dicit: Narrantes audivi viros duos fide dignos, alterum Presbyterum & alterum Monachum, quod in Vico Lapenbeimensi cæci duo eadem die

D 3

per

Sæcul. XII.
A. C. 1146.

per signum Crucis visum receperint.
Philippus: Die Lunæ, me præsentem, qui-
dam Senex cæcus in Ecclesiam adducitur,
Et postquam ei manus imposuisset, excla-
mavit totus populus, ipsum jam solis lu-
men conspicerem; quod vos omnes audivistis.
Frominus Abbas: vidi eum, sana oculo-
rum acie omnia conspicientem, idemque
mecum Frater Geofridus vidit. Franco:
Feria tertia Friburgi, quædam mater
infantem cæcum in hospitium attulit,
cumque eum accepta manuum impositione,
domum reportat, jubet Abbas infantem
interrogari, an videret. Ipse ego pue-
rum sequor, interrogo, an videat, re-
spondetque, se clarissime videre. Quod
deinde verum esse multis modis explora-
tum est. Geofridus: Ubi Ecclesiæ limen
intravimus, juvenis claudus accepto
Crucis signo sanatus est. Episcopus:
omnes eum sanatum ante Altare stantem
vidimus, cunctis Deum magno clamore
laudantibus. Et paulo infra: Quare
non meministis, Friburgi prima die Ab-
batem præcepisse; omnes pro divitibus
orarent, ut Deus velamen de cordibus
eorum abstraheret, nam pauperibus ad
accipiendam Crucem accedentibus, opu-
lenti refugiebant. Sed non incassum
oravimus, quippe qui opibus abundabant
in illo loco, ac etiam qui maxime improbi
audiebant, Sacræ militiæ nomen dederunt.
 Post

Sæcul. XII.
A. C. 1146.

Post plura alia miracula, Episcopus, quæ Basileæ, die Veneris, sexta Decembris contigerint, narrat in hunc modum: *Ubi peroravit, & Cruces rogantibus distribuit, viro Dei Mulier muta offertur, cujus linguam cum tetigisset, illico soluta est, & femina expedite loquebatur. Vidi eam & collocutus sum. At claudum illum, qui prius sanatus fuerat, & ob cujus salutem populus tanto clamore lætitiâ professus fuerat, quis ex vobis eum vidit? Otto: omnes eum vidimus. Eberhardus: Equites Domini mei & ego, eadem die Veneris, vidimus infantem, quem mater ejus cæcum ad diversorium sancti Viri delatum, sanis & perspicacibus oculis præditum referebat. Gerardus: Complura miracula, præsertim illa die, edita sunt, quæ ob ingentem tumultum notare non potuimus. Tum Eberhardus, quid Feria II. Nona Decembris actum esset referens, dicit: cum Equitibus Domini mei sermonem communicavi, & miracula viginti sex illa die edita numeravimus, quæ tum ipsum ego videramus. Philippus: Die Martis, cum Scaphusii essemus, complura prodigia notare nequivimus; nam intolerabilis erat tumultus. Unde Abbas cessare compulsus est, & nemini ægrotantium amplius bene precatus, fugere cepit, ne tantæ multitudinis concursu obrueretur.*

Sæcul. XII. tur. Eberhardus: Ipse ego stantem ante
 A C. 1146. Altare rogavi vehementer, ne cuiquam
manus imponeret. Nisi enim cessasset,
non videbam, qua ratione tandem de turba
hominum eripi posset. Philippus: In aditu
tamen Ecclesiæ femina claudicans, me
præsente, sanitati restituta est. Cantum
deinde jubilantis populi omnes audistis.

Die Mercurii, undecima Decembris
 S. Bernardus Constantiam pervenerunt, ubi die Jo-
 Constantiæ. vis & Veneris morati sunt. Pauci, dicit
 c. 3. Abbas Frowinus, quæ ibi acta fuerint,
 videre potuerunt in tanto tumultu. Vidi
 tamen illum cæcum, qui die Jovis ante
 Altare oculorum usum recepit. Eum
 Abbas Augiæ divitis, cujus largitioni-
 bus victitabat, adduci curaverat. Geo-
 fridus. Miracula Constantiæ patrata
 omnium minime novimus, quia nullus
 nostrum importunissimæ turbæ se audebat
 immiscere, & ea solummodo, quæ vidi-
 mus, scribere animus est. Auctor deinde
 prosequitur, & omnia miracula, Tiguri,
 Rhenofeldæ, Argentorati, aliisque lo-
 cis in via positis edita narrat, usque Spi-
 ram, quo Feria III. in Vigilia Nativi-
 tatis Domini, vigesima quarta Decem-
 bris, pervenerunt. In illa Civitate
 Conradus Rex Conventum Episcoporum
 indicaverat, aderatque S. Bernardus,
 concordiam inter quosdam Principes
 reducturus, quorum inimicitiiis multi
 detine-

detinebantur, ne ad exercitum Crucis Sæcul. XII.
Christi accederent. Pauca ibi edita A. C. 1146.
miracula, *quia*, inquit auctor, *non*
dignatur DEUS gloriam suam reve-
lare, ubi tantus est multitudinis curiosæ
concurfus. Nihilominus egit ibi, quod
vocabat miraculum miraculorum, cum
S. Abbas persuasit Regi Conrado, ut
Sacræ militiæ, assumpta Cruce, ad-
scribi vellet.

Etsi S. Bernardus Francofordiæ Con-
radum frustra monuisset de bello sacro
fufcipiendo, Spiræ tamen conatum re-
novavit, cumque eum in sermone pub-
lico nominatim exhortatus effet, etiam
Feria sexta in Fefto S. Joannis Evangeliftæ
iterum secreto institit; providendum
effe, ne Regem occasio pœnitentiæ tam
levis, tam brevis & honorificæ præte-
raret. Tandem dixit Conradus; se de
hac re deliberaturum, confilio adhibi-
turum fuos, & fequenti die, quid
conftituiffet aperturum.

Tunc vero fub Miffæ folemnia
Spiritus Divinus Beati Patris ani-
mum ftimulare cœpit, ut præter mo-
rem a nemine rogatus pro concione
diceret. Quid multa? dixit, & in fine
fermonis ad Regem converfus, tanquam
fi homini privato loqueretur, propofuit
extremum iudicium, Regem ut homi-
nem ante tribunal Chrifti adftantem,

D 5 atque

Sæcul. XII. atque imperantem Christum & dicen-
A. C. 1146. tem: *O Homo! quid debui tibi facere,*
& non feci? tumque beneficia sua Con-
 rado collata enumerantem, scilicet,
 coronam Regiam, divitias, virilem ani-
 mum, corporis robur.

Conradus
 Imperator.

His ergo verbis Bernardus Regem
 ita commovit, ut sermonem interrumpens cum lacrymis exclamaret: *Agnosco tot divina beneficia. Faciam, ne deinceps ingratus inveniar, ipso præstante paratus sum ei servire, quandoquidem ipsius nomine admoneor.* Tum, populo magnis vocibus Deum laudante, accepta Cruce signatus est Rex, cui etiam Abbas de Altari vexillum tradidit, Regia manu in exercitu Domini portandum. Cum Rege Fridericus, ejus nepos Dux Sueviæ, & innumeri alii Principes Sacræ militiæ nomen dederunt.

Die Dominica, vigesima nona Decembris, cum Rex omnes Principes & milites Cruce signatos convocasset, eos S. Pater non humanis sed divinis sermonibus exhortatus est. Verba hæc sunt Philippi, quibus subjungit: *Ubi vero egressi fuimus, Rege & principibus S. Virum deducentibus, ne ab ingenti hominum irruentium impetu opprimeretur, puer claudus ei offertur; ille signo Crucis edito puerum erigit, & jubet coram omnibus ambulare. Quanta lætitia, quanta exulta-*

exultatione puerum ingredientem cuncti Sæcul. XII.
aspexerint, quis loquatur? At Sanctus A. C. 1146.

Abbas conversus ad Regem, propter te, inquit, factum est istud, ut cognoscas, Deum vere tecum esse, & gratum ei opus esse, quod moliris. Eadem hora priusquam exiremus de hospitio, puella erecta est, & cæca mulier lumine oculorum donata. Compluribus aliis miraculis, quæ Spiræ patrata sunt, enarratis, Philippus ea referens, quæ die Martis, ultima illius anni, contigerant, ita prosequitur.

In eodem loco prodigium editum, quod ideo nos omnes maximo refecit gaudio; quia quidam Dux Græcus aderat missus ab Imperatore Constantinopolitano. Dum hic in Oratorio Regis S. Abbati loquitur, mulier cæca ei offertur, cui cum Signum Crucis formans bene precatus esset, illico illuminata est, Græco multum obstupescente. Eadem die sub vesperam Rege, Duce Græco, multisque Principibus, Bernardum nostrum circumstantibus, in ejus conspectum adducitur puer claudus, cui protinus Vir sanctus ingenti fiducia ait: in Nomine Jesu Christi præcipio tibi: surge & ambula. Secutus est optatissimus effectus; nam surgens puer libere ambulabat, & quamvis primo trementibus tibiis iret, paulatim tamen sub oculis omnium roboratus est. Anselmus Episcopus Havelbergensis in fronte & faucibus gravissime patie-

Sæcul. XII. *patiebatur, ut vix aliquid gustare posset*
A. C. 1147. *aut loqui. Is ergo ad S. Bernardum: me*
etiam sanare deberes, cui ille jucunde re-
spondens, si tantam, inquit, haberes fi-
dem, quantam habent mulierculæ, ea tibi
forte prodesset. At Episcopus, si ego,
ait, fidem non habeo, salvum me faciat
fides tua. Tum S. Bernardus Signum
Crucis edens eum tetigit. Nec mora om-
nis tumor & dolor abcessit. Complura
præterea S. Abbas patravit miracula,
Feria IV. prima die anni millesimi cen-
tesimi quadragesimi septimi, & die se-
quente, Rege, Proceribus, & tota civi-
tate Spirensi spectantibus. Sed queritur
Auctor, Commentarium, in quem re-
lata erant, fuisse deperditum; quod in-
dicat, Commentarios quotidie fuisse
conscriptos, hanc vero narrationem ex
illis fuisse collectam. Solutis Comitiiis
feria VI. tertia Januarii S. Bernardus
Wormatiam petiit.

c. 6. 7.

Hic finis est primæ Partis Diarii, & conscriptorum miraculorum, ac initium datur secundæ, ad Clericos Colonienfes directæ, in quibus historia itineris ab urbe Spirensi usque Leodium continetur.

Cum S. Abbas Wormatiam advenisset, noluit ibi morari, etsi instantissime rogaretur, quia ante duos menses ad eam civitatem diverterat, & infinitæ hominum multitudini Crucem, sacri belli

belli tesseram, dederat. Cruzenaci Sæcul. XII.
 S. Bernardus cum suis Festum Epiphaniæ A.C. 1147.
 Feria secunda celebravit, & Feria V. se-
 quente, die nona Januarii, Coloniam
 pervenit. Quia S. Vir in ea civitate non
 expectabatur, non magno adeo populi
 concursu exceptus est. Non clam, ubi
 poterat, urbes intrabat, ut omnem pom-
 pam fugeret, sed istud fama prævolan-
 te raro licebat. In Sabbato pro con-
 cione dixit ad Clericos Colonienſes, ex-
 probrans dissolutos mores, mollitiem, o-
 tium, superbiam. Præterea complures
 veterum Prophetarum minas in ipsos
 cadere posse ominatus.

Die Dominica, postquam sacris ope-
 ratus fuisset, in foro peroravit, quia Ec-
 clesia populum non capiebat. *Ibidem, c. 8.*
 inquit Auctor, *nobis præsentibus cuidam
 cæco lumen redditum, & mutilus, cui
 manus aruerat, sanatus.* Tum postquam
 alia retulit miracula, subjungit: *Post
 prandium illa die neutiquam nobis defue-
 re miracula, quæ nobis exploratissima
 sunt, quippe ea diligentissima ratione
 pensavimus. Vir sanctus ad fenestram
 stabat, atque ægroti per scalam ad eum
 evehebantur; nemo enim audebat ostium
 domus aperire, ne multitudine & im-
 petu obrueremur.* Paulo infra: *Feria
 secunda primo mane vir sardus auditum
 recuperavit, puella cæca visum, & post
 brevis-*

Sæcul. XII. *brevissimum temporis spatium mulieri*
 A.C. 1147. *oculis captæ cæli lucem aspicere datum*
 est. Ibi vero tantus tumultus exortus,
 S. Bernardus tantus innumerabilis populi concursus
 Coloniae. fuit, ut vix Sanctus Abbas ad hospitium
 reduci potuerit, & nesciam profecto, an
 illa die majus ullum miraculum patra-
 tum fuerit, quam quod Abbas noster
 de manibus irrupentis populi sanus &
 incolumis ereptus sit. Ceterum quoties
 miraculum edebatur populus conclama-
 bat, lingua Germanica: *Christ, uns*
gnade! id est, Iesus Christus miserere
nobis! Kyrie eleison. Die Heiligen alle
helfen uns! Omnes Sancti adjuvent nos!
 Et post alia: *Miraculorum istorum sin-*
gulorum nos omnes testes sumus, quin
& tota civitas Coloniensis; nec enim
in angulo aut in tenebris, sed in luce
patrata sunt. Si quis fidem non habeat,
aut saltem rem magis perspectam sibi
esse cuperet, facile miraculorum magnam
partem rigido examini subicere potest,
præsertim illa, quæ in hominibus non
infimæ plebis aut ignotis perfectæ sunt.

His sine dubio miraculis potius quam
 verbis & eloquentia effectum, ut Ger-
 mani, qui S. Abbatis linguam non intel-
 ligebant, ejus tamen sermones mira com-
 punctione auscultarent; pugnis enim
 pectora tundebant, & largiter funde-
 bant lacrymas. S. Bernardus Colonia
 exces-

vit. lib. 3.
 c. 3. n. 7.
 lib. 6. c. 9.

excessit Feria secunda, decima tertia Ja-
 nuarii, & sequentibus diebus per Urbes
 Juliacum, Aquisgranum, & Trajectum
 ad Mosam iter direxit, Domino ubique
 ad preces famuli sui miracula operante.
 In Dominica, die decima nona ejusdem
 mensis Leodii diversatus est, unde po-
 stea Gemblacum, Montes & Valentina-
 nas die vero Dominica, vigesima sexta
 Januarii, Cameracum venit, ubi die Lu-
 nae commoratus, sequente die Veneris
 Laudunum, & Sabbato, prima die Fe-
 bruarii, Remos attigit. Die Dominica,
 in quam Festum Purificationis incidebat,
 Catalaunum se contulit, quo Rex Ludo-
 vicus S. Abbati obvium se dedit. Ade-
 rant quoque complures Principes Fran-
 cia & Germaniae, ac Regis Romanorum
 Legati, de itinere Hierosolymitano con-
 sultaturi. Vir sanctus, illa die Domini-
 ca & Feria secunda sequente, sacro ne-
 gotio totus occupatus, domo exire non
 potuit, & ardentissimo populi desiderio
 satisfacere, nam bonum commune vo-
 luntati privatorum praeponendum fuit.
 Die Jovis sexta Februarii Claramvallem
 rediit, nec paucioribus in patria sua
 quam alibi clarescebat prodigiis. Cete-
 rum triginta monachos secum adduxe-
 rat, in illo itinere a se conversos, & to-
 tidem circiter alios venturos expecta-
 bat, quibus, voto monasticae professio-
 nis

Saecul. XII.
 A.C. 1147.

c. 11.

c. 12.

c. 13.

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

c. 14.

nis adstrictis, præstituta dies fuerat, qua ad monasterium se conferrent. Brevi tempore Claravalle subsistens S. Bernardus ægrotos, qui ad recuperandam sanitatem veniebant, admitti vetuit, ne Fratrum quies turbaretur. Post hunc ad Claramvallem reditum in narratione miraculorum non amplius tam accurate dies, sed tantum locus, in quo patrata sunt, adnotatur.

§. XVIII.

Conventus Stampensis.

to. 10. Conc.
p. 1104. **D**ominica Septuagesimæ, die decima sexta Februarii, anno millesimo centesimo quadragesimo septimo, S. Bernardus Stampas perrexit, ubi Rex erat cum Proceribus ad capienda postrema professionis Hierosolymitanæ consilia. Statutum, viam per Græciam eligere, frustra contrarium suadentibus multis, præsertim Regis Siciliae Oratoribus, qui periculum ostendebant & dolos Græcorum, nec aliam a Græcis quam Græcam fidem esse expectandam (*). Deliberatum

(*) In ipsis Actis Conciliorum hæc verba leguntur: *Rex autem & sui, qui merito nullarum gentium vires timebant, fraudes utinam timuissent; sed quia non est consilium nec prudentia contra Deum, elegerunt viam per Græciam, morituri.*

tum deinde, cui Regni custodia Rege ab-
 sente committenda esset. Cumque Sæcul. XII.
A.C. 1147.
 hanc electionem Rex Præsulum & Prin-
 cipum arbitrio reliquisset, ac illi ad con-
 silium coivissent, post aliquantulam mo-
 ram primus rediens S. Bernardus, & Su-
 gerium Abbatem atque Guilielmum Co-
 mitem Nivernensem monstrans, ait:
Ecce, duo gladii hic, & satis est. Sors
 hæc omnibus placuit, solo Comite Ni-
 vernensi excepto, qui se Cartusiensium
 professioni devoverat, & post breve
 tempus propositum exsecutus est, quin
 ipsius Regis ceterorumque omnium pre-
 cibus ab instituto revocari potuerit. I-
 taque Regiminis onus solius Sugerii Ab-
 batis humeris incubuit, quod ipse non
 ante voluit suscipere, quam districtum
 mandatum Summi Pontificis accessisset.
 Inter hæc dies profecturis indicitur ad
 Pentecosten, quo tempore Metis cuncti
 convenirent. Rex vero, ex quo Crucem
 Vezeliaci in Festis Paschalibus anno mil-
 lesimo centesimo quadragesimo sexto ac-
 ceperat, eam nunquam non vesti Regiæ
 assutam portabat.

§. XIX.

Sacri Milites Germani.

Eodem mense Februario, anno mille-
 simo centesimo quadragesimo septi-
 mo Rex Conradus Comitiam in Bavaria
Otto I. Fris.
c. 40.
Hist. Eccles. Tom. XVII. E cele-

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

celebravit, præfente Adamo Abbate Eboracensi, qui S. Bernardi vices gerebat. Is Missa celebrata & invocato S. Spiritu suggestum conscendit, atque recitatis Epistolis Papæ & S. Bernardi, nempe illis circularibus, de quibus mentionem fecimus, sermone brevi & familiari præfentes ad suscipiendam sacram professionem hortatus est. Persuasit quod optabat omnibus, quippe propenso ad hanc rem animo advenerant.

Crucem illico gerere cœperunt Henricus Ratisbonensis Episcopus, Otto Frisingensis, & Keimbertus Passaviensis. Henricus Dux Austriæ, Regis Conradi frater quoque, Crucigerorum militiæ insertus est, cum Optimatibus innumeris. Illud vero portentum ac prodigii simile omnibus videbatur, quod raptorum & furum multitudo ingens ad recipiendam Crucem conflueret. Hæc enim mutatio cœlo auspice fieri credebatur. Ladislaus Dux Bohemiæ præterea, Odoacer Styriæ Marchio, & Bernardus Comes Carinthiæ haud diu post Crucigerorum agminibus se junxerunt.

§. XX.

Otto Frisingensis.

Mart. Rom.
15. Nov.
vit. Ott. init.
Chron.

Otto Episcopus Frisingensis, a quo narrationem superiorem accepimus, genitus erat ex Leopoldo IV. Austriæ Mar-

Marchione, qui Catalogo Sanctorum ad Sæcul. XII. scriptus, cultu Sanctis exhiberi solito A.C. 1147. decima quinta Novembris honoratur, ab *Radevic. II. hist. c. 11.* Innocentio VIII. Papa anno millesimo quadringentesimo octogesimo quinto, post annos, ex quo obiit, ferme trecentos & quinquaginta. Matrem nactus erat Otto Agnetem Henrici IV. Imperatoris filiam, quæ primis nuptiis Friderico Sueviæ Duci juncta, ei pepererat Fridericum, in Ducatu Successorem, & Conradum Romanorum Regem. Itaque Otto Conradi frater uterinus erat. Cum Leopoldus Sanctus, Ottonis parens, filium literarum studiis admovisset, ipsum postea Capituli Neoburgensis in Austria, a se fundati Præpositum esse jussit. Sed Otto cupiens profundiore scientia imbui, Parisios venit, ubi compluribus annis versatus est. In itinere deinde constitutus, & in patriam rediturus, Regularis Disciplinæ, quam Cistercienses servabant, & virtutis, quam in Bernardo suspiciebat amore captus, professionem monasticam cum quindecim itineris sociis in Monasterio Morimundensi amplexus est, ubi postea Abbas fuit. Rex Conradus, ejus frater, anno millesimo centesimo trigesimo octavo, ex illo Monasterio evocatum ad Episcopatum Frisingensem promovit, quem annis viginti rexit, Habitum Monasticum semper

Sæcul. XII. retinens. Otto bona Ecclesiæ Frisingen-
A.C. 1147. sis alienata & dissipata collegit, ac Cle-
 ricos Monachosque ad observandam Re-
 gulam compulit. Ceterum inter eru-
 ditissimos Germaniæ Episcopos locum
 tenebat, & pœne omnium primus Phi-
 losophiæ studium præsertim Aristotelis
 Logicam invexit. Vi dicendi pollebat,
 & sæpe de Ecclesiæ causis maximi pon-
 deris coram Regibus & Principibus dis-
 ferebat.

§. XXI.

Alii Crucigeri ex Germania.

Otto I. Frid. Saxones quoque sacra militiæ se addi-
c. 40. xerunt, sed non cum ceteris Germa-
 nis in Orientem peregrinaturi. Cum
 enim propinquas Gentes Idololatriæ ad-
 dictas haberent, in eas accepta Cruce
c. 42. conjurarunt, quod demum anno sequen-
 te exsecuti sunt. At vel solum militan-
 di propositum magni boni causa extitit,
 nempe pacis in toto pœne Occidente
c. 44. 45. universalis. Rex vero Conradus in A-
 scensione Domini, quod Festum hoc an-
 no millesimo centesimo quadragesimo
 septimo in diem vigesimam nonam Maji
 incidebat, iter ingressus est, comitante
 nepote suo Friderico, Sueviæ Duce, qui
 etiam militiæ sacrae nomen dederat, at-
 que Hungaria, Bulgaria & Thracia per-
 agratis, octava Septembris, ad urbem
 Con-

Constantinopolim castra metatus est. A-Sæcul. XII.
 lia Germanorum agmina ad succurrendum Hispaniæ destinata, cum ad oras
 Rhæni & Visurgis exercitum navalem
 conflasset, ex urbe Colonia in octava
 Paschæ vigesima septima Aprilis anno
 millesimo centesimo quadagesimo septi-
 mo iter exorsi sunt. Ubi in Angliam *Helm. Chro.*
 trajecerunt, classem ducentorum ferme *Slav. lib. I.*
 navigiorum, tum Anglis, tum Flandris *c. 60. 62.*
 militibus instructam conscenderunt, &
 unitis viribus in Hispaniam vela fece-
 runt. In Gallæciam devecti in oppido *Chro. Sax.*
 S. Jacobi Festum Pentecostes celebrant, *ann. 1148.*
 tumque Durium amnem intrantes ad *Rob. de*
 Urbem Portugalliæ perveniunt, ubi Epi- *Monte. 1147.*
 scopum se nomine Regis Alphonsi *Hen-*
riquez expectantem habuerunt. Inde
 in Tagum propulsi, vigesima octava Ju-
 nii, in Vigilia S. Petri in conspectu Ullis-
 sionis, quam civitatem tunc Mauri oc-
 cupabant, naves sistunt. Hanc ergo ur-
 bem cum classarii mari & Rex terra
 quatuor prope menses obsedissent, tan-
 dem in Festo S. Ursulæ vigesima prima
 Octobris initis conditionibus ad dedi-
 tionem compellunt. Pacta vero hujus-
 modi erant: Urbs ipsa potestati Re-
 gis Alphonsi traderetur, spolia vero om-
 nia Crucigeris eederent. Ita Ullissipo,
 urbs maxima, a Christianis recepta; nec

Sæcul. XII. ultra quidquam a Crucigeris in illis or-
 A. C. 1147. bis partibus effectum.

§. XXII.

Ecclesia S. Genovevæ reformatur.

vit. S. Guill. Rosch. 6. April. Boll. to. 9. p. 626. Inter hæc Eugenius Papa, Romanorum seditionibus fatigatus, in Franciam proficiscitur, & Lutetiæ Parisiorum a Rege Ludovico & Theobaldo Episcopo, antea ad S. Martinum de pratis Priore, excipitur. Obviam progressi Pontificem magna pompa ad Ecclesiam Dominae * nostræ deduxerunt. Post paucos dies Papa Ecclesiam S. Genovevæ adiit, sacris operaturus. Ipso limen subeunte, qui supellectilem Ecclesiæ curabant, pavimentum ante Altare velo serico straverunt, super quod se se toto corpore demittens Papa oravit. Tum surgens, sacrarium intrat, vestes ad Missam celebrandam accepturus. Interim vero Papæ familiares velum, cui incubuerat, sibi tollunt, dicentes, suum hoc esse pro antiquo more, & Canonicorum famuli indignantes spoliū ex eorum manibus eripere conantur, & ita, his illisque in diversa trahentibus, pretiosus pannus in fragmenta scinditur. Tum pugnis fistibusque certatum. Rex ipse cum venisset, rixas sedaturus, in eo tumultu verberatur.

* S. Mariæ.

Papæ

Papæ domestici querelas ad eum ^{Sæcul. XII.}
 deferunt, laceratas vestes & cruentatos ^{A. C. 1147.}
 vultus exhibent. Tum Pontifice Regem
 rogante, ut rei punirentur, quia præterea
 illi Canonici vitæ licentia Laicis scan-
 dalum creabant, inter ambos convenit,
 S. Genovevæ domum monachis nigris,
 videlicet Cluniacensibus, tradendam esse,
 eo tamen pacto, ut Canonici, antiqui
 possessores, quoad viverent, Præbendis
 potirentur. Rex, ad bellum sacrum di-
 scedens, quod statutum fuerat, Papæ &
 Sugerio Abbati executioni dandum
 commisit. Jamque octo Monachi ex Cœ- ^{Eug. ep. 13.}
 nobio S. Martini de pratis in Ecclesiam ^{14. &c.}
 S. Genovevæ propediem recipiendi e-
 rant, cum Papa Canonorum precibus
 victus, mente mutata, potestatem fecit
 Canonicos Regulares S. Victoris intro-
 ducendi, quod Abbas Sugerius execu-
 tus est. Odo S. Victoris Prior post illam
 reformationem Primus ad S. Genove-
 vam Abbas fuit.

Rex Ludovicus junior, profectioem
 in terram sanctam suscepturus, pro mo-
 re ad Monasterium S. Dionysii se contu-
 lit, ut iter suum sanctis Martyribus com-
 mendaret, scipionem quoque pie pere-
 grinantium & Auriflammam * accipe- * ^{Vexillum}
 ret. Porro ex Francia profectus est, ^{Militare.}
 Sabbato post Pentecosten, die decima ^{Gesta Lud.}
 quarta Junii, anno millesimo centesimo ^{6. 4.}

Sæcul. XII. quadragesimo septimo, eandem viam ac
 A. C. 1147. Rex Conradus per Germaniam & Hun-
 gariam tenens; sed divisis exercitibus
 proficiscebantur, ob enormem hominum
 multitudinem & diversum tot nationum
 genium, unde rixarum occasio facile na-
 sci potuisset. Utrumque Regem Lega-
 ti Papæ comitabantur, & Regem Roma-
 norum quidem Theotinus, ex gente Ger-
 manorum, Episcopus Portuensis, Regem
 vero Francorum Guido Florentinus,
 Cardinalis Presbyter Titulo S. Chryso-
 goni.

§. XXIII.

Errores Gilberti Porretani.

to. 10. Conc. Eugenijs Papa Parisiis versatus, in Fe-
 p. 1105. & sto Paschæ, quod hoc anno millesimo
 1121. centesimo quadragesimo septimo in diem
 vigesimam Aprilis incidebat, Conven-
 tum celebravit, in quo errores Gilberti
 Porretani, Episcopi Pictaviensis, ad exa-
 men vocati. Hic Præsul, Pictavii natus,
 maxima vitæ suæ parte in variis Franciæ
 urbibus Philosophiæ studuerat, & Præ-
 ceptores habuerat, præter alios, duos fra-
 tres Anselmum & Rudolphum Laudu-
 nenses. Ipse quoque clarissimus Magi-
 ster existimabatur, morum gravitate con-
 spicius; sed plus justo capiebatur sub-
 tilibus Dialecticæ quæstionibus. Ponti-
 ficatus Eugenii anno primo, scilicet mil-
 lesimo

*Gauf. Cla-
 raval.
 v. Mabill.
 Præf. in
 Bern. n. 52.*

lesimo centesimo quadagesimo quinto, Sæcul. XII.
 Gilbertus coram eo ab Arnaldo, cui co- ^{A C, 1147.}
 gnomentum, *nunquam videns*, & Calone,
 Ecclesiæ Pictaviensis Archidiaconis, ac-
 cusatur, quod non nullas propositiones
 de Sancta Trinitate, quæ adversus sanam
 Doctrinam pugnare viderentur, in pu-
 blica Synodo protulisset. Cum duo isti
 Archidiaconi viæ se dedissent, Romam
 ituri, & Papam, in Franciam proficiscen-
 tem, Senis habuissent, ille, cognita eorum
 itineris causa, ipsos ad Festa Paschalia
 Parisiis adesse iussit, ubi propter Litera-
 torum virorum copiam commodius huic
 causæ vacare posset. Archidiaconi er-
 go in Franciam reducés, S. Bernardum
 consuluerunt, atque ad postulandam Gil-
 berti errorum damnationem excitarunt.

Concilium Parisiis præstituto tempo-
 re celebratum. Præerat Papa, complu-
 ribus Cardinalibus, S. Bernardo & ma-
 gno doctissimorum virorum numero præ-
 sentibus. Producuntur contra eum duo
 Magistri, Adamus *de parvo ponte*, Eccle-
 siæ Parisiensis Canonicus, & Hugo *de*
Campo florido Regis Cancellarius, qui,
 edito juramento, affirmarunt, quod non
 nullas propositiones, quæ ipsi objicieban-
 tur, ex ipsius ore audivissent. Præterea
 contra Gilbertum quædam excerpta ex
 ejus Commentario in Boetium in me-
 dium prolata sunt. Errores præcipui

E 5 vero,

Sæcul. XII. A. C. 1147. vero, ei objecti, sequentes erant: *Quod*
assereret, Divinam Essentiam non esse
Deum. Quod proprietates Personarum
non essent ipsæ Personæ. Quod Theolo-
gica Personæ in nulla prædicarentur pro-
positione. Quod Divina Natura non es-
set incarnata, sed tantum Persona filii.
 Gilbertus vero Episcopus negabat, quod
 unquam scripsisset vel dixisset, Divinita-
 tem non esse Deum, testesque adduce-
 bat duos ex Discipulis suis, Rudolphum
 Episcopum Ebroicensem, postea Archie-
 piscopum Rotomagensis, & Magistrum,
 nomine Ivonem, Carnotensem, qui Cano-
 nicus S. Victoris, ab Innocentio II. Car-
 dinalis creatus, fuisse creditur. In hoc
 Conventu per aliquot dies Gilbertus
 Episcopus Sancto Bernardo adversario-
 rum nullum acriorem sensit. Sed Papa
 hujus rei definitionem ad Concilium an-
 no sequente in medio Quadragesimæ
 celebrandum distulit.

§. XXIV.

Henriciani Hæretici.

vit. Bern.
lib. 3. c. 6.

Eodem anno millesimo centesimo qua-
 dragesimo septimo Eugenius Papa
 Tolosam cum potestate Legati misit Al-
 bericum, Episcopum Ostiensem, superio-
 re tempore in Anglia iterumque in Sy-
 ria Sedis Apostolicæ Legatum; tunc ve-
 ro ad Doctrinam Henrici, Petri *de Bruis*
 Disci-

Discipuli, oppugnandam mittebatur. U- Sæcul. XII.
 terque errores suos primo in Delphi- A. C. 1147.
 natu tum in Provincia seminaverat, un-
 de in Provinciam Narbonensem perve-
 nerant. Id cognoscimus ex Epistola Petri *Bibl. Clun.*
 Abbatis Cluniacensis, Guilielmo Archie- p. 1120.
 piscopo Embrodunensi, Udalrico Episco-
 po Diensi & Guilielmo Vapincensi scri-
 pta, in qua laborem & felicem eventum
 adversus hos Hæreticos gratulatur, &
 subjungit: *Cum nuper per vestras Dia-*
ceses iter facerem, inveni, quod illa pe-
stis maximam partem cum Auctoribus
suis ex vestris regionibus esset ejecta,
non nulla tamen ejusdem superessent ve-
stigia. Et infra: Vidimus, eheu! cri- p. 1122.
mina hætenus inter Christianos inaudita,
rebaptizari populos, Ecclesias pollui, e-
verti Altaria, Cruces concremari, Pres-
byteros virgis cædi, monachos in car-
ceres detrudi, minisque ac tormentis ad
nuptias compelli. Auctores bujus Sectæ,
Principibus Catholicis auxilium præstan-
tibus expulistis, sed quædam membra, ut
dixi, remanent. Queritur deinde, Pe-
 trum de Bruis & Henricum in regione,
 ad ostia Rhodani posita, & Tolosæ fuisse
 receptos, atque in hac Epistola valde
 proluxa eorum errores refutat.

Initio Petrus Cluniacensis auctori- p. 1126.
 tatem sacrarum Scripturarum stabilitam
 præstat, quia isti Hæretici vel sacras lite-
 ras

Sæcul. XII. ras omnes vel faltem earum partem re-
 A.C. 1147. jicere dicebantur. Tumque postquam
 veritatem Novi Testamenti demonstra-
 vit, ex eo auctoritatem Veteris Testa-
 menti probat. Postea ad refutandos eo-
 rum procedit errores, quos in quinque
 p. 1135. Capita cogit. Primo loco illum erro-
 rem ponit, quod rejiciant Baptismum
 parvulorum eo prætextu, quod credere
 nequeant, & Doctrinam capere non pos-
 sint. Atque addit hæc verba notatu di-
 gna: *Annis jam ferme quingentis tota*
 p. 1134. *Gallia, Hispania, Germania, Italia,*
 1125. *denique Europa universa nullos propemo-
 dum nisi infantes baptizavit; unde, si*
vobis fidem habere oportet, sequitur,
nullos in Europa fuisse Christianos, i-
deoque etiam nullam Ecclesiam, & tan-
dem Patres nostros omnes periisse ().*
 Secun-

(*) Ein auserlesenes Zeugniß wider die Pro-
 testanten. Denn so wenig als die ganze Kirche
 in der Lehre von der Taufe geirret, so wenig hat
 sie auch in andern Stücken fehlen können. Da
 haben wir auch wiederum an diesen Heinrichia-
 nern solche Vorläufer und Erväter der Prote-
 stanten, welche einige aus ihnen, nach dem Zeugnisse
 des Herrn Mosheim in seiner Vorrede zu ei-
 nem Versuch der Ketzergeschichte, mit beyden
 Armen umfassen, damit sie gleichwohl eine Ant-
 wort geben können, wenn man sie katholischer
 Seits fraget; Wo war euer Kirche vor Lu-
 ther?

Secundus error hic erat, quod nec Alta-Saecul. XII.
 ria nec Ecclesias materiales admitterent. A. C. 1147.
 Tertius, quod dicerent, Crucem nec ado-
 randam p. 1153.

ther? Denn wie wir also gleich sehen werden, so waren diese Heinrichianer in vielen Stücken ihrer Lehre mit den Protestanten einig. Zum Unglück aber, waren sie, wenn wir nur von der Taufe der Kinder reden wollen, offenbare Ketzer.

Mosheim selbst hingegen will die Ketzer voriger Zeiten für seine Väter nicht erkennen; sondern er saget in der angezogenen Vorrede: War unsere Kirche vor Luther nicht da, so war doch unser Glaube da, er stand in den Büchern der Propheten und der Evangelisten, wenn Gott schon zugelassen hat, daß er keine sichtbare Anhänger gehabt.

Allein diese Antwort ist noch weniger erträglich, als derjenigen Protestanten, welche die Ketzer alter Zeiten als ihre Voreltern ansehen. Denn wenn von dieser Zeit an, da die Protestanten vorgeben, es hätte das Verderben in der römischen Kirche geherrscht bis auf Luthers Ankunft (das ist über tausend Jahre) die Kirche Christi keine sichtbare Anhänger gehabt hätte, wie könnte die Wahrheit der Worte unsers Erlösers, *Et portæ inferi non prævalent adversus eam,* Matth. 16.* gerettet werden? Die Herrn Protestanten sagen 16.
 ja, man müsse die Worte in der Schrift in einem einfältigen, deutlichen, unausgelegten Verstande annehmen; allein die Auslegung Mosheims,
 wenn

Sæcul. XII. A.C. 1147. p. 1160. *randam nec honorandam esse, sed con-
fringendam & proculcandam. Hoc in
loco Petrus impietatem eis exprobrat in
hunc modum: Postquam congestis cru-
cibus pyram erexistis, ignem subjecistis,
carnes coxistis, manducastis in Parasce-
ve, & ad manducandum publice populum
invitastis.*

Quartum errorem Petrus memorat;
quod Henriciani dicerent, Sacrificium
Missæ

wenn er saget, die Kirche Christi sey tausend Jahre
nur in todten Büchern nicht aber in lebenden An-
hängern erhalten worden, ist widersinnlich, und
unbegreiflich. Wenn ein Schriftsteller jemal ei-
nen Satz behauptet, der nach der Zeit keine sicht-
bare Anhänger mehr gehabt, so sagt jeder vernün-
ftige Mensch, diese Lehre sey zu nichts gewor-
den. Nichts zu melden, daß aus der Antwort
Mosheims folgen würde, Christus hätte eine bald
sichtbare bald unsichtbare Kirche gestiftet. Und
wie hätten diejenigen die Glaubenswahrheiten ler-
nen können, die zu der Zeit wären geboren wor-
den, da der Glaube keine sichtbare Anhänger ge-
habt hätte, das ist, da die Kirche unsichtbar ge-
wesen wäre, weil doch diese Wahrheiten unstreitig
von niemand andern als von einer sichtbaren
Kirche können vorgetragen werden. Das sind
nun die Grundsätze, auf welchen Mosheims pro-
testantische Kirchenrecht, und Windheims Erklä-
rungen ruhen; wo aber der Grund nichts tau-
get, da fällt nothwendig das ganze Gebäu zu-
sammen.

Missæ nihil esse, nec Episcopos aut Presbyteros Corpus & Sanguinem Jesu Christi consecrare. Quare Petrus Cluniacensis objicit novis Hæreticis, quod deteriores essent Berengarianis, qui non negassent, Corpus Jesu Christi in Sacramento saltem tanquam in Figura existere. Tandem quinto & ultimo in eo errabant, quod preces & suffragia pro mortuis rejicerent. Præterea dicebant, Deo illudi ab iis, qui cantu & voce elata orarent. Petrus Cluniacensis ad omnia eorum objecta prolixè respondet, veritatem, cui adversabantur, ex Scriptura & Traditione demonstrat, & postremam Epistolæ partem ad Episcopos dirigit, quorum præprimis est Ecclesiæ curam gerere, populos erudire, & compescere Hæreticos.

Haud diu post Petrus *de Bruis* in Opido S. Ægydii a Catholicis flammis traditus est, ut ob combustas Cruces pœnas daret. Is errores suos annis prope viginti prædicaverat. Henricus vero ejus Discipulus pestem propagavit, non nullis tamen mutatis, & quibusdam ad quinque capitula commemorata additis. His perspectis ex quodam libro, qui ex Henrici sermonibus collectus dicebatur, Petrus Cluniacensis ajebat, ad hunc quoque refutandum sentio me valide impelli, quia autem evidentia argumen-

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

1147.

Errores Henricianorum.

p. 1202.

Sæcul. XII. ta mihi necdum suppetunt, quod Hen-
 A.C. 1147. ricus hæc credat & prædicet, differo re-
 sponsum, donec nullus dubitandi locus
 super sit. Ista perscripsit in Epistola, ad
 Archiepiscopum Arelatensem & tres E-
 piscopos superius nominatos data, mit-
 tens iis primam suam Epistolam, & signi-
 ficans, hos Hæreticos ex Septimania, seu
 Occitania, in Novempopulaniam, quæ
 jam tunc Vasconia quoque dicebatur,
 commigrasse.

Analect. tom.
 3. p. 312.
Sup. lib.
 LXVII.
 n. 24. 6.

Henricus Hæreticus Cenomanum
 quoque, Hildeberto in illa Cathedra se-
 dente, nempe ante annum millesimum
 centesimum vigesimum quintum, vene-
 rat. Erat vero tunc Henricus, juvenis
 excelsa statura, oculis errantibus, voce
 robusta, barba promissa, nudis pedibus,
 & toto corporis habitu incultus. Sancti-
 tatis & doctrinæ jam tunc opinio ingens.
 Cenomanum intraturus, duos ex Disci-
 pulis suis præmisit, qui ex Magistri ex-
 emplo & consuetudine gerebant bacu-
 los, in quorum vertice signum Crucis
 ferro fabricatum eminebat, speciem pœ-
 nitentium prætendentes. Hos itaque,
 cum die cinerum in urbem pervenissent,
 Hildebertus Episcopus summa humani-
 tate excipit, & quia tunc ad Romanum
 iter se comparabat, Archidiaconis suis
 præcipit, ut venientem Henricum beni-
 gne susciperent, eique pro concione ad
 popu-

populum dicere concederent. Cum ^{Sæcul. XII.} facundia præditus esset, populus ad eum ^{A.C. 1147.} audiendum turmatim affluxit, & novitatis amans, seductorem amplexus est. Illico plebs, Hæreseos veneno afflata, effrænato & præcipiti in Clerum furore grassata est. Jamque a virorum Ecclesiasticorum commercio abhorreere, eorum domos velle destruere, bona diripere, ipsos lapidibus obruere, & elisis faucibus suspendere; nec stetissent intra minas, nisi Comes & Optimates insanum vulgus coercuissent. Episcopus Roma rediens cognovit, plebem esse ab Henrico depravatam, & ingemuit, cum oves Pastoris benedictionem respuerent.

Ergo Hildebertus Henrico ex sua Diœcesi ejecto, duos ex ejusdem Discipulis, qui morum ejus & doctrinæ infamiam fastidiebant, recepit (*). Hæc in Diœcesi Cenomanensi facta leguntur.

Ergo

(*) De infami hujus Henrici vita Natalis Alexander ex Chronico Cenomanensi Sæculo XII. pag. 137. refert: *Nihilominus sacrilegos conventus apud S. Germanum & S. Vincentium agebat Henricus, in quibus novi dogmatis virus effundebat, & fœminas, quæ minus caste vixerant, adhortabatur: coram omnibus vestes suas cum crinibus nudæ comburerent . . . nec curarent sive caste seu incestu connubium*

Hist. Eccles. Tom. XVII.

F

for-

Sæcul. XII.

A. C. 1147.

ep. 241.

Ergo Albericus Legatus, ad Henricianam Hæresim expugnandam missus, Geofridum Episcopum Carnotensem & S. Bernardum, ut ut ob corporis infirmitates reluctanter, Legationis & itineris socios adscivit. Sed etiam S. Bernardum, ut aliquando ad se inviseret, sæpe rogaverat. Præmisit vero S. Bernardus Epistolam, ad Alphonsum S. Ægidii & Tolosæ Comitem datam, in cujus ditio-
ne Henricus versabatur, & quantam perniciem invexisset descripsit in hunc modum: *Basilicæ sine plebibus, plebes sine Sacerdotibus, Sacerdotes sine debita reverentia sunt. Ecclesiæ Synagogæ reputantur, Sacramenta non sacra censentur, Festa non celebrantur. Moriuntur homines in peccatis suis, beu! nec pœnitentia reconciliati, nec sacra Communionem muniti. Parvulis Christianorum Baptismi gratia negatur. Sed nunc audi, quis ille sit. Homo apostata est, qui relicto Religionis habitu (nam Monachus extitit) ad spurcitas carnis, tanquam canis ad vomitum, rediit. Tum, pudorem inter cognatos & notos non sustinens,*

fortirentur. &c. Et alia relatu indigna. In fine hujus Articuli subjungit Alexander: *Porro Petrum de Bruis & Henricum tanquam Patriarchas suos Lutherani, Calvinistæ, Anabaptistæ, venerantur.*

stinens, factus Gyrovagus mendicare cœpit, & quia literas didicerat, prædicavit, ut ex Evangelio quæreret, unde ventrem pasceret. Si quid supra victum a simplicioribus matronis elicere poterat, id ludendo aleis aut certe in usus turpiores effundebat. Frequenter siquidem, post diurnum populi plausum, nocte insecuta cum meretricibus inventus est Prædicator insignis, & interdum etiam cum conjugatis. Inquire, si placet, Vir Nobilis, quomodo de Lusunensi civitate exierit, quomodo de Cenomanis, quomodo de Pictavis, quomodo de Burdegalis. Tam fœda ubique reliquit vestigia, ut ei jam nusquam aditus pateat. Hactenus S. Bernardus.

§. XXV.

S. Bernardus Tolosæ.

In hac profectioe in Occitaniam S. Bernardus ubique tanquam Angelus de Cœlo recipiebatur, cumque complura itidem operaretur miracula, catervis hominum pœne obruebatur, diu noctuque ejus Benedictionem postulantium. Hæc Geofridus tunc monachus & postea Abbas Claravallensis in vita S. Bernardi, & in Epistola, quam in hoc ipso itinere concinnavit, nam S. Abbatis comes aditus erat, diserte narrat, & complura miracula Bergeraci, Cadurci, Tolosæ,

vit. Lib. 3
c. 6.vit. lib. 7.
in fi.

Sæcul. XII. in oppido *Folio viridi*, aliisque locis e-
 A.C. 1147. dita sigillatim recenset. Inter illa vero
 nullum illustrius, quam quod Sarlati in
 Territorio Petrocoriensi patravit. Post-
 quam pro concione dixisset, ut mos u-
 bique erat, offeruntur ei complures pa-
 nes benedicendi. Tunc vero S. Abbas
 elevata manu, & signum *Crucis formans*,
 ait: *ex hoc cognoscetis, vera esse, quæ*
nos vobis prædicamus, falsa autem, quæ
vobis Hæretici prædicant, si ægroti ve-
stri, qui de hoc pane gustaverint, sa-
nentur. Geofridus Episcopus Carno-
 tensis, S. Abbati proximus adstans, cum
 timeret, ne tantam rem temere promit-
 teret, addidit: *Sanabuntur, si fidem ne-*
cessariam babuerint. Sed S. Bernardus
 reposuit: *Non istud dico; sed qui de hoc*
pane gustaverint, certissime ab infir-
mitate sua liberabuntur, ut sciant, nos
vera docere, & vere a Deo missos adve-
nisse. Et mirum dictu, tot homines, qui
 benedicti panis particulas comederunt
 sanitati restituti sunt, ut prodigii fama
 in totam illam provinciam spargeretur.
 Vir Sanctus autem, ad suum Monaste-
 rium rediturus, per oppida propinqua
 viam dirigens, Sarlatum præteriit, ne
 intolerabilis populi concursus molestiæ
 esset.

Tom. III.
 Analect.,
 p. 467.

Ex quadam Epistola a Monacho, no-
 mine Heriberto, ad omnes Fideles data,
 disci-

discimus, qui homines Hæretici Petro-
 corienses fuerint. Mores suos ad vitæ Sæcul. XII.
A.C. 1147.
 Apostolicæ normam se componere jacta-
 bant. Carne non vescebantur, nec po-
 tabant vinum. Centies in die genufle-
 ctabant, pecuniam nullam habebant.
 Orantes *Gloria Patri* nunquam pronun-
 ciabant. Affirmabant, eleemosynam
 dare non esse opus alicujus meriti, quia
 Christiani non deberent habere, quod a-
 liis largiri possent, nec quidquam possi-
 dere. Nihili faciebant Missam & Com-
 munionem, & si quis eorum ad decipien-
 dum populum Missam celebrabat, Cano-
 nem non recitabat, nec communicabat,
 sed Hostiam vel post Altare vel in Mis-
 sale conjiciebat. Nec Crucem nec ima-
 ginem Domini Nostri adorabant, dicen-
 tes, esse Idololatriam. Complures Vi-
 ros nobiles, quibus ut bona sua relin-
 querent, persuaserant, multos viros Ec-
 clesiasticos, Monachos & Moniales per-
 verterant. Omnium antea rudissimi, in-
 tra octo dierum spatium his Præcepto-
 ribus ad eum sapientiæ gradum perve-
 niebant, ut convinci non amplius possent.
 In carcere custodiri non posse, & mira-
 cula patrare dicebantur. Istorum ho-
 minum princeps & caput erat quidam
 Pontius, ut conjicere licet, Henrici Di-
 scipulus.

Sæcul. XII.

A C. 1147.

Gaufr. ep.

n. 10.

S. Bernardus
Albigæ.

Albiga civitatum illius provinciæ
 nulla magis ista hæresi depravata fuit;
 unde postea tota Secta Albigensium di-
 cta est. Legato sub finem Junii illuc per-
 venienti, populus, ut contumeliam infer-
 ret, cum asinis & tympanis obviam pro-
 cessit, cumque signum ad Missam cele-
 brandam datum fuisset, vix triginta ho-
 mines adfuere. At S. Bernardum post
 biduum supervenientem populus, ma-
 gnâ lætitiâ professus, suscepit. Alte-
 ra vero die in Festo S. Petri tantâ homi-
 num multitudo ad concionem confluit,
 ut eam Ecclesia, etsi amplissima esset, non
 caperet. Vir Sanctus omnes Doctrinæ
 eorum errores commemorans, & a San-
 cto Altaris Sacramento initium ducens,
 in singulis capitibus, quid Hæretici dice-
 rent, tum quid Fides Catholica doceret,
 explicavit, & tandem interroganti, quam
 doctrinam eligerent, universus populus
 professus est, se Hæresim abominari &
 cum gaudio ad veritatem Catholicam
 redire. *Ergo ad Ecclesiam revertimini,*
inquit S. Bernardus, atque ut cognosca-
mus illos, quos sincera pœnitentia subit,
manum ad cælum elevent. Tunc vero
 nemo fuit, qui non dexteram ad sidera
 tenderet. Atque ita soluta est concio.
 Geofridus hoc factum tanquam maxi-
 mum in hoc itinere S. Viri miraculum
 refert.

Tolo-

Tolosani deinde advenientem S. Bernardum, devote exceptum, post paucos dies tanto impetu coluerunt, ut omnes eum conspicerent, omnes attingere gestirent. Ceterum pauci in illa civitate Henrico favebant; sed aderant quidam Textores, qui Ariani dicebantur, & multi, præcipuique hujus civitatis Viri, Hæresi adhærebant. Vocatur Henricus, Ariani quoque vocantur, promittitque populus, neminem exinde ipsos recepturum esse, nisi modo venirent, & quid sentirent publice edicerent. Henricus aufugit, & Ariani se se occultarunt; unde Tolosana civitas ab Hæresi penitus liberata videbatur. Non nulli Optimatum pollicebantur, se Hæreticos ex urbe ejecturos esse, iisque nullum præsidium concessuros. Legatus autem contra Hæreticos eorumque Fautores sententiam pronunciavit hujusmodi: Eos nec ad proferendum contra quemquam testimonium, nec omnino ad agendum in Judicio recipiendos esse, nec cuiquam licere cum iis communicare. In illa sententia toti populo vita Henrici flagitiosissima prodebat; ipsum in Concilio Pisano omnes Hæreses, quas adhuc prædicabat, ejurasse, atque S. Bernardum, ut eum liberaret, promississe, se pœnitentem in suum monasterium Claramvallem velle suscipere.

Sæcul. XII.

A.C. 1147.

S. Bernardus Henricum fugientem secutus, in illis oppidis, quorum cives ille seduxerat, prædicavit. Non nullos viros nobiles invenit, non tam errore quam prava voluntate obstinatos, nam, Clericos exosi, cavillationibus Henrici delectabantur. Ille tanta diligentia quærebatur, ut vix in ullo loco tuto subsistere posset, & tandem captus est, vinculis oneratus ac Episcopo traditus. At jam S. Bernardus ex illa provincia discesserat. Mora quidem longiore opus fuisset, ad tot errores radicitus evellendos, sed non satis virium erat, ad tolerandum tantum laborem, nec diutius abesse sustinebat a carissimis Fratribus suis Claravallensibus, qui multis datis literis Patris reditum urgebant.

Tolosæ S. Bernardus ad S. Serninum (ita Monasterium Canonorum Regularium nominabatur) hospitabatur. Cum Canonorum aliquis, medicinæ peritissimus, in paralytin incidisset, & usque adeo per septem menses fuisset debilitatus, ut in dies mortem expectaret, S. Abbatem rogavit, ut permetteret, se in cubiculum, ejus cellæ proximum, deferri. Nec pauciorum quam sex virorum opera ad eum illuc deportandum fuit necessaria. Invisit ad eum Abbas, cui peccata sua confessus ægrotans, rogare eum deinde cœpit, ut se sanaret.

Bene-

Benedixit ei Vir Sanctus. Tumque de ^{Sæcul. XII.}
cubiculo egrediens intra se dicebat: A.C. 1147.

Vides, Domine! homines istos miracula petere, itaque sine miraculis operam perdemus. Illico paralyticus surgit, veloci cursu Sanctum consequitur, ejusque pedes affectu devotissimo osculatur. Cumque quidam frater festinantem conspexisset, præ timore exclamavit, ratus, sibi spectrum occurrere. Hujus rei fama per urbem sparsa, ad spectaculum plurimi accurrunt, Episcopus & Legatus primi adsunt. Itur ad Ecclesiam, Paralytico ante ceteros omnes gradiente, *Te Deum Laudamus*, decantatur. Canonicus ille sanitati restitutus S. Bernardum Claramvallem redeuntem comitatus, & Monachorum Institutum amplexus, a S. Abbate postea in patriam suam remissus est, ubi Abbatiali dignitate effulsit. S. Bernardus domum redux, data ad Tolosanos epistola, hortatus est; in amore sanæ Doctrinæ perseverarent, & Hæreticos, nullis concessis induciis, persequerentur, donec patriam suam tanta peste purgassent. Monet, quod viva voce antea mandaverat, ne Prædicatores externos aut ignotos reciperent, sed solum a Papa missos vel ex licentia Episcopi Tolosani concionantes ausculta-

ep. 242.

Sæcul. XII.

A. C. 1147.

§. XXVI.

*Hæretici Colonienses.**Analec̃t.*

tom. 3.

p. 452. ap.

Bern. to. 1.

p. 1487.

* Steintel-
denfis.

Sub idem tempus S. Bernardo Evervini Præpositi Steinfeldensis * in Westphalia, Ordinis Præmonstratensis, epistola redditur, in qua certiolem faciebat, Coloniæ ante breve tempus quosdam Hæreticos fuisse deprehensos, quorum duo, videlicet eorum Episcopus ipsiusque socius a populo, invitis Clericis, ad rogam damnati, ultimum supplicium mira constantia subiissent. *Istorum vero Hæresis, inquit, bujusmodi est. Dicunt, inter ipsos solos Ecclesiam existere; quod soli, vestigia Jesu Christi sequentes, vitam Apostolice instituerent, & nihil in hoc mundo possiderent. Vos autem, inquiunt, Bonis terrestribus ita affixi estis, ut illi quoque, qui inter vos perfectissimi habentur, Monachi & Canonici Regulares, Bona propria communi dominio teneant. Nos sumus Jesu Christi pauperes, errantes, & de civitate in civitatem fugientes, sicut oves in medio luporum, cum Apostolis & Martyribus persecutionem patientes, quamvis tota vita nostra vacemus jejuniis, abstinentiæ, orationi, & labori, quo diu noctuque ad comparanda nobis necessaria atterimur.*

Tum Evervinus sic profequitur: *Non comedunt lactaria, nec quodcunque ex utrius-*

utriusque sexus conjunctione originem ^{Sæcul. XII.}
 trahit. Celant suam Doctrinam de Sa- ^{A.C. 1147.}
 cramentis; nihilominus tamen coram no-
 bis confessi sunt, quod, quotiescunque ali-
 mentum accipiunt, putent, se per vir-
 tutem Orationis Dominicæ conficere cor-
 pus & Sanguinem Jesu Christi, ut eo
 nutriantur, cum ipsi sint membra & Cor-
 pus Jesu Christi. Dicunt, Sacramenta
 nostra nihil esse nisi umbram & traditio-
 nem humanam. Illud quoque confessi sunt,
 quod præter Baptismum aquæ, credant
 se etiam per ignem & Spiritum Sanctum
 suos baptizare, atque hunc Baptismum
 per impositionem manuum conferri. Hoc
 ritu apud ipsos ex Ordine Auditorum ad
 Ordinem Credentium transitur, & de-
 inde ad Ordinem Electorum per eorum-
 dem Baptismum; nam noster Baptismus
 ipsis in nullo pretio est. Damnant Ma-
 trimonium; qua autem causa, qua ratione
 permoti legitimas nuptias rejiciant, ex
 iis exprimere non potui, sive id aliis pa-
 lam facere ipsos pudeat, sive ipsi causam
 ignorent.

Alii præterea patriam nostram in-
 festant Hæretici, quibus nulla in re con-
 venit cum prioribus; quippe eorum di-
 scordia causa fuit, quod & hos & alios
 falsa docere deprehenderimus. Hi autem
 posteriores dicunt; super Altare Corpus
 Jesu Christi neutiquam confici, quod nulli
 amplius

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

Apostolici
Hæretici.

amplius Sacerdotes consecrati in Ecclesia existant. Quandoquidem, ajunt, Romani Pontifices, negotiis sæcularibus impliciti, potestatem suam amiserunt, eamque Archiepiscopis & Episcopis communicare non potuerunt, qui & ipsi vitam sæcularem degentes, nequeunt alios consecrare. Ita Sacerdotium ex Ecclesia tollunt, aut in solo prædicationis ministerio constituunt. Rejiciunt Sacramenta solo Baptismo excepto; quin etiam hunc solis adultis conferunt. Damnant nuptias, nisi inter adolescentes utriusque sexus virgines initas. In oratione Sanctorum in cælo nullam fiduciam ponunt, dicuntque, jejunia aliaque macerationis opera nec justis nec peccatoribus esse necessaria. Omnes ritus Ecclesiasticos, a Jesu Christo & Apostolis non institutos, superstitiosos putant. Negant purgatorium, sicque preces & oblationes pro mortuis abrogant.

Tum Evervinus S. Bernardum ad hos errores Scripto refutandos excitat, & subjungit: Qui ex eis ad Ecclesiæ sinum redierunt, dixerunt nobis, magnam fratrum suorum multitudinem in toto ferme mundo existere, quin etiam non paucos ex Clericis & monachis nostris. Qui vero flammis consumti sunt, in causæ suæ defensionem afferebant, Hæresim istam a tempore Martyrum in Græcia & in aliis
Regioni-

Regionibus latuisse. Quidam eorum Pa-
 pam babent, alii nec Papam nostrum nec
 quemquam alium reverentur. Aposto-
 licos se ipsos nominant, & secum mulieres
 circumducunt, easque affirmant esse con-
 tinentes, exemplo illarum feminarum,
 quæ proficiscentes Apostolos sequebantur.
 Ex hac narratione dispicimus, Hæreticos
 hos Colonenses Manichæos fuisse, qua-
 les erant Epusenses & Antwerpienses,
 quorum suo loco meminimus.

S. Bernardus, ut aliquid Evervini
 precibus daret, dum Canticorum ex-
 plicationem prosequitur, duos Sermo-
 nes in hos Hæreticos direxit. Primo,
 in eorum nequitiam invehitur, cum soler-
 tissime se occultarent, atque ut laterent
 securius, perjurium adhibere non dubi-
 tarent, illi ipsi, qui omne juramenti ge-
 nus damnarent. *Magis nocet, inquit,
 Pseudo-Catholicus quam manifestus Hæ-
 reticus.* Et postquam istorum Hypocrisin
 castigavit, qui Boni videri in fide & in
 moribus cupiebant, illud acriter expo-
 brat, quod mulieres circumducerent, quæ
 nec uxores ipsorum erant, nec propin-
 quæ, & ostendit, quod etiam si hæ ju-
 venculæ castissimæ essent, quod earum
 custodes scilicet jactabant, nihilominus
 peccatum scandali neutiquam abfutu-
 rum. *Ceterum, inquit, homines rustici
 sunt, & literarum ignari, qui non viros
 sed*

Sæcul. XII.
 A. C. 1147.

Sup.
 L. LXVII.
 §. 29.

Serm. 65.

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

*sed tantum feminas, quibus ipsi earum
Magistri nibilo sapientiores sunt, decipere
possunt. Nihil novi ab iis proferrri audiui,
nisi antiquorum Hæreticorum nenas,
jam sæpe diuque examini subjectas & a
nostris Doctoribus confutatas (*).*

Serm. 66.

1. Tim. 4. 3.

In sequente sermone S. Bernardus docet, hos Hæreticos illos esse, quos S. Paulus venturos prædixit, Hypocritas, prohibentes nubere, & abstinere a cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione. *Tolle de Ecclesia, inquit, honorabile connubium, nonnereples eam concubinariis, incestuosis, impudicis, mollibus, & quocunque abominando libidinantium genere? Elige ergo utrumlibet, & dic aut universa hæc monstra hominum salvari, aut numerum Salvandorum ad paucos continentes redige.* Illos deinde S. Pater oppugnat, qui inter solos Virgines matrimonium contrahi posse somniabant ex auctoritate S. Pauli, concedentis viduis, ut secundo nubant, quin imo, si quædam adjuncta id suadeant, eas matrimonium inire jubentis (**). De abstinentia vero a carni-

1. Cor. 7. 36.

bus

(*) Quæ hic S. Bernardus sui ævi Hæreticis exprobrat, ita etiam nostræ ætatis Protestantibus congruunt, ut nihil magis.

(**) Verba S. Bernardi in hoc loco sunt sequentia: *Primos parentes, inquit Hæreticus,*
con-

bus ait: *Hinc quoque Hæreticos se probant, non quia abstinent, sed quia superstitiose abstinent. Nam & ego interdum abstineo, sed abstinentia mea satisfactio est pro peccatis meis. Num redarguimus Paulum, quod castigat corpus suum, & in servitutum redigit? Et infra: Si a præceptis Medicinæ hæc abstinentia proficiscitur, non reprehendimus curam corporis, si modo non nimia fuerit. Si abstinentia ex vitæ Spiritualis amore nascatur, virtutem approbamus, qua carnem domas, frenas libidinem; verum si ex Manichæorum insania ortum trahat, quamcumque Dei creaturam immundam dicentium, execror blasphemiam.*

Sæcul. XII.

A.C. 1147.

I. Tim. 5. 14.

I. Cor. 9. 27.

De Hæreti-

corum Er-

roribus.

S. Bernardus deinde probat, quod isti Hæretici perperam se ipsos Apostolicos & Sectam suam Ecclesiam dicant, cum

conjunxit Deus, quia Virgines ambo erant
 Quis tibi dixit propterea a Deo conjunctos, quia Virgines erant? an non Virgines erant? inquit. Erant sane, . . . quamquam ne hoc quidem nominatim dictum reperies, quod Virgines essent, quamvis essent. Sexuum expressa diversitas est non Virginitas, cum dictum est: Masculum & Feminam creavit eos. Gen. I. 27. Merito quidem. Non enim maritalis copula corporum requirit integritatem, sed Sexuum aptitudinem. Bene proinde ipsam instituens Spiritus Sanctus Sexum expressit & Virginitatem tacuit.

Sæcul. XII. cum pauci essent & occulti, at e contrario Ecclesia per totum terratum orbem diffusa & semper visibilis sit. Alios quoque eorum errores de Baptismo parvulorum, de Purgatorio, de potestate Pastorum & Ministrorum Ecclesiæ, etiamsi peccatores sint, refutat. Dicit, nullam esse obstupescendi causam, quod Hæreticorum obstinatio Martyrum constantiam imitetur. Tandem accurate adeo ad omnia capita Epistolæ, ab Evervino scriptæ, respondet, ut, illam duobus hisce sermonibus conscribendis occasionem dedisse, exploratissimum fiat.

§. XXVII.

Cosmus Patriarcha Constantinopolitanus deponitur.

Catalog. Jus Gr. R. p. 302. Constantinopoli Cosmus Patriarcha, Hæresis Bogomilorum, quæ ab Apostolica non multum differebat, suspectus deponitur. Cosmi Antecessor Michael Oxites, anno millesimo centesimo quadragesimo sexto, dimisso Pontificatu, postquam in Cathedra Constantinopolitana annos duos & menses octo sedisset, ad suum Monasterium & Insulam Oxiam reversus est; ubi, in vestibulo Ecclesiæ prostratus, cervices suas omnium monachorum intrantium pedibus proculcandas exposuit, dicens, quot

Nicet. lib. 2. n. 3.

quod imprudens, relicta Monasterii Sæcul. XII.
 quiete, quam ab ineunte ætate ama- A.C. 1147.
 visset, Solium Patriarchale conscenderit,
 in quo nemini deinde profuisset.

Michaeli subrogatus est Cosmus Chron. lib. 2.
 Atticus Diaconus, in Insula Ægina na- t. 10. p. 35.
 tus, vir virtutis amantissimus, sed sim- Sup. n. 3.
 plex. Niphonis monachi, ante annos
 duos Sententia Synodali, quod Bogomi-
 lorum Hæresi infectus esset, damnati
 & inclusi, totus captus, querebatur,
 quod innocens damnatus fuisset, eum-
 que non solum libertati restituit, sed
 ipsum lateri suo hæere volebat, cum
 ipso orabat, & ad mensam convivam
 adhibebat. Unde tanta auctoritate muni-
 tus Niphon rursus Doctrinam suam in
 cætibus & in foris publicis audacter præ-
 dicare cœpit, Hebræorum Deum contu-
 meliose rejiciens.

Plerique simplicitatem Patriarchæ
 vituperabant. Monebant amici, mo-
 nachi hujus societatem ipsum Patriar-
 cham impiæ doctrinæ suspectum reddere.
 Adversarii autem in Patriarcham publice
 invehebantur, ac a Deo & Imperatore
 vindictam postulabant. At Cosmus
 hujusmodi sermones flocci faciebat,
 Niphoni mira obstinatione addictus;
 cum enim jussu Imperatoris secundo
 comprehensus a ministris in custodiam
 raperetur, Patriarcha ex Ecclesia pro-
 rupt,

Hist. Ecclesiast. Tom. XVII.

G rupt,

Sæcul. XII. rupit, Niphonem de manibus illorum,
A.C. 1147. quibus eum abstrahere imperatum erat,
 liberaturus, vel unacum ipso sponte in
 carcerem ingressurus.

Manuel Imperator tunc bello im-
 peditus, cum rediisset Constantinopo-
 lim, ut istam in Ecclesia dissensionem
 componeret, ex singulis Episcopis ad se
 separatim vocatis sciscitatur, quid de
 Niphonis Religione sentirent. Respon-
 dent sincere omnes; impium esse homi-
 nem. At Patriarcha omnium ultimus
 interrogatus, in dilaudando Niphone
 totus fuit, dicens, virum denique esse,
 cujus virtutem & pietatem nullus alius
 consequeretur.

Ap. Allat. 2. Ergo res hæc in Judicio discutitur.
Conf. c. 12. Nam Imperator in Palatio Blachernarum
p. 683. Principes propinquos suos, præcipuos
 Imperii Præfectos, & omnes Præsules,
 tunc Constantinopoli præsentibus, con-
 vocavit, cumque Imperator audienti-
 bus cunctis iterum ex Cosmo Patriarcha
 quærivisset, quæ ipsi de Niphone mo-
 nacho insideret opinio, ipse vero, nihil
 dissimulans, respondisset; se judice, Ni-
 phonem esse virum Orthodoxum, ad-
 jiciens etiam: *Solus ego, sicut alter Lotb,*
in Sodomis habito, sic prodens, quan-
tum ceteros omnes, a sua sententia dis-
sidentes, sperneret, tanquam proprio
ore convictus deponitur, ac Episcopatu
 indi-

indignus proclamatur. Huic Sententiæ Sæcul. XII.
 triginta & unus tum Metropolitæ tum A.C. 1147.
 Archiepiscopi subscripserunt, primoque
 loco Constantini Cæsariensis in Cappa-

docia nomen visitur; nam Concilio po-
 testate Exarchi & Protothroni præfuit.
 Cosmus haud plus decem mensibus
 Sedem Constantinopolitanam tenuerat,
 tumque mense Decembri, eodem anno
 millesimo centesimo quadragesimo se-
 ptimo Patriarcha electus est Nicolaus
 Muzalon, olim Archiepiscopus Cypren-
 sis, qui ante annos triginta septem, ut
 vitæ quietæ dulcedine frueretur, secesse-
 rat. Alii dicebant, eum solummodo a
 supremo regimine abstinuisse. Is Ec-
 clesiæ Constantinopolitanæ annis tribus
 & mensibus quatuor præfuit. Anno se-
 quente millesimo centesimo quadragesi-
 mo octavo, juxta Chronologiam Græ-
 corum, sexies millesimo sexcentesimo
 quinquagesimo sexto, Indictione un-
 decima, mense Februario, Manuel Im-
 perator, ut sibi cœleste auxilium in bello
 contra Rogerium Regem Siciliae conci-
 liaret, edita Bulla Aurea, Ecclesiis o-
 mnium Bonorum immobilium possessio-
 nem confirmavit, & quemcunque, si
 quis esset, in titulis tabulisque defectum
 supplevit.

*Catalog.
Jus Gr.
Rom.*

*Manuel
Const. I. Jus
Græco Rom.
lib. 12.
p. 149.*

Sæcul. XII.
A.C. 1147.

§. XXVIII.

Profectio duorum Regum Crucigerorum.

Nicet lib. 1. n. 4. p. 41. Cinnam. lib. 2. n. 12. p. 37. Inter hæc ambo Reges Conradus & Ludovicus singuli in ditiones Manuelis Imperatoris pervenerunt, quem innumerabiles Germanorum Francorumque exercitus in extremas compellebant angustias. Misit de suis, qui venientium itinera explorarent; quamvis vero illi affirmarent, nullo alio consilio se adesse, quam ut, impetrata transeundi licentia, Terram Sanctam inviserent, & oppressum Orientem ab Infidelium jugo liberarent, nihilominus Græci viribus destituti, & suspicione agitati, certissime credebant, venisse Occidentis populos, ut se Imperio Orientis exuerent. Sed nec Crucigeri ita disciplina militari continebantur, ut omnem Græcorum metum pellerent. Manuel igitur intelligens, se vi aperta nihil effecturum, ad fraudes conversus est, & postquam verba dedisset in speciem humanissima, Crucigeros per angustos calles iter facientes ab immissis copiis sterni jussit. Porro Germanis, urbes petentibus, ut alimenta emerent, clausæ portæ objiciebantur. Tum Græci, in mœnibus stantes, funem demittebant & Crucigerorum pecuniam recipiebant. Ac demum suo arbitrio,

arbitrio, quod videbatur, vel panem Sæcul. XII.
 vel alias escas dabant. Sæpe accepta A.C. 1147.
 pecunia ex oculis eorum se proripientes
 nihil reddebant, sæpe farinae, quam ipsis
 venundabant, exquisita perfidia calcem
 admiscebant. Tam tetri facinoris au-
 ctor Manuel Imperator esse dicebatur.
 Illud vero constat, eum nummos cudi
 iussisse, minore quam fas erat, valore,
 qui sacris militibus, si qua forte ven-
 derent, in pretium redderentur. Deni-
 que nullius generis nequitiae pepercit,
 qua vel per se vel per suos noceret, sic-
 que Crucigerorum posteris miserando Pa-
 trum suorum exemplo discerent, in ter-
 ras Imperii Græci pedem non inferre, nisi
 perire vellent. Hæc verba a Niceta,
 Scriptore Græco, accepimus.

Rex Conradus mense Septembri Otto I. Fris.
 anno millesimo centesimo quadragesimo c. 47.
 septimo Constantinopolim pervenit, Guil. Tyr.
 Hellespontum trajecit, & cum exercitu Lib. XVI.
 in Natoliam processit, acceptis viæ duci- c. 19. 20.
 bus, quos ei Manuel Imperator dedit. Gest. Lud.
 Ubi in hosticum delati sunt, Præfecti Duchesn.
 militares a Græcis monentur; annonam to. 4.
 comportarent in aliquot dies, quibus
 per loca deserta procedendum esset, ut
 compendio uterentur, tum enim ad mœ-
 nia Iconii urbis, in fertilissimo solo po-
 sitæ perventuros. At ignaros locorum
 in vias impeditas, & averfas deduxerunt,

Sæcul. XII. ubi ab hostibus facillime vinci possent.
A. C. 1147. Tempore, quod Græculi præstitu-
 erant, consumto, Rex Conradus jur-
 gari cœpit, quod adhuc procul ab Iconio
 hærerent. Et illi affirmare, quod intra
 triduum civitatem Iconiensem visuri
 essent. Sed, malum! nocte sequente
 fuga se se proripientes, Germanorum
 exercitum in sterili regione & impervia
 destituunt, cum nec unum hominem in
 tanta multitudine reperire esset, qui mo-
 dum aut viam evadendi sciret.

§. XXIX.

Sacra Expeditio male vertit.

Sultanus Iconiensis Turca Seliucida, a
 Manuele Imperatore per nuncios
 monitus, universas vires collegerat, qui-
 bus Crucigeros exciperet. Tunc ergo
 in Germanos cum equis suis inedia usque
 adeo debilitato, ut vix armis por-
 tandis sufficerent, irruit. Atque ita de
 exercitu septuaginta millium virorum
 gravis armaturæ & peditum infinita pro-
 pe multitudine vix decima pars ferrum
 hostium evasit. Hanc cladem Crucigeri
 mense Novembri anno millesimo cen-
 tesimo quadragesimo septimo accepe-
 runt. Rex Conradus, fuga elapsus, Ni-
 ceam se recepit, ubi Regem Ludovicum
 habuit, qui paulo serius ac Conradus
 Constantinopolim perveniens, & hu-
 manissime

c. 22.

manissime exceptus fretum cum exercitu trajecerat. Inde cum ambo Reges Ephesum usque junctis agminibus iter fecissent, Conradus Constantinopolim reversus est, ibi hyematurus. Ludovicus Francorum Rex, usque ad Mæandri ripas progressus, primo prælio Turcas fudit; postmodum vero cum copias longo terrarum spatio divisas duceret, postremum suorum agmen totum amisit, mense Januario, anno millesimo centesimo quadragesimo octavo.

Tum mutilato exercitu Antiochiam pervenit, ubi Regem Raimundus Princeps summo honore recepit; sperabat enim, se ejus viribus adjutum Principatus sui fines proferre posse. Sed Rex in itinere Hierosolymam suscepto retardari non ferens ajebat, nihil antiquius sibi esse oportere, quam voto suo se se exsolvere. Ita Principem Antiochenum acriter offensum reliquit. Rex Conradus vero, hyeme Constantinopoli transacta, itinere maritimo Acriam delatus est, unde Hierosolymam petiit. Cumque sub idem tempus Alphonfus, Comes Tolosanus, in terram Sanctam appulisset, paulo post, veneno, ut ferebatur, accepto, Cæsareæ extinctus est. Ceterum ubi nuncii, Regem Franciæ advenire, monuerunt, Hierosolymitani Fucherium Patriarcham ad eum mittunt,

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

c. 26.

Chron. Sax.
an. 1147.

Sæcul. XII.
A.C. 1148.
timentes ne vel Antiochiæ vel Tripoli
moras traheret. Nam Rex Hierosolymæ,
cunctique Latini in Oriente Principes,
maximam spem de adventu utriusque
Regis conceperant. Igitur postquam
ambo Reges sacra loca invisentes edita
vota implevissent, indictis Acriæ Co-
mitiis generalibus, ad deliberandum
conveniunt, qua potissimum ratione bel-
lum Infidelibus inferendum esset.

Tyr.
Lib. XVII.
6. 1.

In isto Conventu adfuere Rex Con-
radus, Otto Episcopus Frisingensis, ipsius
frater, Stephanus Episcopus Metensis,
Henricus Episcopus Tullensis, Comitis
Flandriæ frater, Theotinus Legatus Papæ
apud Conradum Regem. Ex Germano-
rum Principibus, Henricus Dux Austriæ,
Regis frater, Fridericus Dux Sueviæ,
ejusdem nepos & complures alii. Ex
Francis aderant Rex Ludovicus, Geo-
fridus Episcopus Lingonensis, Arnul-
phus Episcopus Lexoviensis, Guido Flo-
rentinus Cardinalis Legatus Papæ. Prin-
cipes Laici, Robertus Comes Drocen-
sis Regis frater, Henricus ejus Gener,
Comitis Campaniæ filius, Theodoricus
Comes Flandriæ, Regis Hierosolymæ
affinis, & plures alii. Rex Hierosolymæ
quoque Baldinus tertius cum Regina Me-
lisenda Matre sua his Comitiis intererat.
Præterea Fucherus Patriarcha, Baldui-
nus Archiepiscopus Cæsariensis, Rober-
tus

tus Archiepiscopus Nazarenus, quinque
alii Episcopi Latini in Palæstina, Ro-
bertus Magister Equitum Templario-
rum, Raimundus Magister Equitum
Hospitalariorum, & quidam Principes
Laici. In hoc conventu statutum est
Damascum obsidere, & dies, qua con-
fluerent copiæ, Tiberiade vigesima quinta
Maji præstituta.

Ergo Damascus milite cingitur & ad
tantas redigitur angustias, ut jam incolæ
fugam meditentur; cum data pecunia
quosdam ex Latinis ad proditionem pel-
lexerunt, qui tetra perfidia ceteris per-
suaserunt, aptiorem, ut mentiebantur,
castris locum ex parte adversa esse deli-
gendum; ubi deinde deficiente com-
meatu obsidionem solvere coacti sunt.
Præterea Flandriæ Comitis & Principis
Antiochiæ mutua invidia hanc expedi-
tionem sufflaminasse dicebatur; quippe
uterque Dominium Damascenæ civitatis,
si caperetur, ambiebat. Nec mora, Rex
Conradus in Germaniam iter ingredi-
tur. Rex Ludovicus, postquam reliquo
illius anni tempore in Syria commora-
tus fuisset, & Hierosolymæ Festa Pa-
schalia anni sequentis millesimi centesimi
quadragesimi noni celebrasset, in Fran-
ciam rediit (*). Hic fuit secundæ pro-
fectionis

(*) Rex Francorum Ludovicus cum suis non

Sæcul. XII. fectionis in Palæstinam infortunatus exi-
A. C. 1148. tus. Exinde Res Latinorum, in Oriente
 degentium, in deteriora ruere cœpe-
 runt; cum enim jam experti essent In-
 fideles, summos conatus illorum Prin-
 cipum, qui inter Christianos potentissimi
 habebantur, in cassum cecidisse, de-
 victos vilipendere & ridere cœperunt,
 quorum antea vel solis nominibus auditis
 expavescebant.

§. XXX.

Sacri Milites Saxones.

Haud multo magis favente fortuna Sa-
 crum bellum contra Paganos in Se-
 ptentrione positos gestum est. Nam il-
 lud quoque auctore Papa & quibusdam
 viris Religiosis prædicantibus susceptum,
 eo consilio, ut illi populi superbas cer-
 vices sub jugum Christi flectere com-
 pellerentur, vel omnino extirparentur.
 Expeditionis Sacræ duces se præbuerunt
 Fride-

Chronogr.
Sat.
an. 1148.

Saxo
Gramm.
lib. 13.
p. 229.

tam flagitiose proditus ac vexatus fuisse a Græcis
 legitur ac Conradus Imperator. Cujus rei ra-
 tio haud dubie est, quod Græcorum Impera-
 tore magis ab Imperatoribus Romanorum quam
 a Regibus Franciæ sibi timerent, memores, nulli
 Principum Occidentis id juris esse in omnes
 provincias, quæ olim Romani Imperii partes
 extitissent; si illud Germani Imperatores re-
 petere voluissent.

Fridericus Archiepiscopus Magdebur-
 gensis, Episcopi Halberstadiensis, Mona-
 steriensis, Merseburgensis, Brandebur-
 gensis, ex Moravia Olomucensis, &
 Abbas Corbejenfis. Præterea in alia Ger-
 mania parte arma ceperunt Albero

Sæcul. XII.
 A. C. 1148.

Helm. Cron.
 Slav. lib. 1.
 c. 63.

Archiepiscopus Bremensis, Dietmarus
 Episcopus Verdensis, Henricus Dux Sa-
 xoniae, & complures alii Optimates, cum
 quadraginta virorum millibus. Rex quo-
 que Daniae cum Regni sui Episcopis mi-
 lites terra marique contraxit, totusque
 exercitus centum virorum millibus con-
 stare ferebatur. Tot agmina in Sclavos
 moverunt, ut caedes & latrocinia ulci-
 scerentur, quibus illi Christianorum ter-
 ras, præsertim Danorum, vastaverant.
 Ergo Infideles in diversis locis oppugnan-
 tur, omnia terrore implentur, corrup-
 puntur segetes, multæ urbes incendio
 destruuntur, & præter alias etiam urbs
Malebon, cum Idolorum templo, haud
 procul ab urbe posito. Ubi vero per-
 nicies tribus mensibus tenuit, qui Prin-
 cipibus Germanis, illi Regioni propin-
 quis, a consiliis erant, monuerunt Do-
 minos suos, si hanc provinciam perde-
 rent, tributa & vectigalia quoque amis-
 suros esse, quæ ex ea accipere adsue-
 vissent. Ita primum remissius bellum
 moverunt, & tandem pacem inierunt,
 iis conditionibus, ut Sclavi Religioni
 Christianæ

c. 66.

Sæcul. XII. Christianæ nomen darent, & captivos
 A. C. 1148. ex Danorum gente dimitterent. Tum
 multi quidem Sclavorum baptizati sunt,
 sed non conversi, & ex captivis senes,
 ceteraque mancipia, ad laborem inepta
 reddiderunt, illis, quæ valido erant cor-
 pore, retentis. Itaque magna ista contra
 paganos molitio omni ferme fructu ca-
 ruit; quippe primis diebus Sclavi, pe-
 jora prioribus ausi, nec promissum de
 Baptismo, nec pacem cum Danis ser-
 vantes, eorum terras furiose infestarent.

§. XXXI.

Concilium Remense.

to. 10. Conc. Eugeuius Papa Concilium Remense sta-
 p. 1107. tuto tempore celebravit, eique vi-
 gesima secunda Martii, Feria II. post Do-
 minicam IV. Quadragesimæ initium de-
 dit. Adfuere Episcopi ex Francia &

Rob. de M. Germania, atque etiam Theobaldus,
 ad Sigeb. Archiepiscopus Cantuariensis, etsi id ei
 Rex Stephanus diserte prohibuisset;
 quare gratiam apud Papam iniit. Ad-
 venere quoque non nulli ex Hispania
 Episcopi, quos inter duo Archiepiscopi
 Eug. ep. 74. Toletanus & Tarraconensis eminebant.
 82.

Ott. Fris.
 c. 44. 45.

In hoc Concilio in conspectum Epi-
 scoporum adductus est Vir genere nobilis,
 qui *Eon de Stella* vocabantur, literarum
 propemodum rudis. Is se filium Dei esse
 dicebat, ac etiam vivorum mortuorum
 que

que Judicem, stolide abusus nominis ^{Sæcul. XII.}
 sui qualicunque affinitate cum voce *Eum*, ^{A. C. 1148.}
 quæ in conclusione Exorcismorum, per
Eum qui iudicaturus est, & orationum
 per eundem *Christum* &c. adhibetur. Hac
 fabulâ, a specie veritatis tantopere abhor-
 rente, nihilominus magnam populi multi-
 tudinem in extremis Franciæ partibus,
 nempe in Britannia & Vasconia, seduxit.
 Quin etiam ope Dæmonum prodigia e-
 dere ferebatur. Postquam non nulli Opti-
 mates Eonem * in suam potestatem redi-
 gere frustra conati fuissent, tandem ab
 Archiepiscopo Remensi cum Discipulo-
 rum suorum præcipuis captus est. Si-
 stitur in Concilio, ubi ab Eugenio Papa
 varia interrogatus, cum nihil nisi a sana
 ratione alienissima respondisset, stultus
 magis quam Hæreticus iudicatur (*).
 Archi-

* Al! Eu-
 donem.

(*) Istud in Actis Concilii Remensis a B inio
 collectis narratur in hunc modum: *Cum ergo
 stare Eon in conspectu Concilii, interrogatus
 a Summo Pontifice quisnam esset, respondit:
 ego sum ille, qui venturus est iudicare vivos &
 mortuos, & Sæculum per ignem. Habebat au-
 tem in manu sua baculum inusitatae formæ, in
 superiori scilicet bifurcum. Interrogatus quid
 sibi vellet baculus ille: Res, inquit, grandis
 Mysterii est. Quamdiu enim, sicut nunc vide-
 tis, duobus Cælum capitibus suspicit; duas
 orbis partes Deus possidet, tertiam mihi partem
 cedens. Porro si eadem duo superiora capita
 baculi submittam usque ad terram, & inferio-
 rem ejus partem, quæ simplex est, erigam ut
 Cælum*

Sæcul. XII. Archiepiscopus Remensis, qui Eonem
 A.C. 1148. ad Concilium deduxerat, suis precibus
 ei vitæ gratiam obtinuit, Sugerio autem
 Abbati, Franciæ Rectori, injunctum, ut
 eum custodiret; ergo in arctum carce-
 rem mittitur, ubi haud diu post animam
 reddidit infelix. Quidam ex ejus di-
 scipulis, potestati Sæculari traditi, vivi
 flammis consumi, quam insaniam di-
 mittere maluerunt.

In Concilio Remensi complures Ca-
 nones conditi, qui ex Conciliis præce-
 dentibus plerique repetuntur, & in di-
 versis exemplaribus diverse referuntur.
 Notatu digniores sunt sequentes: Cleri-
 cus, qui Ecclesiæ alienæ reditus percepe-
 rit Anathemati subiaceat, donec omnia
 injuste percepta restituerit, & Sacer-
 dotes, qui ibi interim ministraverunt,
 degradentur.

Presbyteri Capellaniam Dominorum
 non suscipiant, nisi ab Episcopo Diocæ-
 sano licentiam acceperint, atque ejus
 præceptis per omnia, edito Sacramento,
 obedire promiserint. Iidem Presbyteri
 in munitionibus & turribus Divinum
 officium celebrare non præsumant, si id
 in Ecclesia illius loci prohibitum fuerit.
 Si

*Cælum suspiciat; duabus Mundi partibus mihi
 retentis, tertiam tantummodo partem Deo re-
 linquam. Ad hæc universa Synodus risit.*

Martenne
 Coll. tom. I.
 p. 232.

Si quis in Clericos manus injecerit, in ^{Sæcul. XII.} carcerem vel in vincula miserit, vel ^{A.C. 1148.} obsides retinuerit, anathema sit. In loco autem in quo detenti fuerint, & in omnibus civitatibus castellisque Domini, eos detinentis, officium divinum cesset. Non celebretur officium Divinum in loco, in quo excommunicatus existit, etiamsi Rex adsit. Curia Capellani, qui id ausi fuerint, aut illorum locorum Presbyteri, deponantur, & Beneficiis suis priventur.

Episcopi vel Clerici ita vestiti incedant, ut varietate colorum, superfluo ornatu, aut scissura vestium laicorum non aspectum offendant. Superius S. Bernardi ^{to. 10. Cons.} querelas contra hunc abusum memoravimus. Matrimonia Ecclesiasticorum, in Sacris Ordinibus constitutorum, Religiosorum & Monialium, nulla sint. ^{Sup.} Canonissæ, ceteræque Moniales Clausuram ^{L. LXVII.} & vitam communem servant. Laici ^{opusc. II.} Decimas Ecclesiasticas, sive eas ab Episcopis vel Regibus sive a quocunque alio ^{c. 2.} acceperint, non possideant. Auctoritate quoque Apostolica prohibetur, ne ullus Ecclesiarum Advocatus nec per se ipsum, nec per quemquam sibi subditum, præter jus & Beneficium antiquitus constitutum, sibi aliquid accipere vel usurpare præsumat. Ecclesiæ Presbyteris mercenariis & conductis non committantur

c. 7. 8.

. 31. 3

to. 10. Cons.

c. 2

Sup.

L. LXVII.

opusc. II.

c. 2.

c. 7. 8. &c.

tantur

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

tantur; sed unaquæque Ecclesia proprium habeat Sacerdotem, cui de Bonis Ecclesiæ tantum Beneficii præbeatur, undè congrue valeat sustentari, nec a Regimine, nisi Episcopi, in cujus Diocesi est, vel Archidiaconi iudicio Canonico depelli possit. Hic Institutionem Parochorum Titularium habemus (*).

6. 15. Incendiariis in pœnitentiam injungebatur, ut Hierosolymæ vel in Hispania in Servitio Dei per annum perseverarent. Nempe militia contra Saracenos Servitium Dei dicebatur.

6. 18. Nemo, quicumque ille sit, Hæreticos Vasconia aut Provincia (scilicet Manichæos) recipiat vel tueatur. Quod si quis præsumperit, anathemate feriat, & in ejus terris divina officia interdiciantur.

Conjectura est, in hoc Concilio Re-
Roger. par. post. p. 798. mensi Eugenium Papam litem inter Archiepiscopum Cantuariensem & Episcopum Menevetanum seu S. Davis exortam discussi jussisse. Henricus primus Rex Angliæ

(*) Hic Parochorum, ut bene Fleurius monet, Institutionem videmus. Atque etiam notandum est, Parochis congruam sustentationem fuisse assignatam & Titulo Beneficii collatam, sine reflexione ad stipendia Missarum, quæ res in medio Sæculi XII. adhucdum erat penitus ignota.

gliæ, Wallia in suam potestatem re-
 dacta, omnes Episcopos quoque illius
 provinciæ Archiepiscopo Cantuariensi
 subicere aggressus, Ecclesia Sancti Da-
 vis vocante, ad eam Sedem Bernardum,
 Regii Oratorii Clericum, promoveri,
 & sua auctoritate Cantuariæ consecrari
 curavit, exegitque, ut juramento pro-
 mitteret, nunquam se Jus Metropolis
 repetitum esse, quo Ecclesia S. Davis
 antehac potita fuisset. Henrico Rege
 defuncto, Bernardus Episcopus Euge-
 nium Papam adiit, Jus Metropolis Ec-
 clesiæ suæ vindicaturus. Cumque diu
 in Curia Papali hoc negotium fuisset
 prosecutus, Theobaldus Archiepiscopus
 quoque advenit, querelas movens, quod
 Bernardus se potestati & Jurisdictioni
 Ecclesiæ Cantuariensis vellet subtrahere.
 Quare Pontifex utraque Parte, litem
 contestante, audita, effato interlocu-
 torio Archiepiscopum Cantuariensem
 in possessione permanere iussit, ad deci-
 dendam vero causam utrumque in Festo
 S. Lucæ anni sequentis adesse præcepit.
 Id dispicimus ex epistola Papæ, Meldis
 vigesima nona Junii, nempe anno mil-
 leimo centesimo quadragesimo octavo
 post Concilium Remense, data. Nulla
 alicubi occurrit Sententia, quæ hanc
 litem diremerit. Verum Episcopus
 S. Davis Suffraganeus Cantuariensis
Hist. Eccles. Tom. XVII. H. Archi-

Sæcul. XII.
 A. C. 1148.

Reg. ep. 2.

Secul. XII. Archiepiscopi, ut ante fuit, man-
A. C. 1148. sit.

§. XXXII.

Errores Gilberti damnantur.

Otto. I. Fris.

c. 56.

Gaufr. ep.
ad Card.

Alb. & Lib.

3. vit. S. Ber.

c. 5. Sup.

S. 29.

Postquam Canones fuissent promulgati, & antequam Concilium Remense solveretur, Papa causam Gilberti Porretani, anno superiore in Concilio Parisiensi agitari cœptam, decidit. Itaque primum Præsules Rerum Ecclesiasticarum peritissimos & propinquos convocavit, quos inter eminebant Geofridus *de Loroux*, Archiepiscopus Burdegalensis, Ecclesiæ Pictaviensis Metropolitana, Milo Episcopus Teruanensis, & Joscelinus Episcopus Sueffionensis, omnes Doctrinæ opinione clarissimi. Adfuere etiam Sugerius Abbas & S. Bernardus. Porro ista in Hebdoma Passionis agebantur, & in cubiculo Pontificis Episcopi conferebant. Gilbertus prima die plurimos Textus Patrum, quorum integra volumina a suis afferri jusserat, prælegit, conquestus, quod sui Adversarii non nisi fragmenta afferrent truncata. Tum Papa, tædio affectus, abrupte petiit, ut ediceret, an crederet, Essentiam Divinam Deum esse. Responditque Gilbertus, quod non crederet. Et protinus S. Bernardus: *Tenemus, quod quærebamus, cito literis mandetur hæc Confessio.*

fessio. Jussit id ipsum Papa. Henricus Sæcul. XII.
 Pisanus, tunc Ecclesiæ Romanæ Sub- A. C. 1148.
 diaconus & postea Cardinalis membra-
 nam, calamum, atramentum attulit.
 Cumque scribere cœpisset, Gilbertus
 conversus ad S. Bernardum, *id quoque,*
 ait, *quod tu affirmas scribatur; Divini-*
tatem nihil esse præter Deum. Cui ite-
 rum S. Bernardus pacato animo: *Scri-*
batur stilo ferreo & adamantino, quod
Essentia Divina, Divina Forma, Na-
tura, Bonitas, Sapientia, Potentia vere
Deus sit. Aliisque diu de hoc asserto
 disputantibus S. Bernardus adjecit: *Sic*
hæc forma Deus non est, melior Deo est,
quia Deus ab ea Essentiam suam accipit.

De aliis quoque capitibus, quæ in
 Scriptis Gilberti Porretani reprehensione
 digna videbantur, multum disputatum.
 Jamque cunctis in diversa abituris dixe-
 runt Cardinales: quæ exposita fuerunt:
 audivimus. Nunc qua ratione quæstio-
 nes iste solvendæ sint, deliberabimus.
 Complures ex præsentibus hæc verba
 offenderunt; unde altera die Archi-
 episcopi decem, cum magno numero
 Episcoporum, Abbatum, Doctorum, id
 est cum tota Ecclesia Gallicana, apud
 S. Bernardum congregati, ajebant, Cardi-
 nales, qui sibi solis hujus causæ judi-
 cium reservasse viderentur, ferme om-
 nes Gilberto favere, *quamvis ipsius*

Sæcul. XII. *errores eis non probarentur; quare ne-*
A.C. 1148. *cessarium est, addebant, ut eis cum Pro-*
positionibus Gilberti nostræ Fidei con-
fessionem mittamus, sicque majore cogni-
tione causam hanc judicent. Ergo qua-
tuor Articulos in chartam referunt, qua-
tuor Gilberti propositionibus oppositos,
iisdem verbis, quantum fieri poterat,
usi, quibus Fidei suæ Confessionem,
ipsius erroribus adversantem, explica-
bant. Huic Symbolo matura delibera-
tione composito omnes Episcopi, ceteri-
que, qui separato Conventui interfue-
rant, subscripserunt. Summa autem
hæc erat.

Primo, credimus simpliciter naturam
Divinitatis esse Deum, & Deum esse
Divinitatem suam. Credimus, non nisi
ea Sapientia, quæ est ipse Deus, sapien-
tem esse, non nisi ea magnitudine, qua
est ipse Deus, magnum esse, & sic de
ceteris. Secundo, cum de tribus Perso-
nis divinis loquimur, ipsas unum Deum,
unam Divinam substantiam esse fatemur.
Et e converso, cum loquimur de substan-
tia divina, in tribus Personis eam esse
dicimus. Tertio, credimus, solum Deum
æternum esse, nec ullam aliam rem, sive
Relatio, sive Proprietas, sive alio no-
mine indicetur, æternam esse, quæ non
sit Deus. Quarto, credimus, ipsam Di-
vinitatem & Naturam Divinam in Filio
esse

esse incarnatam. Ceterum hujus Sym-^{Sæcul. XII.}
boli auctores non illud timebant, ne ^{A.C. 1148.}
Cardinales contrarium pronunciarent,
sed ne aliqui eorum efficerent, ut sine
ulla Definitione Concilium solveretur.
Tum tres viri electi, Hugo Episcopus
Antissiodorensis, Milo Morinensis *, &
Sugerius Abbas S. Dionysii, qui Con-
fessionis Libellum Papæ & Cardinalibus
traderent, dicerentque: Dignitatis ve-
stræ reverentia cohibiti, sermones non
tolerabiles dissimulavimus, donec au-
divimus, quod de hac causa judicaturi
sitis. Tenetis confessionem Gilberti
scriptam, convenit ut teneatis & no-
stram, atque non de parte sed de parti-
bus judicetis. Verumtamen id discrimi-
nis interest, quod ille confessionem suam
vobis tradens promiserit, paratum se
esse corrigere, si quid vobis aliud vide-
retur; nos vero hujusmodi conditionem
penitus excludimus, & edicimus, nos
in ista confessione esse perseveraturos,
ac omnino nihil mutaturos. Papa sine
cunctatione respondit Delegatis, & o-
mnibus, qui eos miserant, renuntiare
præcepit, quod ab eadem ipsorum con-
fessione Romana Ecclesia in nullo pror-
sus dissentiat, & si aliqui Personæ favere
visi fuissent, ipsius tamen Doctrinam nul-
latenus tueantur.

*Terua-
nensis.

Sæcul. XII.

A. C. 1148.

Itaque totum Concilium Remis in Palatio, quod, ob figuram duplicis partibuli, *Tau* dicebatur, convenit, ubi Episcopus Pictaviensis de singulis articulis interrogatus libere retractavit, dicens; *Si aliter dicitis, & ego. Si aliter scribitis & aliter creditis, & ego.* Tunc vero Papa, consentiente toto Concilio, illa Capitula damnavit, districte præcipiens, ne eundem librum legere vel transcribere etiam sic reprobatum quis auderet, nisi prius eum Romana Ecclesia correxisset. Cumque responderet Gilbertus Episcopus: *Ego corrigam ad arbitrium vestrum*, dixit Papa: *non tibi committetur hæc correctio.*

Præterea quædam chartæ, alios etiam errores continentes, quas Gilbertum docuisse Discipuli ejus testatum faciebant, publice laceratæ sunt. Ceterum in hac causa Gilberti Porretani potius secutus sum narrationem Monachi Geofridi, postea Abbatis Clarævallensis, in Concilio Remensi præsentis, quam Scripta Ottonis Frisingensis, tunc in Syria agentis, qui Gilberto plus æquo favere videtur (*).

Haud

(*) Ex descriptione Ottonis Frisingensis, de eo, quod Episcopi Franciæ cum S. Bernardo Symbolam Fidei obtulerint, & adjecerint, se
in

Haud diu post S. Bernardus, Com-
mentarios suos in Cantica prosequens,
fortiter oppugnat recentiores Dialecti-

H 4

COS,

Sæcul. XII.
A.C. 1148.
Serm. 80.
n. 6.

in illa Confessione nihil unquam mutatu-
ros, ista referuntur; *Quod Gallicanæ Ecclesiæ factum
tam graviter Sacer Cardinalium Senatus ac-
cepit, ut cum magna mentis indignatione curiam
intrarent Et una voce Pontifici suo dice-
rent: scire debes, quod a nobis, per quos tan-
quam per cardines Universalis Ecclesiæ volvi-
tur axis, ad Regimen totius Ecclesiæ promo-
tus jam deinceps te non tuum sed nostrum
potius esse oportet Sed quid fecit Abbas **

* S. Bern.

*Et cum eo Gallicana Ecclesia? nobis in-
consultis fidem suam scribere præsumperunt
Quos Romanus Pontifex blando mitigans al-
loquio, Abbate ad se vocato de hoc facto
inquiret cui ille humiliter; se vel Dominos
Episcopos nihil de præfatis Capitulis defini-
viffe &c.*

Hic dicunt Cardinales, quod per eos tan-
quam per Cardines Universalis Ecclesiæ volva-
tur axis. Transeat in suo sensu; certum tamen
est, quod Cardinales auctoritatem, jurisdictionem
& potestatem a solo Summo Pontifice ha-
beant, a quo ad hanc dignitatem & officium
libere adsciti sunt. Verum Episcopi, etiam si
Romano Pontifici sint subordinati, sunt tamen
totius Ecclesiæ Catholicæ Judices nati, & a
Spiritu Sancto instituti. Act. cap. 20.

Ceterum in eo errasse videtur Gilbertus,
quod putaverit, illud salvari non posse, so-
lum

Sæcul. XII. A. C. 1148. cos, seu magis Hæreticos, ut ipsos ap-
pellat, dicentes, Attributa Divina,
Magnitudinem seu Potentiam, Bonita-
tem, Sapientiam, Justitiam Dei non esse
Deum, id ipsum de Divinitate etiam
affirmantes. *Si Divinitas, inquit Ber-
nardus, Deus non est, vel aliquid aliud,
vel nihil est? Si aliud est, vel est aliquid
Deo minus, vel majus, vel æquale?* Tum
singularum istarum propositionum erro-
rem ostendit. De Magnitudine Dei
deinde differens, ait, *Deus non alia
ratione magnus est, quam illa magni-
tudine, quæ cum Deo una res est. Secus
enim ista Magnitudo ipso Deo major esset.*
Hæc loquor, addit, *accepta ex ore S. Augu-
stini, qui terribilis Hæreticorum mal-
leus fuit.* Memorat deinde Gilberti er-
rores in Concilio Remensi fuisse damna-
tos, at protestatur, quod ejus personam
non

Aug. V.
Trin. c. 10.

lum Dei Filium fuisse incarnatum, si Natura &
Essentia Divina, tribus Personis communis, in
filio carnem assumpsisset.

In Natali Alexandro de Gilberto Porretano
ad Sæc. XII. istud legitur p. 181. *Quamobrem
a Gilberti Porretani errore vel nihil vel parum
discrepat opinio Scoti; qui circa notionem &
intelligentiam nostram per se ab Essentia Divina
differre proprietates, & inter se se ipsas existi-
mat.* Tandem Gilbertus Episcopus Pictaviensis
errantium & pœnitentium numero, non autem
Hæreticorum catervis merito accenseri potest.

non damnet, cum humili mente Epi- Sæcul. XII.
scoporum iudicio acquieverit. A. C. 1148.

§. XXXIII.

Milo Episcopus Teruanensis.

Milo Episcopus Teruanensis, cui præ- *Bibl. Præm.*
ter alios in Concilio Remensi causæ p. 459.

Gilberti Porretani examen commissum est, inter illustrissimos Franciæ Præsules non ultimum locum tenebat. Is in oppido *Selincourt*, Diœcesis Ambianensis in lucem editus, postea Institutum Præmonstratense sub regimine S. Norberti amplexus est, qui eum haud diu post primum Abbatem Monasterio S. Joscelini in Silva, quod hodie domus S. Martini dicitur, anno millesimo centesimo vigesimo secundo fundato, in Diœcesi Ambianensi, præfecit. Exinde, annis octo elapsis, Sancto Joanne Episcopo Teruanensi ad meliorem vitam translato, cum magna populi pars Balduinum, Theodorici Flandriæ Comitis fratrem natu minorem, sibi Episcopum exoptaret, sed eum Rainaldus Archiepiscopus Remensis, atque illius provinciæ Suffraganei, tanto oneri ferendo imparem repulissent, Clerici Milonem Abbatem sibi Episcopum elegerunt, qui Innocentio Papa II. nam tunc in Francia versabatur, electionem confirmante, Die Dominica, decima quinta Februarii,

H 5

anno

Sæcul. XII. anno millesimo centesimo trigesimo primo, ab Archiepiscopo ordinatus, illam A.C. 1148. Sedem annis viginti septem tenuit. Ceterum complura Monasteria Ordinis sui Præmonstratensis condidit, & ab eximie humilitatis studio commendatur.

§. XXXIV.

Guilielmus Archiepiscopus Eboracensis deponitur.

vit. ap. Brot. In Concilio Remensi Guilielmus Archiepiscopus Eboracensis depositus. Innocentio Papa defuncto, quo sedente ordinatus fuerat, S. Bernardus data ad electum Papam Cœlestinum II. vehemētissima Epistola, eum excitavit ad stabi-
to. 20. p. 138. liendam Antecessoris sui sententiam, quam neutiquam ut par fuisset executioni mandatam dicebat, quia Archiepiscopus consecratus fuisset, etsi Decanus Eboracensis juramentum pro ejus causa edere detractasset. Guilielmum hominem esse infamem affirmare non dubitat, *Sup. Lib. LXVIII. §. 77.* bisque in Sedem Archiepiscopalem, semel a Rege & secundo a Legato intrusum. *ep. 235.* Ad Cardinales quoque S. Abbas Epistolam dedit, acerrimo stilo, atque ex utraque dispicimus, quam gravibus præjudiciis mens ejus ex aliorum dictis occupata fuerit in Archiepiscopum, virum sanctitate conspicuum. *ep. 236.* Quare, cum hic Præsul

Præful, Nunciis Romam missis, solemniter petiisset, Pallium sibi concedi, denegavit illud Papa, eumque ad dicendam causam Romam venire iussit. Non simili rigore in Archiepiscopum Lucius Papa II. usus est, nam cum eum Henricus Episcopus Wintoniensis Pontifici reconciliaffet, obtinuit, ut Pallium Archiepiscopo, nepoti suo, mitteretur, per Imarum Cardinalem, qui cum Legati potestate in Angliam trajecit. Verum Guilielmus Legatum adire neglexit; cum enim more Principum fuisset educatus, licet multis virtutibus claresceret, sordidiam tamen non nunquam non satis abigebat, fugebatque laboris molestiam. Ita Pallium accipiendi occasionem elabi passus est. Eugenio Papa deinde in Sedem Apostolicam evedto, Guilielmus Archiepiscopus ad eum se contulit, Pallium petens, favebatque ipsi Cardinalium Collegium; sed S. Bernardus, datis in hæc causa duabus ad Papam Epistolis, omni virium contentione obsistit. Quare intelligens Archiepiscopus se Romæ nihil agere, in Siciliam ad Regem Rogerium affinem suum navigavit. Inter hæc in Anglia quidam Viri nobiles, Guilielmo sanguinis propinquitate juncti, indignantes Archiepiscopum Romæ nihil impetrare potuisse, prædium Abbatiz Fontanensis igne vastant; quod factum

Euge-

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

ep. 239. 240.

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

Eugenii Papæ animum multo magis exacerbavit. Tandem Clerici Ecclesiæ Eboracensis in Concilio Remensi veteres querelas adversus Guilielmum Archiepiscopum repetunt, duce quodam Henrico Murdaco, novo Abbate Fontanensi, viro quondam sub Turstaino Archiepiscopo in Ecclesia Eboracensi totaque provincia sanguinis nobilitate, Dignitatibus, & divitiis, quibus abundabat, eximio; sed deinde relictis omnibus Claravalle sub disciplina S. Bernardi monachum indutus, virtutum splendore & Regulæ amore inter fratres eminuerat.

Ergo in Concilio Remensi Guilielmus Archiepiscopus accusatur, quod nec Canonice electus, nec legitime consecratus esset, sed Regis auctoritate intrusus. Cumque hujus rei convictus fuisset, Albericus Episcopus Ostiensis contra eum sententiam Depositionis, nomine Papæ, protulit, addita causa, quod ante electionem a Stephano Rege nominatus fuisset. Verumtamen ista sententia, adversante consilio majoris partis Cardinalium, pronunciata est. Tum Papa, datis ad Guilielmum Episcopum Dunelmensem, atque ad Capitulum Cathedrale Eboracense literis, intra quadraginta dies alium Archiepiscopum eligi jussit. Ipsi in vigilia S. Jacobi vigesima quarta Julii conveniunt, & major quidem Canonorum

nicorum pars Hilario, Episcopo Cice-
 striensi, sua suffragia contulit, sed ceteri Sæcul. XII.
A.C. 1148.
 Henricum Murdacum Abbatem elegerunt, quam electionem Papa, cum Antisiodori versaretur, confirmavit, & Dominica secunda in Adventu, die decima quinta Decembris, Treviris existens Henricum suis manibus consecravit.

Guilielmum Archiepiscopum, ex Sicilia revertentem, Episcopus Wintoniensis, ejus Avunculus, in suum recepit Palatium. Optionem fecit; eligeret ipse quamcunque suæ ditionis domum, & tot domesticos, quot vellet, qui ipsi eo, quo Archiepiscopum coli deceret modo, famularentur. Guilielmus prædium in Territorio hujus Episcopi positum elegit, ubi in solitudine nulli rei, nisi pœnitentiæ intentus, versatus est. Depositionis probrum summa patientia tulit, non conquerens, nec Adversariis suis irascens, nec illis aures præbens, qui se contra inimicos incitarent. Lectioni & orationi totus vacabat, superioris vitæ errata sincere emendans.

§. XXXV.

Saviniacum Cistercio jungitur.

In eodem Concilio Remensi adfuit Serlo, Abbas Saviniacensis, numero quartus, petiturus, ut sua Congregatio Cisterciensi jungeretur. S. Vitale defuncto

cto

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

* Vallis Bo-
donis

Orderic.
lib. 8. p.

* Aulnaix.

Et, Monachi Saviniacenses una voce
Abbatem sibi elegerunt Geofridum, Vi-
rum nobilem, Bajocis natum. Qui Mo-
nachum in Abbatia Cerasiensi illius Dice-
cesis professus, desiderio postea majoris
perfectionis impulsus cum Serlone de
*Valbodon**, amico suo, quem ad ample-
ctendum idem Institutum pertraxerat,
discessit, & Saviniaci Disciplinæ S. Vi-
talis se se tradidit. Post annos exinde
tres, nempe circa annum millesimum
centesimum decimum sextum, Geofri-
dus primum Prior Saviniacensis, & tan-
dem Abbas, licet invitus, anno mille-
simo centesimo vigesimo secundo eligitur.
Disciplinæ rigorem, prius jam magnum,
auxit, & munificentia complurium O-
pimatuum adjutus permulta fundavit
monasteria, ac inter alia Vallem Cernia-
censem in Diœcesi Parisiensi anno mil-
lesimo centesimo vigesimo octavo, Fu-
cardi Montem in Diœcesi Rotomagensi
anno millesimo centesimo trigesimo, &
Alnacense* in Diœcesi Bajocensi anno
millesimo centesimo trigesimo primo. In
Anglia quoque complura monasteria con-
didit, obiitque anno salutis millesimo
centesimo trigesimo nono, postquam Ab-
batiam Saviniacensem totamque Con-
gregationem annis sexdecim rexisset.
Complura miracula in vita & post fata
edidisse fertur.

Geofri-

Geofrido subrogatus est Evanus, cognomento Anglus, scientia & pietate insignis, primis S. Vitalis Discipulis adscriptus, cui, cum uno non plus anno Saviniacensibus præfuisset, successit Serlo, S. Geofridi Discipulus, anno millesimo centesimo quadragesimo.

Is quatuor Abbatias eodem anno fundavit, atque inter alias Domum Dei Trappensem in Diocesi Sagiensi*, quæ annis abhinc quinquaginta celebratissima evasit. Magna subditos constantia regebat, singulis annis Capitula generalia convocans; quia vero non nulli Abbates Angliæ, neglectis mandatis non veniebant, Serlo, Abbatibus Franciæ & quibusdam Angliæ ad consilium vocatis, monasterium suum totamque suam Congregationem S. Bernardi Disciplinæ subijcere statuit. Hunc ergo in finem, cum ad Concilium Remense cum Osmundo Abbate Babeccensis monasterii, quod erat Saviniacensium colonia, se contulisset, ipsum S. Bernardus in conspectum Pontificis deduxit, quo propositum approbante, eodem anno millesimo centesimo quadragesimo octavo, ad Capitulum generale Cisterciensium, S. Bernardo auctore, admissi sunt. Congregatio Saviniacensis autem tunc temporis triginta tribus virorum monasteriis, non computatis Virginum familiis, constabat.

Hanc

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

* Sées

Chron. Sav.

to. 2. Misc.

Baluz. p. 311

Martenne

Sæcul. XII. Hanc conjunctionem Eugenius Papa,
 A.C. 1148. Bulla Remis anno millesimo centesimo
 quadragesimo octavo, undecima Aprilis,
 data confirmavit. Repugnabant equi-
 dem quidam in Anglia Abbates, sed tan-
 dem post multas querelas omnes se se
 Monasterio Clarævallensi submiserunt.

*Collect. to. I.
 p. 61.*

Ipse Serlo in istud Monasterium se
 recepisset, nisi obstitisset S. Bernardus,
 qui ei quemdam monachorum suorum
 Theobaldum nomine misit, ut Savinia-
 censes Cisterciensium mores doceret.
 Illi, dimisso vestitu cineracei coloris, al-
 bum, ceteraque omnia apud Cistercien-
 ses usitata receperunt. S. Bernardo ad
 Superos translato, Serlo Claramvallem
 convolavit, ubi anno millesimo centesi-
 mo quinquagesimo octavo sancto sine
 quievit. Non nulli Sermones ab eo com-
 positi ad nostram usque ætatem perve-
 nerunt. Hic finis fuit Congregationis
 Saviniacensis, cujus Historiam potissi-
 mum accepi ex Commentario, a Reve-
 rendo Patre Domino Claudio *Auvry*
 illius Abbatix Priore mihi amice com-
 municato.

*Bibl. Cisterc.
 to. 6. p. 107.*

§. XXXVI.

Primatus Toletanus.

Mariana X. Raimundus Archiepiscopus Toletanus
hist. c. 20. Remos ad Concilium proficiscens,
Sup. lib. cum Parisios & ad Monasterium S. Dio-
LV. n. 25. nysii

nylii divertisset, comperit, ibi servari
 Reliquias S. Eugenii Martyris, qui pri-
 mus Toletanorum Episcopus fuisse dice-
 batur. Ex quo sequitur, S. Gerardum
 Brogniensem non totum, sed solummodo
 corporis partem ante annos centum &
 viginti abstulisse. Exinde Rex Ludovi-
 cus junior brachium a corpore avulsum
 Regi Castiliæ dono dederat. Ubi Rai-
 mundus Archiepiscopus Remos perve-
 nit, nomine Domini sui, Regis Castiliæ,
 querelas movit, quod Eugenius Papa Ti-
 tulum Regis Portugalliæ Alphonso Hen-
 riques ea conditione concessisset, ut
 census annuum quatuor librarum auri
 ad ærarium Pontificis conferret, qua re
 jura Regni Castiliæ læderentur. Que-
 rebatur præterea Archiepiscopus Toleta-
 nus, quod Archiepiscopus Bracarensis i-
 psiusque Suffraganei Primatum Ecclesiæ
 Toletanæ agnoscere recusarent. Veri-
 simile autem est eos ideo Superiorem de-
 trectasse, quod Portugallia Regni præ-
 rogativam consecuta esset.

Ut his querelis satisfaceret, Eugenius
 Papa, data ad Alphonsum VIII. Regem
 Castiliæ Epistola, dicebat, nunquam sibi
 voluntatem fuisse Dignitatem aut jura
 Regni ipsius minuendi, promittebatque,
 se expeditionis contra Infideles in Regno
 Castiliæ suscipiendæ Fautorem futurum.
 Nempe, ut conjicio, pollicebatur, se il-
 lam

Hist. Eccles. Tom. XVII.

I lam

Sæcul. XII:
 A.C. 1148.

*Roderic.
 Tolet. VII.
 hist. c. 6.*

ep. 74.

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

lam Indulgentiam, quæ Crucigeris in Oriente tribui solebat, militantibus in Hispania daturum esse. Tum in illa Epistola subjungit: *Præterea ut Bracarenfis Episcopus ejusque Suffraganei Toletano Archiepiscopo tanquam suo Primati obediant, mandavimus & volumus observari, atque ideo Bracarenfis sententia suspensionis tenetur innodatus.* Et inferius: *Ad indicium autem bonæ voluntatis & gratiæ nostræ, qua te prosequimur, Rosam auream, quam singulis annis Romanus Pontifex Dominica quarta Quadragesimæ portare consuevit, per Episcopum Segoviensem tibi transmittimus. Quia vero Episcopos & Abbates Regni tui Concilio Remensi interesse jussisti, id precibus tuis damus, eosque, qui non venerunt, a prolata suspensionis sententia absolvimus.* Hæc Epistola in Territorio Lingonensi vigesima septima Aprilis data est. In alia Epistola Eugenius Papa mentionem facit, quod, rogatus ab eodem Rege, Archiepiscopo Compostellensi privilegium concesserit, quo sibi procedenti Crucem præferri jubere posset. De Rosa aurea, quam Papa in Dominica quarta Quadragesimæ benedicebat, alibi mentionem fecimus.

ep. 75.
Sup. lib.
LXIV. n. 36

Bernardus quoque Archiepiscopus Tarraconensis Ecclesiæ Toletanæ Primum venerari volebat, iisdem motus argu-

argumentis, quæ Bracarenſis afferebat, ſæcul. XII.
 nempe quod in alio Regno degeret, ſub A.C. 1148.
 poteſtate Raimundi Berengarii, qui ex ep. 82.
 Comite Barcinonenſi Rex Arragoniæ an-
 no milieſimo centeſimo trigefimo octa-
 vo ſalutatus fuerat. Bernardus Conci-
 lio Remenſi interfuit, ubi Papæ eum com-
 pellere volenti, ut Archiepiſcopum To-
 letanum tanquam ſuum Præpoſitum re-
 ciperet, reſpondit; ſibi nuper Archie-
 piſcopo electo jura ſua necdum ſatis per-
 ſpecta eſſe, promiſitque, ſe poſtquam ad
 Eccleſiam ſuam rediſſet, hac de re ſuo-
 rum conſilia exquiſiturum eſſe.

Tandem Archiepiſcopus Bracarenſis
 Raimundo Archiepiſcopo Toletano ſe
 ſubjecit, quod ex quadam Eugenio Pa-
 pæ Epistoſta diſcimus. Raimundo autem
 jam ſene paulo poſt, videlicet die Mercurii
 nona Auguſti anno milieſimo centeſi-
 mo quinquageſimo ſatis functo ſucceſſit
 Joannes Epistoſopus Segoviienſis, qui cum
 Eugenio Papam adiſſet, impetravit,
 ut Primatus ſuus, Bulla decima tertia
 Februarii anno milieſimo centeſimo quin-
 quageſimo ſecundo data, confirmaretur.
 Epistoſopatus Eccleſiæ Toletanæ Suffra-
 ganei, Oxomanus, Segoviienſis, Sagun-
 tinus, Palentinus recensentur. Adjicit
 Pontifex reliquas Eccleſias, quæ antiquis
 temporibus Toletanæ ſubjacebant, ad
 Caput ſuum redituras eſſe, cum Domi-
 nus

ep. 72.

Sæcul. XII. nus Omnipotens eas Christianorum resti-
 A.C. 1148. tuerit potestati. Eidem Archiepiscopo
 Pontifex illas subdit Diœceses, quæ Sa-
 racenorum irruptione Metropolitans suos
 amiserant, donec iterum in Christiano-
 rum ditionem redigantur. Præterea
 ep. 80. 79. Papa aliis quoque Episcopis Hispaniæ u-
 niversim & speciatim Bernardo Tarraco-
 nensi scripsit jubens, ut Joannem Archi-
 episcopum Toletanum Primate[m] suum
 venerarentur. Non vero apparet, Tar-
 raconensem eo adductum fuisse, ut To-
 letano obedientiam promitteret.

ep. 83. Inter Epistolas Eugenii Papæ aliqua
 occurrit, ad Clericos populumque To-
 letanum directa, in qua dicit, ad noti-
 tiam suam devenisse, quod illi, qui Mo-
 zarabes nuncuparentur, Archiepiscopo
 obedientiam denegarent, Ecclesias de
 manu Laicorum reciperent, & in Sacra-
 mentis Missarum, aliisque Divinis Offi-
 ciis, Tonsura quoque Clericali & vesti-
 mentis antiquam suam consuetudinem,
 a ritu Ecclesiæ Romanæ diversam, se-
 querentur. Hinc Papa districte jubet,
 ut diserte moneantur; deinceps in nulla
 re a Catholica Ecclesia dissentire non
 præsumerent, & Præfuli suo obedientiam
 exhiberent, nisi ex illa provincia ejici
 vellent. Ceterum Mozarabes erant ve-
 terum Christianorum posterum, qui sub
 Musulmannorum Dominatu in Hispania
 reman-

remanferant. Inde autem dispicimus, quantum antiquis suis consuetudinibus inhæserint, illis non obstantibus, quæ ante annos sexaginta acta fuerant.

§. XXXVII.

Revelationes S. Hildegardis.

Concilio Remensi soluto, Eugenius Papa III. Treviros cum duodecim Cardinalibus, multis Episcopis & Abbatibus comitantibus, venit, invitatus ab Adalberone ejusdem civitatis Archiepiscopo, qui Papam cum ceteris qui aderant omnibus in cibo ac potu ex propriis sumptibus per menses tres copiosissime sustentavit. Papa Synodum ibidem celebrante, eo se contulit Henricus Archiepiscopus Moguntinus, cum Clericorum suorum præcipuis, Papam consulturus de Revelationibus Hildegardis Monialis, sanctitatis opinione clarissimæ. Ea lucem primo aspexerat anno millesimo nonagesimo octavo, parentibus genere & virtute conspicuis, qui filiam prima ætate Dei servitio manciparunt, hoc augurio potissimum permoti, quod parvula Hildegardis, quamprimum loqui incepit, tam verbis quam signis proderet, se quædam insolita conspiceret. Ubi ad annum vitæ decimum octavum pervenit, cellulæ inclusa est Disembergæ, nempe in Monte S. Disibodi, cum quadam

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

Sup. Lib.

LXIII.

n. 56.

to. 10. Conc.

p. 1128. ex

*Trith. Chro.**Hirs. an.*

1150.

*vit. S. Hild.**lib. 1. c. 4. ap.**Sur. 17. Sep.*

c. 1.

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

piissima Virgine, nomine Jutta, quæ Hildegardem ad omnem innocentiam & humilitatem instituit, ac Psalterium simpliciter legere docuit. Ipsa in via virtutum proficiebat, sed tantis capitis doloribus aliisque infirmitatibus premebatur, ut raro erecta ingredi posset. Nilominus vero usque ad annum octogesimum secundum vitam produxit.

Hildegardis, annos nata quadraginta duos & septem menses, vidit Cœlum aperiri, ignemque lucidissimum, non urentem, sed leniter calefacientem, caput suum, cor, totumque pectus, penetrare. Protinusque scientiam Psalterii, Evangelii, ceterorumque veteris & antiqui Testamenti librorum accepit, ita ut sensum explicaret, quamvis verba secundum regulam Grammaticæ non intelligeret, nec linguæ Latinæ nec Grammaticæ gnara. Post complures exinde annos vocem audivit se jubentis ea scribere, quæ visura & auditura esset. Sed sexus sui verecundia, & timore prohibebatur, ne vulgi rumoribus & temerariis judiciis occasionem præberet. Verumtamen motu interno stimolata, & diuturno morbo cruciata, angustias suas cuidam monacho, conscientia suæ moderatori aperuit, qui rem ad Abbatem suum detulit. Abbas sanioris Congregationis suæ parte ad consilium adhibita,

ta,

ta, postquam etiam Hildegardem inter-rogasset, præcepit, ut quæ jubebatur literis mandaret. Illa ergo tunc primum scripsit, & ecce, subito sanatur & lecto se proripit. Cum res hæc Abbati nequam a prodigio abesse videretur, noluit eam inter Monasterii sui parietes perire, sed Moguntiam profectus Archiepiscopo Clericisque quæ vidisset exposuit, & Scripta Hildegardis obtulit.

Hæc itaque Archiepiscopum ad consulendum Papam impulerunt, qui ut omnia accurate exploraret, ad monasterium Hildegardis misit Alberonem Episcopum Virdunensem, Albertum ejus Primicerium, aliosque viros doctos, ut ex ipsius Sanctimonialis ore, sine tumultu aut vana curiositate cuncta perciperent. Respondit illa magna animi simplicitate & candore. Quod cum Episcopus ad Papam retulisset, is sibi Scripta Hildegardis afferri jussit, eaque manibus suis tenens præsentem Archiepiscopo, Cardinalibus, omnibusque Clericis legit, tumque illa etiam narravit, quæ a se ad eam missi retulerant, cunctis qui hæc audiebant Deo gratias agentibus. S. Bernardus quoque præsens, quæ de Sancta hac Virgine sciebat, manifestavit. Ad eam enim inviserat, cum Francofordiam diu ante petiisset. Epistolam etiam ad eam dedit, in qua gratiam a Cœlo acceptam

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

c. 4.

Bibl. te. 12
p. 302
S. Bern.
1148

ep. 366.

Sæcul. XII. ei gratulatur, hortaturque, ut Divinis
 A. C. 1148. favoribus digne respondeat.

Ergo S. Bernardus cum omnibus præsentibus Papam rogare, ut tantam gratiam, quam Deus, ipso S. Petri Cathedrali tenente, Ecclesiæ suæ exhibuisset, evulgaret, suæque auctoritate confirmaret. Eugenius Papa eorum consilium amplexus, datis ad Hildegardem literis, hortatur, ut acceptam a Deo gratiam humilitate conservare satageret, & quæ in spiritu visura esset, salvis prudentiæ legibus revelaret. Præterea licentiam tribuit, qua in loco, sibi cœlitus indicato, cum sororibus suis, consentiente Episcopo, monasterium conderet, ibique intra claustra secundum Regulam S. Benedicti degeret. Hic vero locus Mons erat S. Ruperti prope Bingium ad Rhenum, leucis quatuor infra Moguntiam positus, ita dictus a quodam Dynasta, qui in Sæculo nono luce fruebatur, post obitum vero, illo honore, quo Sancti solent, die decima quinta Maji colitur.

Hildegardis itaque in hunc locum cum Virginibus octodecim, nobili genere ortis, quæ famam ipsius secutæ se ei junxerant, migravit, ibique Prima Abbatis-sa sorores rexit. (*)

Boll. to. 14.
p. 503.
Trith. Chro.
Span. an.
 1148.

§. XXXVIII.

(*) In Chronico Hirsaugiensi pag. quadringentesima vigesima secunda hæc leguntur:
Scri-

§. XXXVIII.

Sæcul. XII.

A. C. 1148.

Papa Claravalle.

Eugenius Papa, in Franciam reversus, Claramvallem divertit, ubi humilitatis studio & Regularis observantiæ amore, eximium toti Congregationi exemplum dedit. Nulla linea sed lanea tunica ad carnem tegebatur, diu noctu-

*vit. S. Bern.
lib. 2. c. 8.
n. 50.*

I 5

que

Scripserunt ad Hildegardem literas seu Epistolas multi se orationibus illius commendantes & monita ex ore ipsius Divina præstolantes, inter quos nunc memorie occurrentes isti fuerunt: Conradus Rex III. Fridericus Imperator I. Eugenius Papa III. Anastasius Papa IV. Adrianus quoque Papa IV. Adriani quoque Successor Alexander Papa III. Patriarcha Jerosolymitanus, Patriarcha quoque Aquilegiensis Henricus. Arnoldus & Christianus, Moguntini Archiepiscopi & Trevirenses. Archiepiscopi Colonenses. Archiepiscopi Bremenses. Archiepiscopus Salzburgensis. Archiepiscopus Magdenburgensis. Archiepiscopus Ravennensis . . . Tum recensentur Episcopi Germaniæ & Franciæ quatuordecim. Abbates triginta duo, & Præpositi Regulares sexdecim. Abbatissæ etiam multæ, Presbyteri Sæculares, Monachi & Conventus, Philosophi & Magistri doctissimi . . . Quibus omnibus Christi famula literas ad interrogata misit Responsales, quemadmodum per Divinam Revelationem didicit singulis esse rescribendum.

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

que cucullo vestitus. Ut Majestatis decus servaretur, segmentata ei circumferabantur pulvinaria, lectus ejus pallis splendidis operiebatur, & cortina ambiebatur purpurea, sed revolutis operimentis nihil, nisi paleæ, superinjecta stragula lanea, suberat. Cum toti Congregationi loqueretur, lacrymas non tenebat nec suspiria, hortabatur, consolabatur, morabatur inter eos non Domini sed fratris speciem referens. Verum tot homines, qui Curiam Summi Pontificis sequebantur, pauper monasterium diu alere non valuit. Adfuit tamen Eugenius eodem anno Capitulo Abbatum Cisterciensium generali, non ut Præses aut Papa, sed tanquam hujus Ordinis membrum.

Tandem in Italiam reversus, feliciter emenso itinere, Romam pervenit.

§. XXXIX.

S. Gilbertus Sempringamensis.

Gilbertus Sempringamensis ad hoc Capitulum advenit, & Congregationem, quam nuper instituerat, Ordini Cisterciensi juncturum se esse pollicitus est. Erat is ex gente Anglorum in provincia Lincolnensi anno millesimo centesimo octogesimo tertio natus, cui, postquam literis operam dedisset, parens duas Parochias

*vit. Monast.
Angl. to. 2.
p. 669.*

rochias Sempringamensem & Tiringti- Sæcul. XII.
 nensem, quarum Ecclesiarum ipse Patro- A. C. 1148.
 nus fuit, contulit. Verum congruam Boll. 4. Febr.
 suæ sustentationi partem ex una Paro- to. 3. p. 565.
 chia percipiens, cunctos alterius redditus
 spargebat in pauperes. Necdum Ordi- vid. Cang.
 nibus erat initiatus, nec illas Parochias Gloss. perfo-
 alio jure quam Personatus possidebat, ut na.
 illa ætate loquebantur, officio enim Pa-
 rochi fungebantur Vicarii, secundum a-
 busum, tunc vigentem, quo perceptio
 reddituum & officium separabantur. At-
 que hic ipse est abusus, quem, ut memo-
 ravi, Eugenius Papa in Concilio Remen-
 si damnavit. Gilbertus postea Curiam
 Alexandri Episcopi Lincolnensis secutus,
 ab eo Presbyter invitatus ordinatus est.
 Cumque ei etiam Episcopus munus Ar-
 chidiaconi in Ecclesia sua committere pa-
 raret, recusavit honorem Gilbertus, di-
 cens, nullam breviorē ad infernum
 viam quam per officium Archidiaconi
 se scire, si animam suam perditam vel-
 let. Videlicet Archidiaconi administra-
 bant Jurisdictionem Ecclesiasticam,
 quod ingens erat avaritiæ irritamen-
 tum.

Quia igitur Gilbertus facultates suas
 in pauperes effundere statuerat, piā-
 que fundare Congregationem; & viri
 deerant, qui tanto disciplinæ rigori,
 quantum ipse exoptabat, colla submit-
 tere

Sæcul. XII.

A.C. 1148.

tere vellent, septem egregiæ virtutis Virgines collegit in Parochia sua Sempringamensi, easque prope Ecclesiam S. Andree, consilium & auxilium præstante Alexandro Episcopo, cellulis solemniter inclusit, in clauistro perpetuo vitam exacturas. Necessaria accipiebant per fenestram, quæ eis quædam puellæ inopes deferebant, veste sæculari utentes. Postea vero, non nullis eximia prudentiæ viris consilium suggerentibus, has quoque puellas, satis institutas & probatas, editis votis, habitum Regularem induere iussit. Viros etiam dedit, qui agriculturæ & graviori labori vacarent; Virginibus autem vitæ rationem duram, & vestimenta aspera præscripsit, quod summam humilitatem & mundi contemptum profitentes decebat.

Cum novum institutum omnibus probaretur, complures Angliæ Optimates Gilberto fundos & census obtulerunt, quibus similia Monasteria conderet. Multas Opes Alexander Episcopus, & multo majores Rex Henricus contulit; sed Gilbertus hæc beneficia tremebundus & quasi vi compulsus accipiebat, quin aliqua etiam rejiciebat, quod esset paupertatis amantissimus, timeretque, ne sibi ambitio & superbia subreperent, si tantam vim hominum suo nutui & potestati subjectam conspiceret.

Eo

Eo igitur Consilio Gilbertus ad Ca-^{Sæcul. XII.}
 pitulum Cisterciensium venit, Eugenio ^{A.C. 1148.}
 Papa præfente, tot familiarum curam,
 quod onus viribus suis majus existima-
 bat, ab humeris suis depositurus, & in
 Cistercienses rejecturus, quorum cari-
 tatem in suscipiendis hospitibus noverat,
 & in observantia Disciplinæ monasticæ,
 utpote in primo fundati Ordinis sui fer-
 vore, diligentissimos non ignorabat.
 Ei vero Papa ceterique Abbates Cister-
 cienses responderunt, non sibi licere
 alterius Instituti Religiosos regere, &
 multo minus feminas. Quamobrem
 omnium suffultus consilio Papa Gilberto
 præcepit; ut, de gratia Dei confidens,
 opus quod inchoasset, perficeret. Ex-
 cusabat se ille, dicens, quod annos vitæ
 numeraret sexaginta quinque, & tanto
 oneri ferendo par non esset. Sed Pon-
 tifici visum, eum eo magis implendo
 muneri idoneum esse, quo magis diffi-
 cilem animarum curam refugeret. Edixit
 etiam Eugenius, dolere se, quod viri
 eximiam pietatem non antea habuisset
 sibi perspectam, quem Archiepiscopali
 Ecclesiæ Eboracensi præfecisset. In illo
 itinere Gilbertus arcto amicitiaæ fœdere
 S. Malachiaæ Hiberno, & S. Bernardo jun-
 ctus est, sæpe cum his solis nullo alio
 arbitro versatus. Uterque hospiti Bacu-
 lum pastoralem, quo uti solebat, dono
 dedit,

Sæcul. XII. dedit, & S. Bernardus Stolam quoque
A. C. 1148. & Manipulum adjecit.

Gilbertus, in Angliam redux, viros
 Ecclesiasticos adjuutores adscivit, qui
 secum illas Moniales regerent, atque ita
 ipso Auctore duæ Congregationes exortæ
 sunt, ista Virginum, servantium Regu-
 lam S. Benedicti, altera Canonorum
 Regularium, sub Regula S. Augustini
 militantium, utrique dedit Constitutio-
 nes scriptas, ab Eugenio Papa ejusque
 deinde Successoribus confirmatas. Tum,
 Deo labori ipsius benedicente, Mona-
 steria tredecim, nempe Canonorum
 quatuor, & Monialium novem, plus
 quam duo millia animarum comple-
 ctentia, condidit. Præterea Gilbertus
 complura Hospitia ad suscipiendos ægro-
 tos, leprosos, viduas, orphanos ædifi-
 cavit. Rigidam tenebat vitæ rationem,
 carnibus nunquam vesceretur; & in
 Adventu ac in Quadragesima a piscibus
 quoque abstinebat, ad mensam vasa li-
 gnea vel argillacea, & cochlearia cor-
 nea adhibebat. Nunquam vestibus pel-
 liceis utebatur, eodemque pallio in
 hyeme ac in æstate tegebatur. Color
 vestimenti ejus cineraceus erat, diuque
 nec habitum induit, nec Regulam Cano-
 nicorum Regularium professus est. Cum
 vero ejus Discipuli Magistrum mo-
 nuissent, timendum esse, ne sub hoc
 præ-

prætextu, si ipse fatis functus fuisset, eis Præpositus vel alterius instituti, vel Sæcularis imponeretur, vestem Canoniorum recepit de manu cujusdam viri ex sua Congregatione, quem majora merita super alios extollebant, ei obedientiam promisit, edidit vota Religionis, eumque quoad in vivis fuit, tanquam suum Præpositum coluit.

§. XL.

Stephanus Obasinenfis.

Stephanus quoque, Abbas Obasinen-
sis, Eugenium Papam apud Cister-
cienses commorantem, simili impulsus
consilio adiit. Is in Territorio Lemo-
vicensi parentibus mediocris fortunæ
natus, postquam Scientiæ rerum Ec-
clesiasticarum vacasset, in Sæculo tamen
remanst, familiæ suæ & pauperum cu-
ram gerens. Sed postea Presbyter ordi-
natus, totum se Deo dicare statuit,
cœpitque rigidam vitæ rationem am-
plecti, & magna vi fructuque prædi-
care. Ex lectione, cui ad erudiendos
alios vacabat, natum est ei desiderium,
relictis omnibus, in paupertate perfecta
Jesum Christum sequendi. Cum igitur
hac de re Stephanum Mercuriensem *,
olim S. Roberti de Casa Dei Discipulum,
consuluisset, suavit ille Vir Sanctus, ut
quantocius pium propositum exsequere-
tur

Sæcul. XII.
A. C. 1148.Vit. 4.
Miscel. Ba-
luz. p. 69.
Boll. 8.
Mart. to. 6.
p. 800. c. 2.

*Mercoeur.

Sæcul. XII. tur. Stephanus jam tunc socium habe-
A. C. 1148. bat quemdam Presbyterum, nomine
 Petrum, Sanctæ Simplicitatis Virum,
 6. 3. qui pari modo se Deo consecrare animo
 constituerat. Itaque Feria quinta post
 diem Cinerum convocatis propinquis,
 ut vale ultimum dicerent, lautissimum
 convivium exhibuerunt; quæ vero Bona
 ipsis supererant pauperibus elargiti sunt.

Sequente nocte in oratione perseve-
 rarunt, petentes a Deo fortitudinem,
 qua id exsequerentur, quod faciendum
 esse suggessisset. Tum virorum Religioso-
 rum habitum induti, nudis pedibus in-
 cedentes, antequam illucesceret, re-
 linquunt patriam, sponte exules futuri.
 In illa vicinia quidam Eremicola cum
 aliquot discipulis degebat, nomine Ber-
 trandus, apud quem cum decem mensi-
 bus nullo promisso obligati divertissent,
 majoris perfectionis desiderio abierunt.

Postquam cunctas Religiosorum do-
 mos in illis regionibus lustrassent, nec
 tamen, quod optabant, invenissent,
 substiterunt Obasini, loco deserto, sil-
 vis & rupibus circumdato, quem annis
 modicus alluebat. Cum in Parasceve
 illuc pervenissent, illa die & sequente
 Sabbato nihil prorsus cibi ceperunt. In
 Festo autem Paschæ ad propinquam Ec-
 clesiam se contulerunt, ubi cum alter
 eorum calceos commodatos accepisset,
 Missæ

Missæ Sacrificium obtulit, & alterum Sacra Communionem refecit. Inde nemine eos ad prandium invitante subtristes ad suam desertum revertuntur. Sed ecce, quædam mulier ex propinquis pagis medium panem attulit & vasculum lacte plenum, ex quo ambo tam sapide refecti sunt, ut tota sua vita nunquam magis. Compluribus diebus absque alio alimento, nisi radicibus aliisque, quæ in ista eremo sponte nascebantur durarunt, postea vero eorum necessitati accolæ, caritate moti, succurrerunt, præsertim pastores, quibus ipsi, ut beneficium redderent, pabulum spirituale cœlestis Doctrinæ præbebant.

Haud diu post, Petrus consilium approbante Stephano, cum quodam Clerico, nomine Bernardo, qui eorum societatem amplexus fuerat, Lemovicum se contulit. Cumque ibi Episcopo Eustorgio instituti sui rationem explicassent, eamque ille laudasset, Crucem ab ipsis allatam benedixit, Missas celebrare, & Monasterium construere indulgit, eo pacto, ut in omnibus traditionem Patrum sequerentur. Ergo claustra & cellas viris Religiosis necessarias ædificant, jam enim tunc temporis discipulos habebant, quamvis paucos, quod extremum vitæ rigorem sectarentur. In officio divino Regulam Canonicorum, in iis

Hist. Eccles. Tom. XVII.

K. vero,

Sæcul. XII.
A. C. 1148.

6.7.

Sæcul. XII. vero, quæ ad mores spectant, Eremitarum institutum servabant. *Quamvis enim*, subjungit hujus Historiæ Scriptor, qui illa ipsa ætate luce fruebatur, *Canonici in Cantu Regulæ satisfaciunt, superflua tamen & delicata mensæ eorum inferuntur fercula, diu otiantur, & raro vel nunquam laborant.* Quam quietem in monachis cum Vir Sanctus summo opere averfaretur, suis præscripsit, ut omne tempus, quod post lectionem & Officium Divinum superesset, manuum labori darent. Quin etiam in hyeme aliqua noctis parte laborabant, cum alii, quibus præceptum erat, coram laborantibus Psalmos recitarent.

Nova Instituta.

p. 88.

n. 10.

n. 14.

Stephanus Petro, sociorum suorum primo, persuadere conabatur, proficiscendum esse ad Saracenos, & dandum aliquid piissimæ spei, fore, ut non nullos converterent, vel Martyrii laurea donarentur. Sed aliam mentem indidit ei Petrus, dicens, potius ipsis adlaborandum esse, ut mores illorum, qui fidem jam accepissent, emendarent, quam apud Infideles operam perdere, qui forsitan Prædestinatorum numero non essent adscripti. Monasterio Obasinenfi extracto, inter ambos orta est lis, cui eorum novæ domus regimen suscipere congrueret, quilibet enim alteri honorem destinabat. Ut certaminis finis esset,

esset, ambo deducuntur in conspectum ^{Sæcul. XII.}
 Geofridi Legati, Episcopi Carnotensis, A.C. 1148.
 tunc in illa regione versantis, qui re satis
 pensata Stephanum Præpositum esse jus-
 sit. Is cum fama percepisset, quod
 inter Viros Religiosos Cartusiensibus
 nulli perfectiores essent, ad eos invisit,
 & illo tempore ad eos pervenit, quo
 vis ingens nivis liquefactæ complures
 cellas unacum monachis e loco suo avul-
 sas diripuerat. Tum Stephano Obasi-
 nensi Priorem Cartusiensem, nempe
 venerabilem Guidonem, quod sibi præ-
 ceteris Institutum esset eligendum con-
 sultenti, Prior respondit: *Cistercienses
 nuper supervenientes viam tritam se-
 quuntur, eorumque statuta ad maximam
 perfectionem tendentibus sufficere possunt.
 Nobis vero suscipiendorum Fratrum nu-
 merus præscriptus est, & Bonorum, quæ
 possidere liceat, metæ positæ sunt. Vo-
 bis itaque, qui modo complures viros
 ad serviendum Deo collegistis, & alios
 quoque recipere cogitatis, vita Cæno-
 bitica potius eligenda videtur.*

c. 24.

c. 26.

Ex Cartusia reversus Stephanus, cel-
 larum numerum Obasini auxit, ad eos
 recipiendos, qui quotidie adveniebant,
 se se ejus Disciplinæ tradituri. Hos inter
 fuit quidam Vir nobilis, qui cum prius
 in Sæculo suos suorumque mores ad
 honestatis regulas composuisset, se ipsum

K 2

cum

Sæcul. XII.

A C. 1148.

c. 29.

c. 30.

c. 2.

cum uxore, cum liberis, tota familia, Bonisque omnibus Stephano addixit. Nam feminas quoque suscipiebat, & plurimas convertebat, non vulgaris modo conditionis, sed etiam ex primis stirpibus natas, talesque, quarum vita luxu, mollitie & infrunita licentia infamis fuerat. Has ipse ad obeundos vilissimos labores assuefaciebat. In domo separata habitabant, sed eas postea in locum remotiorem misit & arctiore clausura custodivit. Ceterum hujusmodi mulieres intra breve temporis spatium centum quinquaginta numerare fuit.

Postquam igitur Stephanus Regulam monasticam se subdere, Aimerico Episcopo Claromontano potissimum auctore, statuisset, quosdam e suis Dalonam misit, unicum monasterium in illa regione Regulam observans, quam a Cisterciensibus acceperat, etsi illi Ordini necdum ullo vinculo junctum esset. Inde ergo monachos advocavit, qui suos instruerent; ipse vero in Dominica Palmarum anno millesimo centesimo quadragesimo secundo Benedictionem Abbatialem accepit a Geraldo Episcopo Lemovicensi, qui etiam omnibus ejus discipulis, Clericali Ordine insignitis, habitum monasticum dedit, ceteris vestem, qua antea utebantur, retinere jussis. Tunc vero Episcopus cum Clericis suis & Abbas ordi-

ordinatus cum monachis suis, solemniter procedentes, Sanctimonialia feminas ad monasterium ipsis præparatum deduxerunt, ubi Abbas eas includens significavit, nulli earum unquam quoad viverent quocunque demum prætextu inde pedem efferre licitum fore.

Ecclesiæ earum fabrica in hunc modum erat disposita, quem adhucdum in antiquis Virginum monasteriis deprehendimus, nempe pars ad orientem spectans, in qua stabat Altare, extructo muro a reliquo ædificio separabatur; qua autem Septentrionem spectabat, porta erat, per quam monachi ad cantandos Nocturnos & Missam celebrandam intrabant. Murus cellas Monialium ab Ecclesia dividens fenestram habebat clathratam cum sipario introrsum dependente, per quam monialibus, etiam ægrotantibus (nam morti licet proximæ illuc deferebantur) Sacerdotes S. Communionem præbebant. Ita monachi his feminis omnia spiritualia Caritatis obsequia exhibebant, intra domus limen nunquam ingredientes. Ceterum habebant fratrem laicum, qui eis omnia ad vitam necessaria procurabat.

Monachi Dalonenses, ad Obasinenfes instituendos adsciti, dure eos habebant nec satis juxta prudentiæ & discretionis leges agebant, quasi vero recentes di-

K 3

scipuli

Sæcul. XII. A.C 1148. discipuli subito omnes consuetudines
Monasticas arripere potuissent, quas
 nunquam ante didicerant. Querelas
 ergo deferunt ad Stephanum Abbatem,
 cujus lenitati & caritati adsueverant.
 Ille fratres ut poterat ad patientiam ex-
 hortabatur; verum comperto, quod
 Eugenius Papa in Francia degeret, &
 Concilio Remensi soluto Cistercium di-
 vertisset, illuc se contulit, jam diu enim
 se huic Ordini subjicere cupiebat. Cum
 ergo Stephanus Abbas conspectum Pon-
 tificis subiisset, & quid consilii cepisset,
 exposuisset, ille Rainardo Abbati Cister-
 ciensi, eximia virtutis viro, accersito,
 Stephanum enixe commendavit, quem
 deinceps filii loco haberet, & Ordini
 suo adscriberet. Rainardus igitur Step-
 hanum Abbatibus in Capitulo generali
 congregatis offerens, *En vobis Abba-
 tem, inquit, exiguae staturæ & vultus
 prope temnendi, sed virum Spiritu San-
 cto plenum.* Tum, exposito Papæ man-
 dato, Stephanum una omnium voce re-
 ceptum, Domui Cistercium, quam
 Matrem exinde cum omnibus suis cole-
 ret, aggregarunt.

Illud vero difficultate non carebat,
 quod in Domo Obasinenſi non nullæ
 consuetudines vigerent, moribus Cister-
 cium adversæ, imprimis, quod Regi-
 men feminarum in se suscepissent. Sed
 hæc

hæc in gratiam Stephani dissimulabantur, & Rainardus, qui eum tenero affectu prosequeretur, edixit, hujusmodi diversitatem paulatim esse abolendam. Ergo Stephanus lætissimus Obasinum revertitur, itineris socios habens illos Cistercienses, quos ei Abbas Disciplinæ Regularis Magistros dederat, videlicet Monachos duos Presbyteros & duos fratres laicos. Hi, Dalonensibus multum dissimiles, leniter, familiariter, & magna prudentia Obasinenes instruxerunt, at illam mutationem & relaxationem concedi maxime doluit Stephanus, qua ægrotis secundum Regulam carnes apponere jussus est. Post hanc cum Cisterciensibus conjunctionem Monasterii Obasinenensis fama & discipulorum multitudo crevit, unde plures aliæ Congregationes ortum traxerunt. Stephanus vero exinde annos circiter undecim usque ad annum millesimum centesimum quinquagesimum nonum in vivis agens, ad æterna translatus est octava Martii, postea catalogo sanctorum Virorum Ordinis sui insertus.

Sæcul. XII.
A. C. 1148.

p. 177.

§. XLI.

S. Malachiae Obitus.

Sanctus Malachias Hiberniæ Archiepiscopus jam diu Pallium accipere cupiebat, ut Sedis suæ decori honori-

K 4

que

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

vit. per
S. Bern.
c. 31.

que consuleret, nihilque ad magnificos
Ecclesiæ Ritus pertinens omitteret. Il-
lud ipsi missurum se Innocentius Papa
promiserat, multumque affligebatur Ma-
lachias, quod neglexisset, Innocentio
in vivis agente, Nuncios dirigere, qui
id sibi afferrent. Cum itaque com-
perisset, Eugenium Papam Hiberniæ
jam existere propiorem & in Francia de-
gere, occasione oblata uti statuit, nul-
lus dubitans, quin Pontificem haberet
sibi faventem, carissimæ ejus familiæ
Claravallensis filio. Ergo convocata
Synodo, causis variis, quæ offereban-
tur, tridui spatio compositis, die quarta
consilium de petendo Pallio aperit, quod
omnibus probabatur, ea conditione, ne
ipse Archiepiscopus iter aggrederetur,
sed quemquam suorum mitteret ad Pa-
pam. Verumtamen cum intelligerent,
Malachiam animo constituisse, ut ipse
iret, nec adeo longam in Franciam esse
profectionem, ultra Archiepiscopo re-
pugnare ausi non sunt.

Itaque Malachias viæ se commisit, &
ubi in Angliam pervenit, aliquamdiu
iter suum prosequi prohibitus est, quod
Rex Stephanus inimico esset in Eugenium
Papam animo, quem sibi adversum cre-
debat. Cum vero nuncii S. Bernardo
indicarunt, Archiepiscopum monasterii
Claravallensis liminibus proximum esse,
sup
+ 11
incre-

incredibili gaudio exsiliens, se ipso for-
 tior, ad portam intrantis amplexum
 procurrit. At Papa prius inde recesserat,
 jamque vel Romæ vel non procul ab illa
 civitate erat. Quare Archiepiscopus in
 illa Sancta Clarævallensium familia com-
 morari compellitur, dum itineris co-
 mites in Anglia detentos expectat, &
 omnia ad profectioem Romanam com-
 parat. Ecce vero, quarta vel quinta
 post adventum suum die, cum Missam
 Conventualem in Festo S. Lucæ cele-
 brasset, febris correptus lecto affigitur.
 Cuncti in Congregatione solatium, ob-
 sequia, auxilia, ut poterant, certatim
 conferebant, quibus ille, *frustra estis,*
 inquebat, *in vestri tamen gratiam non*
nihil auxilii admittam. Noverat enim
 se brevi moriturum, affirmabatque, se
 eodem anno & illa die, qua jam diu ex-
 optabat, animam redditurum esse, vide-
 licet in die animarum, quia magnam fi-
 duciam ponebat in auxilio, quod mor-
 tui a vivis illa die accipiunt. Diu et-
 iam ante dixerat, si in itinere sibi mo-
 riendum esset, cupere se Claravalle vita-

defungi. Petiit oleo sacro ungi; cumque tota
 Congregatio ad hunc ritum peragendum
 necessaria proferret, noluit segniter de-
 cumbens expectare venientes, sed ex su-
 periore cubiculo descendit, & accepta

.LIX 2

K 5

extrema

Sæcul. XII.
 A. C. 1148.

1148 2 ab
 1148

non 4. do T
 ad plurat
 1148
 1148

Sæcul. XII.
A.C. 1148.

extrema Unctione atque Viatico, per eosdem gradus ascendit. Facies ejus non erat mutata, nec credere poterant, instare mortis diem. Sed omnibus alia successit sententia, pridie Festi omnium Sanctorum sub noctem, ubi omnibus constitit ad extrema esse deductum, totaque Congregatio ad eum collecta est. Ipse postquam cunctis manuum impositione benedixisset, & singulos Deo commendasset, tandem eadem nocte post secundam diem Novembris anno millesimo centesimo quadragésimo octavo, cum inter vivos ambulasset annos quinquaginta quatuor, expiravit. S. Bernardus ipsa die orationem funebrem pronunciauit, & paulo post defuncti vitam scripsit, a Congano Abbate, totaque Cisterciensium Congregatione, cui in Hibernia præerat, rogatus. Eo autem consilio vitam S. Malachiæ literis mandavit S. Bernardus, ut eximia virtutis exemplum illa ætate, in qua tam rari, præsertim inter Episcopos, Viri Sancti reperiabantur, hominum memoriæ imprimeretur. Successor S. Malachiæ in Episcopatu Dumienfi fuit Christianus, ejus Archidiaconus, Abbas Millefontanus, qui primus omnium Regulam Cisterciensium in Angliam invexerat.

*de S. Mal.
serm. 1.*

*Rob. de monte vulg. an.
1148.
Sup. lib.
LXVIII.*

*Anselmi Havelbergensis Colloquium
cum Græcis.*

Anselmo Episcopo Havelbergensi, in Saxonia inferiore, Tusculi mense Martio anno millesimo centesimo quadragesimo nono Papa apud se commoranti præter alia commemoravit: *Ante paucos dies venit ad me Episcopus, Legatus Imperatoris Constantinopolitani, cuius Epistolam mihi reddidit, Græce scriptam. Is Episcopus in libris Græcorum versatissimus, eloquentia præditus, in qua ingentem ponit fiduciam, nobis complura objecit de Doctrina & Ritu Græcorum, omnia defendens, quæ Ecclesiæ Romanæ adversantia credunt, speciatim eorum opinionem de Processione Spiritus Sancti & de Azymis. Quare, cum sciam, quod olim nomine Lotharii Imperatoris Legatione Constantinopoli functus fueris, & in illa commoratione de his capitibus Fidei publice & privatim cum Græcis contuleris, rogo te; scribe tractatum quin potius Dialogum, qui cuncta, quæ utrinque dicta sunt, completatur.* Superius memoravimus, Joannis Comneni Legatos anno millesimo centesimo trigesimo septimo ad Conradi Imperatoris curiam advenisse; hinc conjecturæ locus est, quod Conradus vi-

*Prolog. to. 13.
Spicil. p. 88.*

*Sup. lib.
LXVIII.
n. 40.*

Indicissim

Sæcul. XII. ciffim Anselmum Episcopum Constanti-
 A.C. 1149. nopolim cum Legati auctoritate mi-
 ferit.

Anselmus, ut Papæ mandato obse-
 queretur, misit ei Tractatum cum Titu-
 lo *Anticimenon*, id est, *Collectio Obje-
 ctionum*, in qua colloquia & disputatio-
 nes suas cum Græcis habitas, quantum
 memoria adhuc suggerebat, refert, non
 autem iis alia tribuit, quam quæ dicebant,
 Græci, ut quidam alii, qui cum eos non
 satis attente audivissent, iis non nulla a
 Græcorum sententia aliena affingebant.

Huic Tractatui Anselmus aliud O-
 pusculum præposuit de Perpetuitate &
 Concordia Ecclesiæ, ut illis responderet,
 qui a multitudine Ordinum Religioso-
 rum & varietate Statutorum scandalum
 accipiebant (*). Tum ad rei summam,
 de

(*) Dieser ohne Zweifel sehr gelehrte und or-
 thodore Bischof aus Brandenburg Anselmus,
 welcher ein Werklein de Perpetuitate Ecclesiæ,
 oder von der beständigen Sichtbarkeit der Kirche
 wider die Feinde der Ordensmänner geschrieben,
 begriff gewiß das Wesen der Kirche Jesu Christi
 besser als zu unsern Zeiten der Herr Mosheim, der
 in der Vorrede zu einem Versuche der Kezerges-
 schichte saget, man könne die Katholiken mit der
 überfluaen Antwort abfertigen; Es könne nur
 ein Unsinniger fragen: Wo war euer Kirche
 vor Luther?

de qua Græci & Latini dissentiebant, Sæcul. XII.
A C. 1149.
progrediens ait :

Cum Constantinopoli versarer, & sæpe Græci multa me interrogarent, ego- que vicissim aliqua ex ipsis quærerem, visum est Imperatori Calo-Joanni, & Patriarchæ, celebrandum esse Colloquium publicum; ad quod etiam in regione Pisanorum prope Ecclesiam Sanctæ Irenis convenimus. Constituuntur Silentarii (scilicet Præcones, qui multitudini silentium imperarent) Arbitri & Notarii, qui utrinque dicta, integra fide, in chartam referrent. Præter Græcorum vulgus aderant complures Latini ac inter ceteros Jacobus Venetus, quidam Pisanus cognomento Burgundio, & Moyses Bergomensis, qui munus interpretis obibat. Adversarius mihi delectus erat Nechites Archiepiscopus Nicomediensis, ex duodecim Didascalis seu Doctoribus, literarum studio præfectis, præcipuus, quem de quæstionibus difficilibus consulere solebant.

Tractatur Quæstio de Spiritu Sancto, exprobravitque Latinis Nechites, quod in Deo plura principia admitterent, cum dicerent, Sanctum Spiritum a Patre & Filio procedere. Anselmus respondit, quod ex utroque procedat, tanquam ex unico principio. Nechites auctoritate Evangelii compulsus fatebatur,

c. 2. 3.

c. 19.

tur,

- Sæcul. XII. tur, Sanctum Spiritum esse de Filio,
 A.C. 1149. mitti a Filio, accipere a Filio & ab eodem
 habere, quæ dicit; sed nolebat affirma-
 re eum a Filio procedere, quia Evange-
 c. 20. lium id disertis verbis non affirmat. Ve-
 rum respondebat Anselmus: *Evange-
 lium disertis verbis contrarium quoque
 c. 22. non dicit. Vosque ipsi creditis, quæ
 Concilia credenda esse statuerunt, Filium
 esse consubstantialem Patri, Mariam esse
 c. 26. Matrem Dei, atque Spiritum Sanctum
 adorandum esse, etsi hæc verba in Scriptu-
 ra non reperiantur, & ideo creditis,
 quia in Conciliis hæc Doctrinæ Capita
 magis explicata & explanata invenitis,
 propter Hæreticos, qui illa negabant (*)*.
 Tum Anselmus illos refutat, qui dice-
 bant, Spiritum Sanctum procedere a Pa-
 tre per Filium. Tandem vero Nechi-
 tes professus est, persuasum sibi esse, An-
 selmum vera docere, sed adjecit, fieri
 c. 27. non

(*) Hoc argumentum Anselmi Havelber-
 genfis Brandenburgici etiam contra Protestan-
 tes valet, dicentes, omnia credenda in Sacra
 Scriptura sine interpretatione ullius hominis in-
 veniri; nam hæc ipsa Capita ab Anselmo Græcis
 objecta, Spiritum Sanctum a Filio procedere,
 Mariam esse Matrem Dei, & Spiritum S. ado-
 randum esse, Protestantes credunt, licet ea in
 S. Scriptura non legantur, & sine interpretatio-
 ne humana erui non possint. Nempe plura af-
 firmant, quam probant.

non posse, ut verba illa: *Spiritus Sanctus a Filio procedit*, in Ecclesiis Græcorum sine maximo scandalo proferrentur. *Quare*, inquit, *Concilium Generale Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis auctoritate Papæ & consentientibus Imperatoribus convocandum esset, in qua hæc quæstio ceteraque definirentur.* Idem sibi in votis esse edixit Anselmus, quod totius conventus acclamatio comprobavit.

Hebdomada sequente Collatio altera in Ecclesia S. Sophiæ habita est, in qua cum sermo esset de Primatu Ecclesiæ Romanæ, Nechites Archiepiscopus præter alia dixit: *Non denegamus Ecclesiæ Romanæ locum primum inter sorores suas* (id est inter Ecclesias Patriarchales) *& fatemur, eam Concilio Oecumenico præesse.* At profecta illa Ecclesia suo fastu nos a se repulit, cum, res potestate sua majores ausa, Imperium ac Ecclesias Orientis & Occidentis in adversas partes divisit.

Quare cum Romani sine nobis cum Episcopis Occidentis Concilium celebrant, hi absque omni dubio tenentur maxima reverentia recipere, & servare Decreta, quæ ipsis suadentibus & consentientibus condita sunt. Nos vero, quamvis in Fide ab Ecclesia Romana divisi non simus, cur Decreta recipiamus, nobis insciis,
scripta

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

Lib. 3. c. 1.

c. 8.

Sæcul. XII. A.C. 1149. *scripta? Si enim Papa, Jovis tonantis more, mandata sua de excelso Majestatis throno ad nos mittere vult, si de nobis, nostrisque Ecclesiis nobis inconsultis decernere, judicare, leges dare, quis Episcoporum non dicet, Episcopum Romanum Fratris animum abdicasse? quis Christianorum in Oriente ipsum Patris affectum abjecisse non existimabit? si tam grave jugum subeundum esset, sola Ecclesia Romana libertate, ut ipsi videretur, gauderet, sola omnibus aliis Leges ferret, ipsa nullius legibus subjecta.*

Quid ergo nobis prodesset literas didicisse, quid Scripturæ Sacræ studuisse, quid intellectum a Deo accepisse? nam sola Papæ auctoritas, ut dicitis, hæc omnia superflua & inutilia efficit. Solus erit Episcopus, solus Doctor, solus Pastor, qui Deo soli gregis, sibi soli commissi, rationem redditurus est. Quin potius, si Romanus Papa Operarios habere cupit, qui secum in Vineâ Domini laborent, ita Primatum suum conservet, ut Fratres suos, quos JESUS CHRISTUS in sinu Ecclesiæ non ad servitutem, sed ad libertatem genuit, non spernat. Omnes enim nos, inquit Apostolus, coram Tribunali JESU CHRISTI stabimus, omnes rationem actuum nostrorum dabimus. Omnes, inquit, nec Papam, nec se ipsum, quamvis Apostolus sit, eximit. Nec etiam

1. Cor. 5. 10.

tiam in aliquo Symbolo legimus, nobis præcipi, nominatim Ecclesiam Romanam, sed Ecclesiam Sanctam Catholicam & Apostolicam confiteri. Hæc sunt, quæ de Ecclesia Romana sentio, quam tecum vereor; non autem tecum credo, quod eam in omnibus sequi teneamur, aut quod Ritus noster relinquendus sit, ut consuetudinem Romanorum in administratione Sacramentorum recipiamus, nec rationem nec auctoritatem Scripturarum pensantes, sed eorum vestigia clausis oculis prementes, quocumque nos proprio suo spiritu ducere præsumant. Judicent, qui inter Græcos Latinosque sapientia præstant, an nobis tutum esset & honestum tanta vecordia Romanis subesse. (*)

Hæc

(*) In his ultimis exaggerandis nimius est Nechites Nicomediensis, nemo enim a Græcis exigebat, ut tam serviliter Romanis obedirent. Ceterum hic Tractatus Anselmi Havelbergensis rebus Ecclesiæ Orientalis plurimum lucis affundit. Inprimis contra Protestantes probatur, quod Græci Communionem Ecclesiæ Romanæ in totum non rejecerint, cum Nechites Archiepiscopus dicat, Concilium Generale auctoritate Papæ esse convocandum, nullatenus autem Romanæ Ecclesiæ fidem, cum dicat: *Nos vero, quamvis in Fide ab Ecclesia Romana divisi non simus, cum denique Primatum agnoscat. Querelis autem Græcorum locum dare videbatur, quod*

Hist. Eccles. Tom. XVII. L duo

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

Hæc vehementius in Ecclesiam Romanam declamantem Archiepiscopum Græcum non tulit Anselmus, dixitque: *Si tibi æque ac mihi perspecta esset Ecclesiæ Romanæ Religio, sinceritas & candor, æquitas, humilitatis studium, sapientia, discre-*

duo Concilia Lateranensia Oecumenica in Occidente, Græcis non vocatis, celebrata fuerint. Ceterum cum dicit Archiepiscopus Nicomediensis, nullibi præcipi, ut Christiani Romanam Ecclesiam confiteantur, sed Sanctam, Catholicam & Apostolicam, si hujus Ecclesiæ Communionem & fidem rejici posse putat, a se ipso prius dicta destruit & immaniter fallitur; nam relicta Principis Apostolorum Cathedra, Ecclesia non erit Sancta, nec Catholica, nec Apostolica, nec una, nec visibilis, nec necessaria auctoritate prædita, denique, qualis omnium Protestantium est, nulla.

Porro Natalis Alexander de Anselmo Havelbergensi Episcopo, qui hunc Tractatum scripsit, hoc fert judicium: *Auctoris eximiam eruditionem cum summa pietate & modestia conjunctam opus testatur* *. Tandem ex ejusmodi pretiosis antiquitatis monumentis, quale est hic Tractatus, querelas Græcorum contra Romanam Sedem continens, qui hodie de Potestate Summorum Pontificum scribunt, observare possunt, quænam asserenda, quænam vitanda sint, ne Protestantium Principibus populoque qualiscunque prætextus Romanam Ecclesiam multo magis averfandi præbeatur.

* Sæc. II.
pag. 267.

discretio, caritas in omnes mortales, præsertim vero ejusdem Ecclesiæ in discutiendis causis Ecclesiasticis industria, & in ferendis sententiis innocens libertas, non ita locutus fuisses, sed ultro Romanorum Communionem amplexus, obedientiam etiam præstitisses.

Tum Anselmus originem Patriarchatus Constantinopolitani repetens commemoravit molimina Episcoporum in tertio Concilio Generali, illorumque, qui Concilio Calcedonenſi intererant, quibus S. Leo vigore Pontificali se se opposuit.

His in illo Conventu, atque etiam de potestate Apostolorum & de Primatu Papæ tractatis, Quæstio de Azymis mota est, qua de re utriusque partis unum judicium fuit, hanc diversitatem, nec bonam nec malam, solummodo in Concilio universali tolli posse. Quæſivit deinde Anselmus, cur Græci vinum purum consecrarent, & aquam post Consecrationem affunderent? ad quod Nechites respondit, ita ex pluribus causis magis convenire. Illud vero ut putidam calumniam rejecit, quod aliqui dicerent, Latinos rebaptizari, quia scirent eos a Græcis oleo benedicto aspergi, dubitantibus an Sacramentum Unctionis * ac * nempe Confirmationis. Tandem secundi hujus Colloquii, sicut antea primi, exitus fuit, quod

L 2 omnes

Sæcul. XII.
A.C. 1149.

Ecclesia defenditur.

Sup. lib.
XVIII. n. 7.
XXVIII.
n. 30. 33.

c. 10. 12.

c. 21.

c. 22.

Sæcul. XII. omnes dicerent: *Utinam Concilium Ge-*
 A. C. 1149. *nerale ad concordiam perfectam inter*
Ecclesias Orientis & Occidentis reducen-
dam celebraretur!

Eug. ep. 6. ex Ceterum Eugenius Papa, comperto,
Otto Fris. I. quod Rex Conradus a sacro bello rever-
Frid. c. 61. sus in Longobardia versaretur, Hartwi-
 co Archiepiscopo Bremensi & Anselmo
 Episcopo Havelbergensi illuc missis, qui
 Principem suo nomine salutarent, Epi-
 stolam deinde scripsit, qua eum adver-
 sam fortunam in illa expeditione exper-
 tum consolabatur. Hæc Epistola Tu-
 sculi anno millesimo centesimo quadra-
 gesimo nono data est.

§. XLIII.

Epistola S. Bernardi ad Sugerium
Abbatem.

ep. 376. Cum Robertus Ludovici Regis frater &
 Henricus Comitis Campaniæ filius,
 ex Palæstina reversi, duello equestri
 diem post Festa Paschalia anno millesimo
 centesimo quadragésimo nono præstituis-
 sent, ubi pugiles non sine vitæ periculo
 decertarent, S. Bernardus data ad Suge-
 rium Abbatem, cujus, Rege absente, ma-
 xima erat in Francia auctoritas, Episto-
 la, *Animadvertite, inquit, quo animo viam*
Hierosolymam aggressi sint, qui prava
hac voluntate revertuntur. Huic malo
 vel

vel suafione vel vi, totis viribus, te oppo- Sæcul. XII.
 ne. Id ego de vi Censurarum & Disci- A.C. 1149.
 plinæ Ecclesiasticæ accipiendum esse cen-
 feo. Tum iterum S. Bernardus: Nos
 autem idem scribimus Archiepiscopo Re-
 mensi & Senonensi, Episcopis Sueffio-
 nensi & Antissiodorensi, Comitibus
 Theobaldo & Rodulpho. Tanta mala
 avertit amore Regis, & Papæ, ad quem
 Regni custodia pertinet. Nempe Papæ
 Crucigerorum & rerum quas posside-
 bant Tutela commissa erat. Ceterum
 Theobaldus & Rodolphus, de quibus hic
 mentio, erant Campaniæ & Virman-
 duorum Comites.

§. XLIV.

Henricus Episcopus Belvacensis.

Henricus, alter Regis Ludovici junio- *Mabil. ad ep.*
 ris frater, Roberto major, qui Regis *278. S. Bern.*
 Patris voluntate Clericis adscriptus, com- *Metrop.*
 plura pingua Beneficia, ac inter alia Præ- *Rem. lib. 3.*
 fecturam Theauri S. Martini Turonen- *c. 1.*
 sis, Abbatiam Dominæ Nostræ Stampis, *vit. S. Bern.*
 & Archidiaconatum Aurelianensem te- *lib. 4. c. 3.*
 nebat, quadam die Claram vallem se con- *n. 15.*
 tulit, S. Bernardum de causa aliqua tem-
 porali consulturus. Cumque etiam to-
 tam Congregationem inviseret seque
 monachorum precibus commendaret,
 S. Abbas monita salutaria Principi juve-

Sæcul. XII. ni suggerens, addidit : *Confido in Do-*
A.C.1149. *mino, nequaquam in eo te statu moritu-*
rum, in quo nunc positus es, & veloci
experimento probaturum, quantum tibi
istorum oratio, quam expetiisti, profit.
 Quod prædicebat Bernardus, eadem die impletum est; convertitur Henricus, & locum sibi inter Fratres dari rogat, exultantibus monachis, amicis autem & familia ipsius ita lugentibus, ac si mortuum cernerent.

Plus quam ceteri omnes ejulabat quidam Andreas Parisiensis, Henricum, Dominum suum, ebrium, Henricum Principem insanum vociferans, nec injuriis, nec conviciis, nec blasphemis parcens. Contra Henricus pro istius potissimum hominis conversione S. Bernardum precabatur. Cui S. Abbas, audientibus multis, *dimitte, ait, hominem: modo anima ejus in amaritudine est, nec ejus salutis periculum sollicitum te teneat; nam certe tuus est.* Cumque, spe concepta, Henricus multo magis instaret, ut vir Sanctus Andream converteret, ille, severius eum intuitus, *quid hoc est, inquit, numquid non jam dixi tibi? tuus est Andreas.* Audiens hæc Andreas, nam & ipse adstabat, secum tacita cogitationeolvebat, ut postea fassus est, *nunc falsum te esse Propbetam scio; nunquam enim, quod modo futurum dicis, fiet.*

fiet. Hoc tibi ego coram Rege & Prin-
cipibus in celebri quocunque conventu
exprobrare non parcam, ut tua omnibus
falsitas pateat. Die altera abibat An-
dreas, mala omnia imprecans monaste-
rio, quod sibi Dominum suum rapuerat,
sæpius exclamans: *Utinam vallis ista
cum omnibus monachis, debiscente terra,
absorberetur!* Sed illa tantum die in i-
tinere processit, nam nocte proxima vi-
ctum se & Spiritu Dei quasi coactum
sentiens, non expectato diluculo, cele-
riter ad monasterium rediit.

Henricus, Claravalle professionem
monasticam edens, Beneficia sua Eccle-
siastica cum redditibus Fratri suo Philip-
po, natu minori reliquit. Et inter mo-
nachos aliquamdiu in sancta illa domo
versatus, Episcopus Belvacensis, exeun-
te anno millesimo centesimo quadrage-
simo nono eligitur. Hac super re Pe-
trus Cluniacensis se consulenti S. Abbati
Bernardo respondit in hunc modum:
*Si electio peracta est a Clericis populo-
que, Metropolitano ejusque Suffraganeis
consentientibus, si, ut mihi relatum est,
sæpe rogatus fuisti, ut electionem appro-
bares, si Papa, literis ad Archiepiscopum
Remensem datis, significavit, eam sibi
placere, quid superest, nisi ut volunta-
tem tuam Dei voluntati, quam tam la-
culenter manifestat, subjicias? cave igi-*

L 4 tur,

Sæcul. XII.

A. C. 1149.

Rob. de M.
vulg.

V. ep. 8.

Secul. XII.

A.C. 1149.

tur, ne Ecclesiæ Belvacensis aerarium longiore mora, & sumptibus in itinera expendendis accidatur. Si putas, Henrici scientiam Doctrinæ Ecclesiasticæ non sufficere, cogita, Deum, qui huic Principi magna contulit Beneficia, eum deinceps etiam majoribus cumulare posse. Tandem judico, hoc negotium quantocius ad finem esse perducendum. Petri Cluniacensis Suffragium ad Henricum in Dignitatem Episcopalem asserendum multum contulit. Quod ex manuscripto Nicolai monachi, qui S. Bernardo ab Epistolis erat, discimus.

*ap. Pet. 6.
ep. 7.*

§. XLV.

Liber primus de Consideratione.

In eadem Epistola ad Petrum Abbatem Nicolaus dicit, mittere se ipsi Librum Abbatis Clarævallis Papæ inscriptum, scilicet Librum primum de Consideratione. S. Bernardi animus subiit hoc Opus scribere, quod ipse in Prologo profiteretur, ut Eugenium Pontificem ædificaret & consolaretur, quem semper Patris affectu complectebatur. In capite primo condolet Pontifici, quod a deliciis vitæ monasticæ abstractus nunc immensa negotiorum mole pœne obruatur. Hortatur vero, ut effectum consuetudinis timeat, quæ animum indurat, facitque

Prolog.

c. 1.

c. 2.

que ut in medijs malis positus nihil sentiat. Tum postquam miseram indurati cordis conditionem depinxit, subdit: *En, quo te trahent maledictæ negotiorum turbæ, si ita totum te illis tradas, tu tibi ipsi nihil relinquant.* Et inferius: *Quæso te, quanta molestia, a mane usque ad Vesperam litigantes audire? sed nec liberae sunt noctes. Vix relinquitur necessitati naturæ, quod corpusculo sufficiat, & rursus ad jurgia surgitur. Nunquam requies.* Tum iterum: *Nec mihi reponas illam Apostoli vocem, cum essem liber ex omnibus, omnium servum me feci. Longe est istud a te. Numquid hac ille servitute hominibus famulabatur in acquisitione turpis quæstus? Numquid ad S. Paulum de toto orbe confluebant ambitiosi, avari, Simoniaci, sacrilegi, concubinarij, incestuosi, & quæque istiusmodi hominum monstra, ut ipsius Apostolica Auctoritate Honores & Dignitates Ecclesiasticas vel obtinerent, vel retinerent? quin potius servum se fecerat Apostolus, ut plures lucrifaceret Christo, non ut lucra augetet avaritiæ. Quid servilius indigniusque, præsertim Summo Pontifici, non dico omni die sed pene omni hora talibus rebus insudare, & pro talibus hominibus? denique quando oramus? quando docemus populos? quando meditamur in Lege Do-*

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

c. 3.

c. 4.

I. Cor. 9.

Sæcul. XII. *mini? nam quotidie quidem perstrepunt*
 A. C. 1149. *in Palatio tuo Leges, sed Justiniani non*
Domini.

Pontificem ergo admonet S. Bernardus, ne se totum negotiis externis occupari sinat, sed ea non nunquam dimittat, ut tempus det Considerationi, id est, reflexioni & meditationi illarum rerum, quas ad consequendum salutem propriam utiles esse æterna veritas docet, ne, sub prætextu Caritatis in proximum, perdat se ipsum. Ostendit deinde, quam res sit indigna Pontifice maximo causas temporales discutere, ex Auctoritate S. Pauli, dicentis, *contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad iudicandum.* Et iterum: *Nemo militans Deo implicat se Negotiis secularibus.* Atque etiam ex ipsius JESU Christi exemplo, qui inter duos fratres arbiter esse noluit. S. Bernardus nihilominus fateatur, tantam perfectionem huic tempori non convenire, quod si Eugenius Papa hujusmodi rebus se subtraheret, non nullos dicturos, hominem esse rusticum, imperitum, & Sedi Apostolicæ derogantem. Tum subjicit: *Attamen lego quidem Apostolos stetisse iudicandos, sedisse iudicantes non lego. Erit illud tempus, non fuit. Itane diminuit acceptam Dignitatem Servus, si non vult esse major Domino suo? ad iudicandum de peccatis*

non de secularibus datae sunt vobis claves Sæcul. XII.
 Regni Cælorum. Habent hæc infima & A.C. 1149.
 terrena Iudices suos, Reges & Principes
 terræ; quid fines alienos invaditis? quid
 falcem vestram in messem alienam exten-
 ditis? non quia indigni vos, sed quia in-
 dignum vobis est istarum rerum iudicium,
 quippe potioribus occupatis.

Postea subjungit: Quid tamen, si te
 Philosophiæ huic totum repente devo-
 veris? peregrinus diceris, quasi qui a
 Patrum vestigiis subito deviaveris, & c. 9.
 Antecessores tuos contempseris. Quam-
 quam si bonorum & non novorum con-
 sideremus exempla, non defuere Romani
 Pontifices, qui sibi otium inter maximos
 labores invenirent, qualis fuit Gregorius Sup. Lib.
 Papa, qui cum Urbs obsideretur ab hosti- XXXV.
 bus, obscurissimam & extremam partem
 Ezechielis tam diligenter, quam elegan-
 ter exposuit. Tandem quia iniqua vivi-
 mus tempora, si hominum fraus & vio-
 lentia, calumniatores multi, defensor
 rarus, pauperes a potentioribus oppressi,
 ad Partes audiendas te cogant, agitentur
 sane causæ, sed sicut oportet. Nam is c. 10.
 modus qui invaluit, execrabilis plane
 est, & qui non dico Ecclesiam sed nec
 Forum profanum deceat. Miror pro-
 fecto, quemadmodum religiosæ aures tuæ
 audire sustinent hujusmodi disputationes
 Advocatorum & verborum pugnas, quæ
 magis

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

magis ad subversionem quam ad defensionem veritatis inventa sunt. Melius veritas brevi & facili narratione manifestatur. Ergo illas, quas ad te necesse erit intrare causas, diligenter velim sed breviter decidere, dilationes frustratorias & captiosas rejicere, causam pauperis, cui non est quod dono det, tibi ipsi discutiendam servare. Alias aliis poteris committere, plures Pontificis Maximi iudicio indignas censebis. Quid enim opus est illos admittere, quorum peccata manifesta sunt? incredibilis est peccantium impudentia, quia non fuit, qui retunderet erectas frontes, & ubi omnes sordent, unius fætor minime sentitur. Vultum tuum erubescant Simoniaci Negotiatores; si depuduerint, fac ut saltem te timeant illi, qui confidunt in nummis suis. Abscondant æs suum a te, & sciant, te ad effundendum quam ad accipiendum promptiorem esse. Si hoc studiose & constanter egeris, multos lucrifacies, efficies ut honestioribus officiis se dedant, multos a lapsu servabis. Adjice, si id feceris, satis temporis ad otium, quod tibi suadeo, superfluum esse. Hic finis est primi libri de consideratione.

§. II.

§. XLVI.

S. Bernardi Apologia ob infelicem exitum Expeditionis in Terram Sanctam.

Liber secundus scriptus est anno sequente millesimo centesimo quinquagesimo, ac initio Apologiam S. Bernardi continet, ob Expeditionem Hierosolymitanam infeliciter susceptam. Nam culpa in S. Abbatem rejiciebatur, quod ipse potissimum prædicatione commoti Fideles rem tantam moliti fuissent. Quamvis ut prædicaret bellum Sacrum Rex Gallia sapius institisset, Papa discrete præcepisset, & ipse se a Deo missum fuisse multis Signis editis satis probasset. Quin etiam, ut post belli exitum sibi objecta dilueret, miraculum patravit; illo enim tempore quo fama in Franciam attulit, profligatum fuisse Christianorum exercitum, quidam pater filium suum cæcum ad S. Bernardum adduxit, cumque Vir Sanctus operam suam conferre renueret, quod res supra merita sua esset, tam ferventer rogavit afflicto pater, ne sibi opem denegaret, ut tandem repugnantem vicerit. Tunc vero S. Bernardus, manibus super caput infantis positis, oravit, ut si Deo Auctore & per signa adjuvante, bellum in Turcas prædicasset, id sanando hunc cæcum

vit. Lib. 11

c. 4

1150

cum

Sæcul. XII. cum palam facere dignaretur. Tum cum
 A.C. 1150. completa oratione effectum expectaret,
 subito puer, *quid jam mihi faciendum est*, inquit, *quippe omnia clare video*.
 Et illico magnus clamor plurimorum hominum tam monachorum quam Sæcularium præsentium exoritur.

ap. Bern.
 ep. 380.

S. Bernardus ob funestam Crucigerorum sortem Epistolam consolatoriam a Joanne Abbate Casemariensi prope Verulanum in Italia accepit, qui anno millesimo centesimo quadagesimo Monasterium suum Congregationi Cisterciensi adixerat. Porro in sua epistola dicit: *Mibi vero videtur Deus magnum bonum ex illa Peregrinatione eduxisse, licet alia ratione, ac peregrinantes crediderant. Si susceptum opus, ut Christianos decet, pietate & justitia profecuti fuissent, in medio eorum pugnasset Deus, & eorum operibus usus uberes fructus dedisset. Nunc autem, quia in gravissima crimina lapsi sunt, eorum malitia in misericordiæ suæ materiam mutata, miseras immisit, quibus purgarentur & ad vitam æternam pervenirent. Tandem nonnulli, qui ab hac peregrinatione revertebantur, fassi sunt, complures Crucigeros auditos fuisse dicere, se lætos mortem oppetere, nec cupere redire in patriam, ne rursus in peccatorum baratrum inciderent. Otto Frisingensis eodem modo causam infortunatæ*

tunatæ Expeditionis explicat. Non negat, S. Bernardum Bellum Sacrum prædicantem Spiritu Dei actum fuisse, quamvis hic Scriptor in aliis locis S. Abbati non parum infensus videatur.

Sæcul. XII.

A.C. 1150.

Frid. lib. I.

c. 60.

§. XLVII.

De Consideratione Liber secundus.

Itaque S. Abbas secundum librum de Consideratione, sua Apologia, exorditur. Excusat, quod tam diu hanc Scriptionem inchoatam dimiserit, cum funesto Sacræ expeditionis exitu usque adeo fuisset animo turbatus, ut non modo scribendi tædium, sed etiam mortis desiderium subiisset. *Dicimur bona promississe, quorum loco, inquit, secuta essent pessima. Quasi vero temere opus istud aut leviter aggressi essemus, tua jussa, imo te jubente Dei mandata exsecuti sumus.* Exemplum deinde Moysis affert, qui pollicitus esset Israelitis, eos in meliorem terram ducere, nec tamen eos introduxisset, quamvis egisset secundum Dei mandatum miraculis confirmatum. Tumque affirmat, Crucigeros Judæis nec minus incredulos nec minus rebelles extitisse. In rem suam commemorat bellum ab universis tribubus Israelitarum contra Benjamitas gestum; aggressores quamvis potiore causa & non sine nutu Dei præliarentur, bis a sceleratis fuisse

Jud. 20.

Sæcul. XII.

A.C. 1150.

fuisse cæsos, sed tandem cum animum non despondissent, tertio conflictu victoriam fuisse consecutos. Deinde subdit: *Sed dicunt forsitan aliqui, unde scimus quod a Domino sermo egressus sit? quæ signa tu facis, ut credamus tibi? Non est quod ad ista ipse respondeam, parcendum verecundiæ meæ. Responde tu, Sanctissime Pater, pro me & pro te ipso, narra, quæ audivisti & vidisti, aut certe responde, quod tibi inspiraverit Deus. Hæc pauca vice Apologiæ dicta sint; optima vero cuique excusatio est testimonium suæ conscientiæ. Mibi pro minimo est, ut ab illis judicer, qui dicunt bonum malum, & malum bonum. Et si alterutrum fieri necesse est, murmur hominum in nos quam in Deum peccare malumus. Non quæro gloriam meam; libens excipio venenata spicula blasphemorum, ut non ad ipsum perveniant.*

6.2. Tum S. Bernardus, ad Institutum, quod sibi proposuerat rediens, Considerationem definit, quod sit *intensa ad investigandum cogitatio*, ut illam distinguat a contemplatione, quæ in veritatem jam prius cognitam tendit.

6.3. Considerationis materiam dividit in partes quatuor, aitque: *Existimo, quatuor tibi consideranda esse, primo te ipsum, tum quæ sub te, quæ circa te, quæ supra te sunt.* In parte prima fusius de officiis Prælati

Pralati agit, quæ in eo consistunt, ut ^{Sæcul. XII,} evellat & destruat, ædificet & plantet, ^{A.C. 1150.} quod sibi dictum Propheta audivit. ^{Jerem. I. 10.} *Nihil hic factum sonat, inquit, sed laborem indicat. Ministerium nobis imponitur, non datur Dominatus (*). Non major es ullo Propbetarum. In eminenti Cathedra positus es, quasi in specula, ut inde prospectes omnia. Nec otioso tibi esse licet, quem sedula urget sollicitudo omnium Ecclesiarum. Nam quid tibi aliud dimisit S. Apostolus? quod habeo, inquit, hoc tibi do, quid illud? nec aurum est, nec argentum, cum ipse dicat: argentum & aurum non est mihi. Si vero argentum habere tibi contingat, Sanctissime Pater! non ab Apostolis babes, sed alio quocunque titulo, quo ita utaris, quasi non utaris*

(*) Ex hujusmodi SS. Patrum effatis discimus veram Ideam & Definitionem Regiminis & Potestatis Ecclesiæ, a Jesu Christo institutæ. Ceterum æterna memoria digna sunt S. Bernardi verba, ad Eugenium Papam directæ: *Noveris lata terræ, alta Cæli, profunda maris; si te nescieris, eris similis ædificanti sine fundamento, ruinam non structuram facies. Quidquid extruxeris extra te, erit instar congesti pulveris ventis obnoxium. Non ergo Sapiens, qui sibi non est. Sapiens sibi sapiens erit; & bibit de fonte putei sui primus ipse. At te proinde incipiat tua consideratio . . . tu primus tibi, tu ultimus. cap. 3. de consideratione.*

Hist. Ecclesiast. Tom. XVII. M

Sæcul. XII. *utavis. Si ergo gloriari volueris, cum*
 A.C. 1150. *S. Paulo in laboribus & ærumnis gloriare.*
 2. Cor. II. *Domabis lupos, sed ovibus non dominabe-*
 23. *ris. Nobilitas tua sit in morum inno-*
centia, in Fidei constantia, in Humili-
tatis virtute, quæ omnium Præfulum
præcipuum decus est & ornamentum.

Et inferius: *Monstruosa res est gra-*
vus summus, & animus infimus, Sedes
 c. 7. *prima, & vita ima, vultus gravis &*
actus levis, ingens auctoritas & nulla
constantia. Non tu de illis es, qui digni-
tates virtutes putant, nam tibi ante ex-
perta virtus quam Dignitas fuit.

c. 8. *Deinde Dignitatem Papæ, S. Petri Suc-*
cessoris, extollit S. Bernardus, supra Epi-
scopos, quod sit Pastor non solum ovium,
sed etiam Pastorum cum plenitudine
Potestatis, quod sit Vicarius Jesu Christi,
non uni genti sed omnibus præfectus.

Nihilominus S. Bernardus in alio loco
 Opusc. II. *Episcopos quoque Jesu Christi Vicarios*
 c. 9. n. 36. *appellat, quia potestatem suam, licet*
subordinatam immediate a Jesu Christo
habent. Tum Eugenium Papam exhor-
 XI. *Confid.* *tatur, ut consideret, melior pejorve*
 c. II. *factus sit, ex quo Pontificatum conse-*
cutus est. An patientior sit, an lenior,
an humilior, an magis affabilis, an for-
tior, an seriis rebus intentus, an fiden-
tior, quam oportet? quo zelo sit, qua
indulgentia, qua discretione, ne in alter-

utro

utro excedat. An æquo animo ferat prospera & adversa. An non, dum otio fruitur, Sæcularibus nugis indulgeat, *nugæ enim, ait, inter Sæculares nugæ sunt; in ore Sacerdotis blasphemia. Fæde, Sanctissime Pater, ad cacbinnos moveris, fædius moves.* Mox addit: *De avaritia non est quod tuum fatigem intuitum, cum pecuniam haud pluris quam paleam facere dicaris, sed cave, ne unam personam ex sinistro affectu alteri præponas, cave, tibi a nimia credulitate, cujus callidissimæ vulpeculæ magnorum neminem comperi satis repulisse versutias.* Hic est secundæ Libri de Consideratione sensus.

§. XLVIII.

Petrus Cluniacensis Romæ.

Sub idem tempus Petro Abbati Cluniacensi post reditum ex urbe Roma, & postquam menses quinque abfuisset a suis, S. Bernardus epistolam scripsit humanissimam, cui tamen Abbas Cluniacensis tam cito ac voluisset respondere non potuit, quod reduci ingens negotiorum moles objecta fuerit, nam ubi in Monasterium suum pervenit, habuit ibi expectantes se Legatos ex Italia, Germania, Hispania, Anglia, Francia, id est ex monasteriis sui Ordinis Monasterio Cluniacensi subditis, unde negotia ipso absente collecta expedienda fuerunt.

M 2

In

Sæcul. XII.
A. C. 1150.
c. 12.
c. 13.
c. 14.

6. ep. 47.

Sæcul. XII. In epistola autem ad S. Bernardum de-
 A.C. 1150. inde data, quomodo ab Eugenio Papa
 receptus fuerit, his verbis narrat: *Me-
 bilari semper vultu dignatus est, dum alios
 pro diversitate personarum & adjuncto-
 rum vel amice vel severe intuebatur. Me
 non nunquam viris majore dignitate ful-
 gentibus præferebat, me pæne solum de
 exteris ad consilium cum suis Romanis ad-
 hibebat. Hæc publice; ubi autem pri-
 vatim agebamus, nunquam fidelio-
 rem Pontifice maximo amicum, nunquam mei
 amantio-rem fratrem expertus sum. Lo-
 quentem mansuete audiebat, prompte &
 sincere respondebat, me comiter quasi æqua-
 lem, etiam non nunquam reverenter quasi
 superiorem habebat. Nihil fastum sa-
 piebat, nihil supremum dominatum, sola
 æquitas, humilitas, ratio imperabat.
 Quæ petebam, vel cito concessit, vel tam
 leniter denegavit, ut conquerendi causa
 superesset nulla. Videram Eugenium
 Romæ primo Pontificatus sui anno, vide-
 ram eundem postea Cluniaci, Antissiodori,
 Catalauni, Remis, ultimo autem Romæ
 multo meliorem inveni.*

§. XLIX.

Petri Cluniacensis Epistola.

Romu. Sa-
 lern. ap.
 Baron.
 an. 1150. **R**ogerus Siciliae Rex, anno millesimo
 centesimo quadragesimo nono, filio
 suo primogenito Rogerio duce Apuliae
 orba-

orbatus est, postquam jam ante tres
 alios filios amisisset. Quare unicum ad-
 huc superstitem, Guilielmum Principem
 Capuæ, anno millesimo centesimo quin-
 quagesimo Regem Siciliae coronari iussit.
 Petrus vero Cluniacensis data epistola
 Rogerium in funeribus filiorum conso-
 latus est, in qua dicit, quod pro ani-
 mabus illorum Missas celebrari, oratio-
 nes ad Deum fundi & eleemosynas fieri
 præceperit. Tum subjungit, quod mul-
 tum doleat de inimicitiis, quæ inter Ro-
 gerium & Regem Teutonicorum versa-
 rentur, & operam suam offert, scilicet
 profecturum se in Germaniam, ut pa-
 cem & concordiam inter ambos Reges
 firmaret, & addit: *Est & aliud quod
 longe magis accendit animos nostros &
 omnium Gallorum nostrorum ad aman-
 dam & quævendam pacem vestram, nimi-
 rum lamentabilis & inaudita peregri-
 nantium militum proditio, qua perfidi
 Græci Christianorum exercitus perdide-
 runt. Neminem Principum Christiano-
 rum novi, quam vos ambos, qui totius
 pene Galliae & Germaniae miserabili
 fraude extinctum florem, ut par est, ul-
 cisci possent. Surge igitur, optime Prin-
 cept, ad bellum accingere, quod voce qui-
 dem mea, sed tam meis quam omnium vo-
 tis dico, vade in adiutorium populo Dei,
 tot opprobria, tot injurias, tot mortes, tan-*

Sæcul. XII.
 A.C. 1150.

6. ep. 16.

Sæcul. XII. *tum tamque impie effusum exercitus Dei*
 A. G. 1150. *sanguinem vindica.* Verumtamen Græci
 isti, in quorum cervices Rogerii Regis
 arma immittere Abbas Cluniacensis fer-
 venissime cupiebat, Christiani erant,
 ne his stimulis opus erat Rogerio, quem
 Græci jam diu hostem maxime formi-
 dandum sentiebant.

§. L.

*Ecclesia Septentrionalis.**vit. an.**Boll. 19.**Sax. to. 2.**p. 249.**Jo. Magn.**hist. Goth.**L. XVIII.**c. 18.**vit. Eric.**Boll.**18. Maji.**to 15. p. 187.*

Sub idem tempus Ecclesiam Sueciæ
 Martyres duo illustrarunt, Henricus
 Episcopus Upsaliæ, & Rex Ericus seu
 Henricus, idem enim est nomen. Epi-
 scopum, in Anglia natum, anno mil-
 lesimo centesimo quadragesimo octavo
 ordinaverat Nicolaus Episcopus Alba-
 nensis, Papæ Legatus & ipse ex Gente
 Anglorum, postea ad Summum Pon-
 tificatum evehctus, & Hadrianus IV.
 dictus. Ericus carissimus erat Henrico
 Regi, cujus unica cura fuit Religionem
 defendere & propagare atque Justitiæ
 Regnum proferre; ita ut Leges ab eo
 conditæ sequentibus Sæculis celeberrimæ
 extiterint. Is etiam bellum gerendum
 suscepit, adversus Finonienses, populos
 adhuc infideles & nominis Christiani
 hostes, postquam prius pacem obtulis-
 set, si Fidem amplecti vellent. Porro
 in hac expeditione, Episcopum Upsaliæ
 habens

habens in castris, cum magnam repor-
 tasset de Finoniensibus victoriam, gra-
 tias Deo egit prostratus in terra, copio-
 sas fundens lacrymas, & dolens ruinam
 tot animarum, quæ per Baptismum ad
 Salutem pervenire potuissent. Devicto
 populo pacem concessit, eique Evan-
 gelium prædicari iussit. Fundatæ sunt
 Ecclesiæ, constituti Presbyteri, atque,
 Rege in Sueciam redeunte, Henricus
 Episcopus apud Neophytos permansit,
 quos in Fide confirmaret. Cum vero
 Neophytorum istorum aliquis homi-
 cidium commisisset, & Sanctus Vir reum
 ad suscipiendam pœnitentiam canoni-
 cam compellere voluisset, ut ceteros ter-
 rore contineret, ille in furorem actus
 Sanctum Episcopum interfecit, cujus
 Sanctitatem complura miracula prodide-
 runt. Verte batur tunc verisimiliter an-
 nus Salutis millesimus centesimus quin-
 quagesimus, & Ecclesia festum S. Mar-
 tyris decima nona Januarii celebrat.
 Erico Regi in Sueciam reverso quidam
 Danorum Princeps, qui Regno Sueciæ
 inhiabat, arma intulit. Cumque in Festo
 Ascensionis Domini Upsaliæ, capite regni
 sui, Sacerdote Sacris operante Regi oranti
 amicorum promptissimi nunciarent, ho-
 stes urbi imminere, in quos collecto mi-
 lite procedendum esset, *finite me*, in-
 quit, *toti Missæ præsentem adesse, spero*

Sæcul. XII.

A. C. 1150.

Sæculi. XII. nos reliquo officio divino in alia Ecclesia
 A.C. 1151. interfuturos. Tum cum paucis egressum, ut sua tueretur, quia latrones illi non justum prælium, sed insidias & solius Regis cædem meditabantur, in terram dejiciunt, multis plagis perfodiunt, & capite truncant. Tam tetrum facinus decima octava Maji anno millesimo centesimo quinquagesimo primo altera post Ascensionem Domini die peractum. Ubi occisi corpus ad sepulturam familiares pararunt, viderunt cilicium sub vestibus latuisse, sed præterea vivens variis poenitentiae operibus, vigiliis, jejuniis, balneis aquæ frigidae rebellem carnem domuerat. Post mortem suam Henricus pro vivis apud Deum intercedens plurimis claruit miraculis, eumque Ecclesia inter Martyres illa die, qua cecidit, colit.

Martyr.
Rom. 18.
Maji.

Saxo
Gramm.
lib. 14.
p. 238.

Sup. Lib.
LXIV.
n. 57

Nicolaus Episcopus Albanensis, ab Eugenio Papa in Daniam missus Ecclesiam Archiepiscopalem condidit in Norwegia, quæ provincia hæcenus Ecclesiæ Archiepiscopali Lundensi subjecta fuerat. Sed etiam in Suecia Sedem Metropolitanam erecturus, Concilium provinciale Lincopii anno millesimo centesimo quadragesimo octavo celebravit. Quia vero Gothi & Sueci tam de loco futurae Metropolis, quam de viro ad illam dignitatem eligendo dissentiebant, Legatus re infecta discessit; Gothi enim Archiepiscopo

episcopo Bremensi quam Upsaliensi sub-
 esse malebant. Nicolaus Legatus per
 Daniam rediens Esquilio Archiepiscopo
 Lundensi Pallium commisit, quod Archi-
 episcopo Sueciæ daturus fuisset, ut illud
 Præsuli, quem Gothi & Sueci communi
 consensu electuri essent, traderet. Id
 vero exsequi non licuit. Eo itaque con-
 silio Legatus Archiepiscopum Lunden-
 sem Dignitate Primatis in Suecia & Nor-
 wegia condecorabat, ut Archiepisco-
 patu nuper in Norwegia fundato sola-
 tium aliquod post imminutam ipsius dice-
 cesim conferret. Nicolaus, exinde Papa-
 tum consecutus, hoc jus Primatus Lunden-
 sium confirmavit.

Illatempestate Ecclesiæ Metropolitanæ
 Bremensi Hartwicus præerat, Alberon-
 nis, anno millesimo centesimo quadra-
 gesimo octavo defuncti, Successor, qui
 eam Sedem annis viginti tenuit. Anno
 sequente, millesimo centesimo quadra-
 gesimo nono, pace inter Saxones & Scla-
 vos reducta, ad restituendos Episcopa-
 tus a barbaris illis destructos, videlicet
 Oldenburgensem, postea Lubecam
 translatum, Ratzeburgensem & Mega-
 lopolitanum, postea Suerinum transla-
 tum, animum adjecit. Quippe hæ Sedes
 Episcopales per annos octoginta vaca-
 verant, sicque Hartwicus se cunctis suis
 Suffraganeis privatum dolebat, cum et-
 iam

*Hist. ap.
 Lindem. br.
 p. 102.*

M s

iam

Sæcul. XII. iam illa Jurisdictione, qua Antecessores
 A.C. 1151. ejus in Episcopos Daniæ, Norwegiæ &
 Sueciæ potiebantur, careret. Hanc igitur
 tum precibus, tum donis a Papa &
 Imperatore sibi iterum obtinere frustra
 conatus, memoratos Episcopatus propin-
 quos, in regione Sclavorum positos,
 restaurare aggressus est. Quare Episco-
 pum Oldemburgensem consecravit Vice-
 linum, Presbyterum Venerabilem, qui
 ad propagandam in Holsatia fidem annis
 non minus triginta piissimo labore de-
 sudabat; Eminchardum vero Hartwicus
 Episcopum Megalopolitanum ordinavit.

§. LI.

Vicelinus Episcopus Oldemburgensis.

Vicelinus in Dicecesi Mindensi parenti-
 bus magis virtute quam censu con-
 spicuis natus, pueritiam jam egressus,
 literis operam dare cœpit, primum in
 patria sua, deinde Paderbornæ, sub
 Hartmanno Magistro celeberrimo, qui
 ardentissimam sciendi cupiditatem in
 Vicelino temperare coactus est (*).
 Postea

*Helm. I.
 c. 43. c. 45.*

(*) Cum hic aliqua Episcopatus Paderbor-
 nensis occurrit mentio, ansa mihi præbetur,
 tristem & dubiam antiquissimæ hujus Ecclesiæ
 fortem, qua hodie premitur, quin etiam pericu-
 lum Rei Catholicæ non nullum commemorandi.
 Nempe Ecclesiæ Paderbornensis, Monasteriensis,
 & Hildes-

Postea Vicelinus Scholæ Bremensi præ- Sæcul. XII.
fectus est sub Friderico Archiepiscopo, A.C. 1151.
cui, omnibusque Viris, in illa Ecclesia
pietate

& Hildesheimensis per obitum Serenissimi Ele-
ctoris Coloniae Clementis Augusti, initio anni
1761. inter medios belli truculenti (quod in
Germania haud ambigue a Protestantibus agres-
soribus etiam Religionis causa geritur) tumultus
Pastore suo amantissimo & vigilantissimo privatae
sunt. Tres memoratae modo Ecclesiae hodie
armis Protestantium occupantur, earundem Ec-
clesiarum Canonicis Cathedralibus a supremo
belliduce, Regis Angliae nomine, districte pro-
hibitum, ne per electionem Ecclesiis vacantibus
Episcopos dent. Canonici Paderbornenses cu-
stodiae traditi sunt. An vero haec omnia, salva
pace Westphalica, fieri possint, illorum, quibus
competit, iudicium esto.

Ceterum Episcopus Vicarius Paderbornensis
in Pontificalibus Generalis, ut solertissimus est,
de custodia elapsus Bonnam se recepit. Hac
die vero, qua haec scribo, octava Januarii anno
millesimo septingentesimo sexagesimo secundo
idem Reverendissimus Episcopus in nostro Mona-
sterio Benedictino-Ettalensi, ubi olim inter il-
lustrissimos Collegii Alumnos educatus, & post-
ea anno millesimo septingentesimo trigesimo
Sacrum Ordinem professus est, fraterno affectu
diversatur, & in Festo Epiphaniae, raro inter
Episcopos exemplo, coram plebe e Cathedra
dixit. Eundem Praesulem, Josephum ex illu-
strissima Familia Comitum de Gondola ortum,
Cle-

Sæcul. XII.
A.C. 1151.

c. 47.

pietate insignibus, carissimus erat, Clericis autem negligentibus & licentiosè viventibus terribilis. Accusabatur etiam quod discipulos suos nimio rigore castigaret, quorum tamen aliqui non obscura nominis fama extiterunt, atque inter ceteros Ditmarus juvenis. Elapsis exinde aliquot annis Vicelinus in Franciam profectus, ipse severioribus disciplinis vacaturus, Ditmaro in itineris socium adsciro, Laudunum venit, ut se Magisterio duorum fratrum Rudolphi & Anselmi, quibus nemo magis illa ætate in explanatione S. Scripturæ clarebat, subderet. Tribus annis his Præceptoribus usus, quæstiones curiositatem foventes vitabat, & disputationes non necessarias. Inde perfectionis desiderio motus a carnibus abstinere & corpus suum cilicio macerare statuit. Inter Clericos ad Acolyti gradum solummodo pervenerat; noluerat enim ad altiorem ascendere, timens ne ejus deinde poenitentia subiret, quod juvenili impetu elegerat. Sed elapsis illis tribus annis, quos in Francia scientiarum studio dederat,

in

Clemens XIII. Pontifex Maximus, explorata ipsius pietate, doctrina, & zelo Missionum Septentrionalium Vicarium Apostolicum, cum solitis Juribus & facultatibus, dato Brevi Apostolico anno 1761. die 5ta Octobris constituit.

in patriam redire & Ordines Sacros suscipere decrevit.

Sæcul. XII.

A.C. 1151.

In Germaniam redux Vicelinus S. Norbertum adiit, tunc in Cathedra Magdeburgensi sedentem, qui perspecta ejus pietate Presbyterum ordinavit. Tunc vero sacerdotali zelo fervens, cupiensque Ecclesiæ prodesse, cum comperisset Henricum Sclavorum Principem, domitis barbaris nationibus, totum in eo esse, ut veram Fidem inter Paganos dilataret, ad Adalberonem Archiepiscopum Bremensem se contulit, qui, approbato ejus consilio, ipsum Auctoritate Archiepiscopali ad prædicandum Sclavis Evangelium, & Idololatriam extirpandam misit. Nec mora, Vicelinus cum duobus Presbyteris, qui operam suam ad opus Apostolicum condixerunt, in Sclavorum Regionem ingressus, ab Henrico Principe licentiam prædicandi, & Ecclesiam Lubecensem, in qua Officia Divina peragerent, impetrat. Verum cum Henricum Principem præcox fatum eripuisset, provincia bello civili turbata, Falderæ in terminis Holsatiæ, qua Sclavorum terras spectat, substiterunt. Incolæ Religionem Christianam profitebantur, cujus nihil nisi nomen servabant; nam antiquis suis superstitionibus inhærebant, & lucos fontesque adorabant. Ubi autem Vicelinus eorum animos sibi conciliavit, ausculta-

c. 47.

c. 48.

Sæcul. XII.

A. C. 1151.

scultabant attoniti, de felicitate vitæ futuræ & de corporum resurrectione differentem, incredibilis hominum multitudo ad pœnitentiæ remedium confugit, & Vicelini prædicantis fama totam provinciam Nordalbingensium implevit. Ipse Ecclesias propinquas cœpit invisere, populos docens, peccatores corripiens, lites componens, lucos profanos omnesque Paganorum ritus abolens. Sanctitatis fama complures Discipulos ad Vicelinum perduxit, tam Clericos quam Laicos, qui piissima societate inita promiserunt, se uxores nunquam accepturos, sed orationi, ægrotis levandis, nutriendis pauperibus, propriæ aliorumque salutis omni virium contentione vacaturos esse. Præcipue pro conversione Sclavorum Deum orabant; sed non cito eorum preces cœlum exaudivit.

c. 54.

Lotharius Imperator, Vicelinum hortantem secutus, condita arce Sigeburgensi ad Travam amnem & fundata ibidem Ecclesia, eidem & arcis & Ecclesiæ curam commisit, eo consilio, ut Sclavis omnibus, Religioni Catholicæ subjectis,

c. 55.

Vicelinum Episcopum daret. Sed Imperatore brevi post fati functo, nibilefectum, & bella inter Henricum Superbum atque Albertum Ursum exorta

c. 56.

Vicelinum cum sociis suis Falderam redire compulerunt, ubi complura miracula præfer-

præsertim in hominibus a dæmone obsessis edebant. Haud diu post Ditmarus, olim Vicelini Discipulus, tunc vero Capituli Bremensis Decanus, relictis omnibus, ad Magistrum suum, ejusque Congregationem Falderanam rediit, cumque esset zelosissimus & virtutis amantissimus non leve auxilium Vicelino præstitit. Talis erat Vicelinus Presbyter, cum eum Hartwicus Archiepiscopus Bremensis die Dominica nona Octobris anno millesimo centesimo quadragesimo nono Episcopum Oldemburgensem ordinavit. Quia vero istud, Henrico Leone Saxonix Duce inscio, molitus fuerat, ab eo Principe omnibus totius anni decimis privatus est. Verumtamen cum Episcopus ordinatus ad Ducem se contulisset, ille placatus tutelam suam Præsuli promisit eo pacto, ut Investituram a se acciperet. Dura videbatur Vicelino conditio, quandoquidem omni retro consuetudini adversabatur, Episcopum manu alterius quam Imperatoris investiari. Optimatum aliquis, Episcopi Vicelini amicus, suadebat; obsequeretur voluntati Ducis propter salutem Ecclesiarum in Sclavia, dicens, ipsi nec Imperatorem nec Archiepiscopum præsidio esse posse, si Dux, in cujus potestate tota provincia esset, obsisteret. Petiit ergo Episcopus inducias ad deliberandum, & inter-

Sæcul. XII.

A.C. 1151.

Henricus

Leo.

c. 59.

c. 70.

Sæcul. XII. interea Hartwicum Archiepiscopum
 A. C. 1151. consuluit, qui vehementer hortatus est,
 ne Investituram a Duce peteret, adjiciens,
 solum Imperatorem Episcoporum Domi-
 num esse, cujus Vasalli esse Principes
 ceteri ambirent. Quia autem Saxonie
 Dux Vicelinum acerbe habebat, deci-
 mas detinebat, & quæcunque petebat,
 denegabat, cessit tandem tempori & in-
 vestiri se, tradito Baculo, passus est.

Paulo autem post graviter afflictus
 est, amisso Ditmaro, carissimo suo Disci-
 pulo, quem ei in Vigilia Pentecostes die
 decima septima Maji anno millesimo
 centesimo quinquagesimo secundo mors
 eripuit.

§. LII.

Patriarchæ Constantinopolitani.

Constantinopoli Patriarcha Nicolaus
 Muzalon, anno millesimo centesimo
 quinquagesimo primo, loco cedere com-
 pulsus est. Is, cum Ecclesiam Constans-
 tinopolitanam regere cœpit, vituperaba-
 tur ab omnibus, quod contra Canones
 Sedem Patriarchalem usurparet, post-
 quam Episcopatum abdicasset, relicta Se-
 de Cypria. Initio equidem animum con-
 tra Adversariorum molimina obfirmavit,
 sed tandem querelis ad Imperatorem de-
 latis, intelligens, certissime futurum, ut
 causa caderet, noluit diem expectare,
 qua

Cinnam.
lib. 2. c. 18.
Sup. n. 26.

qua publice damnaretur, sed dimisso Pa-
 triarchatu discessit, vitam privatorum
 more ducturus, postquam Dignitate Pa-
 triarchali per annos tres & menses qua-
 tuor eminisset. Ipso sedente, synodi-
 ce definitum est, affinitatem, per spon-
 salia inter duos patruales & duas foro-
 res contractam, non esse impedimentum
 matrimonii. Nicolao successit Theodo-
 rus Monachus & Abbas S. Anastasie, ei-
 que rursus quidam Reclusus nomine Neo-
 phytus ex Monasterio *Evergetæ*, id est
 Benefactricis, quod nomen S. Virgini da-
 batur. Tumque in Sedem Constantino-
 politanam euectus est Constantinus
Cbliareus Diaconus & Sacellanus. Ce-
 terum quantum temporis quisque ex his
 Patriarchis federit nescimus, omnes ve-
 ro tres plus quam annos quatuor non
 expleverunt.

§. LIII.

*Nicolai, S. Bernardo ab Epistolis,
 lapsus.*

Jam diu S. Bernardum non latebat, se
 Nicolai Amanuensis sui perfidia læ-
 di; sed tandem anno millesimo centesi-
 mo quinquagesimo primo hominis teme-
 ritas omnibus palam facta est, quo Cla-
 ravalle miser aufugit. Is, natione Fran-
 cus, ab ineunte ætate institutum mona-
 chum.

*Mabil. præf.
 in Serm.
 S. Bern. n. 36*

Hist. Eccles. Tom. XVII.

N sti

Sæcul. XII. sticum in Monasterio Ramejensi prope
A.C. 1151. Treca professus, quia pro temporum
 illorum ratione doctissimus erat, fratres
 suos erudire iussus est. Porro indole
 facili & placendi studio maximorum vi-
 rorum amicitiam, præsertim Attonis E-
 piscopi Trecentis, Petri Abbatis Clunia-
 censis, Petri Cellensis & complurium al-
 liorum, sibi facile conciliavit. S. Ber-
 nardi fama deinde Claramvallem per-
 tractus, primo Eugenii Pontificis anno re-
 ceptus est, quod diceret vehementi se
 teneri desiderio, ad Monasterium trans-
 eundi, in quo Sacra Regula majore fer-
 vore, quam in suo servaretur. Itaque
 Congregationi Clarævallensi adscriptus,
 Geofrido Amanuensium (nam ob ingen-
 tem negotiorum molem S. Abbas plures
 habebat) Præfecto subditur, cui deinde
 ipse suffectus alios sibi subditos direxit.
 Proprium Claravalle Nicolao erat con-
 clave, seu Musæum, repletum libris, qui-
 buscum negotiabatur, nam Manuscripta
 autographa commodata ab aliis accipie-
 bat ad ea transcribenda, aliaque aliis i-
 pse dabat, ea conditione addita, ut præ-
 ter autographum etiam aliud recens de-
 scriptum ipsi redderent. Præcipua ei
 cura erat, magnas amicorum & Clie-
 tum cohortes fovere, quod ex ipsius E-
 pistolis constat. Ministerium autem Ni-
 colai, ceterorumque Amanuensium non

eo solum absolvebatur, quod S. Bernar-
do dictante scriberent, sed etiam ipso ju-
bente literas suo Marte exararent. Un-
de non nunquam S. Vir conqueritur,
quod animi sui sensa male reddidissent.
Aliorum præterea virorum nomine Epi-
stolas scribebat Nicolaus, non nullæ e-
nim supersunt nomine Henrici, Regis
Germani, & postea Episcopi Belvacensis,
datæ. Tandem Sermones scribebat, qui
e S. Bernardi calamo fluxisse dicebantur,
sive solummodo orationes a S. Abbate
in lingua Francorum prolatas in Latinum
transtulit, sive ipse simillimas concinna-
vit, quippe & cogitandi rationem Domi-
ni sui assequabatur, & stilum ejusdem
imitando sibi familiarem effecerat.

Ita spatium annorum ferme quinque
Claravalle transegit Nicolaus, in quo
S. Bernardus & Petrus Cluniacensis, qui-
bus erat carissimus, maximam posuerant
fiduciam, quippe mittebat eum S. Abbas
sæpiuscule ad Petrum, arcana sua sensa
aperiens. Tandem vero suboluit S. Vi-
ro, se a Nicolao decipi, eumque sigillo
suo ad scribendas suo nomine literas a-
dulterinas abuti. Qua de re Bernardus
Eugenio Papæ scripsit in hunc modum:

*Falsos fratres patimur, & complures
Epistolæ apocryphæ nostro sigillo mu-
nitæ ad diversorum manus delatæ sunt,
quodque maxime timeo, non nullæ etiam*

N 2

cum

Sæcul. XII.
A. C. 1151.ep. 387. al.
352.

ep. 284.

ep. 2. 84.

Sæcul. XII. *cum falso signo usque ad te pervenisse*
A. C. 1151. *dicuntur. Id me ad abjiciendam pri-*
stinam ceram compulit, & novam ad-
bibendam, quæ ut vides imaginem mei
& nomen præfert. Nullas jam alias
litteras, nisi hoc signum conspexeris,
tanquam meas recipe. Nempe adhuc-
dum illo tempore sigillum loco subscri-
ptionis erat. Ceterum S. Abbas hic Ni-
colaum non nominat, quod necdum pu-
blica esset ejus proditio.

Postquam vero Claravalle abiit, cum
 jam famæ ejus parcere nihil prodesset,
 ep. 229. S. Bernardus Papæ scripsit in hæc verba:
 Nicolaus exiit a nobis, quia non erat
 I. Joa. 2. 19. *ex nobis. Exiit, inquam, pudenda re-*
 201. *linquens vestigia. Diu ante hominem*
noveram, sed expectabam tempus, quo
converteretur a Deo, vel se ipsum, ut
alter Judas, proderet. Contigit vero
 S. Bernardus *hoc ultimum, nam præter libros, aurum*
 deceptus. *& argentum in sarcinis, in exeuntis*
sinu deprehensa sunt tria sigilla, pro-
prium, Prioris, & meum, non vetus il-
lud, sed novum, quod non diu abhinc
ad devitandas ejus fraudes, comparare
compulsus fueram. Quis dicat, quan-
tum Epistolarum numerum meo nomine
& me inscio scripserit? Utinam Curia
tua ab hujus hominis mendaciis libera sit,
& innocentia illorum, qui apud me sunt,
coram illis defendi possit, quorum animos
 suis

suis calumniis occupavit. Convictum Sæcul. XII.
A.C. 1151.
tenemus & ex parte etiam confessum,
quod tibi quoque non nunquam Epistolas
spurias scripserit. Quod spectat ad ce-
tera perfidi capitis flagitia, modo in to-
ta regione vulgata, & scribere erube-
sco & oculis tuis parco. Si ad te vene-
rit versipellis, jactitat enim Romæ sibi
amicos esse, memineris Arnaldi Brixien-
sis, quippe iste longe pejor est illo. Nemo
Nicolao dignior perpetuo carcere, in quo
perpetuo damnetur silentio, unquam fuit.
Nicolaus in varias Regiones delatus tan-
dem in Monasterium Ramejense, ubi
primo monachum induerat, se recepit,
ultraque annos viginti quinque superstes
fuit.

§. LIV.

Sugerii Abbatis obitus.

Sub idem tempus S. Bernardus, accepto
nuncio, quod Sugerius Abbas morti
proximus decumberet, data ad eum E-
pistola, fraterno affectu & pietatis sensu ep. 266.
plena, ad mortem forti animo obeun-
dam hortatur, dicitque, se vehementer
cupere, eum invisere, & a morituro be-
nedictionem accipere.

Sugerius, ubi morbo tentari cœpit,
ad Capitulum se deduci petiit, ubi cum Mabil. ad
ep. 266.
breviter ad Fratres dixisset, singulorum
pedibus advolutus condonari sibi inter

Sæcul. XII. lacrymas rogavit errores omnes, quibus
 A.C. 1152. eos offendisset, cui & ipsi lacrymas non
 tenentes facile annuerunt. Obiit dein-
 de decima tertia Januarii, anno salutis
 humanæ millesimo centesimo quinquage-
 simo secundo, ætatis suæ septuagesimo
 Abbatis Regiminis vigesimo nono.
 Defuncti exequias Episcopi sex, complu-
 res Abbates, & Ludovicus Rex junior,
 stans amare, condecorarunt.

§. LV.

*Rex Ludovicus ab Alienora se-
 paratur.*

Eodem anno millesimo centesimo quin-
 quagesimo secundo, decima octava
 Martii, Feria tertia ante Festum Pascha-
 tis *floridi*, id est Dominicæ Palmarum,
 quæ jam tunc ita dicebatur, Balgentia-
 ci celebratum est Concilium, cui inter-
 fuere Archiepiscopi quatuor, Hugo Sen-
 nonensis, Hugo Rotomagensis, Samson
 Remensis, & Lanfredus Burdegalensis,
 cum multis Episcopis & Abbatibus. Ar-
 chiepiscopus Senonensis Ludovicum Re-
 gem & Reginam Alienoram convocave-
 rat, ut de valore matrimonii inter ipsos
 sententia proferretur; quippe affirma-
 bant aliqui, affinitatem adeo propinquam
 intercedere, ut matrimonium valere ne-
 quiret. Ergo in Concilio steterunt te-
 stes,

stes, qui, præstito juramento, coram Episcopis edixerunt, quod Rex & Regina se cognatione contingerent. Cumque omnibus videretur, firmum satis esse argumentum, consensu utriusque partis dissolutum est matrimonium. Annos quatuordecim Ludovicus & Alienora in conjugio transegerant, ex quo duæ filiæ natæ erant; sed cum illa in profectioe Hierosolymitana Regem multoties offendisset, intolerabilis mulier marito effecta est. Ipsa in Ducatum suum Aquitaniæ reversa Henrico Duci Normanniæ, Comiti Andegavensi, qui postmodum in Anglia Regnum obtinuit, secundis nuptiis juncta est, Rex vero Ludovicus Constantiam, Alphonfi VIII. Regis Castiliæ filiam, duxit.

Sæcul. XII.
A. C. 1152.

Guil. Tyr.
Lib. XVII.
c. 8.

Rob. de M.
an. 1151.

§. LVI.

Conradus moritur. Fridericus I.

In Germania Conradus III. Rex, cum Bambergam venisset, Comitibus celebraturus, rebus humanis ereptus est, Feria sexta post cineres, decima quinta Februarii, postquam regnasset annos tredecim, nunquam Imperator coronatus. In eadem autem civitate prope tumulum S. Henrici sepultus est (*). Porro S. Henricum

Otto I. Fris.
c. 63.

N 4 ricum

(*) Id narrans Palatinus addit: *Veneri vis manifestior fuit, quam ut falleret, & cum innocentia,*

Sæcul. XII. ricum nuper Eugenius Papa Sanctorum
 A.C. 1152. Catalogo solemniter ritu adscripserat, ro-
 gatus ab Episcopo & Canonicis Bamber-
 gensis, ac instructus documentis duo-
 rum Legatorum, in Germaniam alias
 ob causas missorum, quibus mandatum
 fuerat, locum etiam adire, ubi Henrici
 Imperatoris corpus jacebat, ac in vitam
 & miracula ejusdem inquirere. Papam
 hac Bulla dicit: *Quamvis hujusmodi pe-
 titio (Sanctos canonizandi) non nisi in
 Generalibus Conciliis admitti soleat.*
 Ceterum Rex Conradus intelligens, Fri-
 dericum filium suum per ætatem non
 posse Regem eligi, successorem designa-
 vit Fridericum, ex fratre suo Nepotem,
 qui Francofurti electus est in frequen-
 tissimis Comitibus, præsentibus etiam non
 nullis Italiæ Principibus. Hæc electio
 peracta est die quarta Martii eodem an-
 no, Feria tertia tertiæ septimanæ in Qua-
 dragesima; Dominica autem sequente
 Aquisgrani ab Arnaldo Archiepiscopo
 Coloniensi coronatus est idem Frideri-
 cus,

Otto II. de
 gest. Frid. 6.
 1. 3.

*nocentia, pietas in dominum, mœstitia eludere
 suspicionem possent, conscientia tamen medicus
 stimulus, Neapolim ad parvicidam se contu-
 lit Rogerium. Ubi quia Tyranni prodicionem
 non proditorem diligere solent, debitam pœnam
 persolvit. Ex Baronio. Conradi Symbolum
 fuit: Pauca cum aliis, tecum multa.*

cus, Princeps juvenis, qui annis deinde Sæcul. XII.
 triginta septem imperavit. Erat vero A.C. 1152.
 fortis, magnanimus, justitiæ amans, &
 prudentia præditus; sed fastui & iræ non
 satis temperans, cognomento ænobarbus,
 factis suis celebratissimus.

Fridericus coronatus illico cum Prin-
 cipibus deliberavit, ipsisque suadentibus,
 Romam misit Hilinum, Archiepiscopum
 Trevirensis, & Eberhardum Archiepi-
 scopum Bambergensem, qui Pontifici,
 Romanis, & toti Italiæ nunciarent, Fri-
 dericum Regem electum fuisse.

Paulo post Papa & Fridericus Rex
 additis conditionibus concordiam inie-
 runt per Legatos suos, videlicet nomine
 Pontificis, Cardinales septem & Bruno-
 nem Abbatem Caravallensem prope Me-
 diolanum Ordinis Cisterciensis, & nomi-
 ne Regis, Anselmum Episcopum Havel-
 bergensem, Hermannum Episcopum
 Constantiensem, & tres Comites. Pro-
 mittebat vero Rex, se nec pacem nec
 inducias cum Romanis * vel Rogerio Re-
 ge unquam petiturum vel concessurum
 esse, sine libero consensu & voluntate
 Romanorum & Papæ. Tum ait: *Pro
 viribus contendam, Romanos Pontifici
 obnoxios reddere, ut annis abhinc centum
 fuerunt. Dignitatem Papalem & Re-
 galia Beati Petri, quia Ecclesiæ Ro-
 manæ Advocatus sum, contra omnes*
 N 5 *defen-*

c. 4.

ap. Baron,
an. 1152.

* rebellibus.

Sæcul. XII. defendam, ad ea quæ non habet recupe-
 A.C. 1152. randa, ut potero, opem conferam. Græ-
 corum quoque Regem nullam terram ex
 ista maris parte possidere patiar, quod
 si forte aliquam invaserit, promptissime,
 si fieri possit, ejiciam. Papa in vicem
 promisit, se Regi coronam Imperii, ubi
 ad eam accipiendam venisset, daturum
 esse, se pro debito officii sui Imperatoris
 Dignitatem tuiturum & aucturum, Cen-
 suras Ecclesiasticas in eum finem adhi-
 biturum, & non commissurum, ut Rex
 Græcorum, se connivente & cessante,
 ullam ditionem citra mare obtineat. His
 foederibus vigesima tertia Martii, Indi-
 ctione decima quinta, anno millesimo
 centesimo quinquagesimo secundo, sub-
 scriptum est.

§. LVII.

*Guimannus ad Sedem Magdeburgen-
 sem translatus.*

*Chron. Sax.
 an. 1153.
 Otto c. 6.*

Sede Magdeburgensi per obitum Fride-
 rici Archiepiscopi, qui decima quin-
 ta Januarii ex humanis abierat, vacante,
 Eligentes dissentiebant, aliis Gerardo
 Præposito, aliis Decano, suo suffragio
 faventibus. Ad tollendam litem Regem
 adeunt, in Saxonia commorantem, qui
 cum dissidentes conciliare non potuisset,
 Decano ejusque clientibus suasit, ut
 Gui-

Guimannum eligerent, Episcopum Sa-
 xo-Zizensem, juvenem quidem, sed no-
 bili stemmate ortum. Tumque ad se vo-
 cato Investituram Archiepiscopatus
 Magdeburgensis contulit. Nam Curia
 Germanica affirmabat, post fœdera &
 conditiones, inter Paschalem Papam &
 Henricum V. Imperatorem de Investitu-
 ra initas, si partes in Electione Episcopi
 discreparent, Imperatori jus esse quem
 vellet, adhibito Principum consilio, ad
 Episcopatum nominare. Ceterum Fri-
 dericus Rex rebus Saxoniae compositis,
 Festum S. Petri Ratisbonae celebravit,
 ubi duo Episcopi, quos in Italiam mise-
 rat, ad eum redeuntes grata retulerunt.

Inter hæc Gerardus Præpositus
 Magdeburgensis, Romam profectus, ad
 Eugenium Papam querelas detulit, quod
 Guimannus in illam Sedem auctoritate
 Principis intrusus fuisset. Id Papæ mi-
 nime probabatur, quod dispicimus ex
 ejus Responso dato ad quosdam Præsu-
 les Germaniæ, qui hac de re, Regi fa-
 ventes, Eugenio scripserant, tres nempe
 Archiepiscopi Eberhardus Salisburgen-
 sis, Hartwicus Bremensis, & Hilinus Tre-
 virensis, octo præterea Episcopi, quos
 inter Otto Frisingensis legitur. In illa
 Epistola Papa Episcopos reprehendit,
 quod eis in hoc casu constantia defuisset,
 & Dei Legem commemorat, per quam
 Episco-

Sæcul. XII.
 A.C. 1152.

Sup. lib.
 LXVI. n. 5.

Otto c. 8.

ep. 8.

Sæcul. XII.

A.C. 1152.

Episcopos sine manifesta utilitate quin & necessitate transferre ab una Sede ad aliam non liceret. Quare præcipit; suo hortatu efficerent, ut Fridericus ab hoc molimine absteret, & Ecclesiam Magdeburgensem integra sua libertate uti permitteret, *Quoniam, inquit, contra Deum & Sacrorum Canonum Sanctiones nulli omnino petitioni possumus præbere consensum (*)*. Hæc Epistola decima septima Augusti anno millesimo centesimo quinquagesimo secundo data est.

§. LVIII.

Liber tertius de Consideratione. De Appellatione.

Hoc anno S. Bernardus Librum tertium de Consideratione scripsit, in quo Eugenio Papæ consideranda proponit, quæ infra ipsum sunt. *Nempe infra te est, inquit, universus orbis, cujus curam geras, non vero Domini more possideas. Christus hic est, qui solus orbis terrarum possessionem sibi vindicat. Nam nullum tibi venenum, nullum gladium plus formido, quam libidinem dominandi. Ad omnes quidem extendatur tua sollicitudo,*

(*) Hanc Eugenii III. sententiam Natalis Alexander in hoc Pontif. pag. 102. *Apostolico sane pectore dignam* pronunciat.

citudo, primo autem ad Infideles, ut convertantur ad fidem. Cur enim prædicationi Evangelii metas ponamus? expectamus forte ut in eos incidat fides? cui credere casu contigit? quomodo credent sine prædicante? Adde, tibi curæ esse debere contumaciam Græcorum frangere, qui nobiscum sunt, & nobiscum non sunt, juncti fide, divisi a pace, quamquam & in fide ipsa claudicaverint. Adde Hæresim, quæ clam pæne ubique serpit, & apud aliquos palam sævit, præsertim ad Austrum. Hic S. Bernardo de recentioribus Manichæis sermo est. Tum prosequitur: Apud ipsos Catholicos Ecclesia ambitione & avaritia turbatur. An non limina Apostolorum plus jam ambitio quam devotio terit? an non ambientium vocibus tota die vestrum resultat Palatium? an non Ecclesiæ spoliis omnis Italiæ rapacitas, inexplebili aviditate, inbiat?

Cum variæ conditionis homines Romam litis causa convolarent, S. Bernardus de abusu Appellationum loquitur. Effectus hic erat falsarum Decretalium, quæ tanquam traditionem Apostolicam ponebant libertatem appellandi ab Episcopis ad Metropolitans & Primate; item causas difficiliore aut majoris momenti Romam deferendi. Quod omnes Episcopi læsi ad Sacram Sedem appellare possent

Sæcul. XII.

A.C. 1152.

Rom. 10.

Anacl. ep. I.

c. 4. II. c. 4.

III. c. 4.

Sixt. I. ep. 2.

c. 2.

possent

Sæcul. XII. possent & illuc ire tenerentur, quoties
 A C. 1152. vocarentur. Quod causæ Episcoporum
 non nisi a Papa iudicio decretorio fini-
 ri queant. Tandem quod illis, qui lædi
 se dicerent, induciæ concedendæ sint,
 quoties appellarent. Quia vero istarum
 Epistolarum Decretalium auctoritas per
 annos prope trecentos invaluerat, nemi-
 ni amplius veniebat in mentem falsita-
 tem earum suspicari, vel statutas regu-
 las oppugnari posse. Itaque S. Bernar-
 dus Appellationes ad S. Sedem utiles esse,
 quin etiam necessarias præsumens, in so-
 lum abusum calamum strinxit.

Sup. lib.
 LV. n. 22.
 Lib. L. n. 37.
 Ll. n. 5.

*Ad te, inquit, de toto mundo appella-
 tur; id quidem in testimonium Prima-
 tus tui. At tu, Sanctissime Pater, si
 sapis, non Primatu gaudebis, sed fructu.
 Quid tam decorum, quam si oppressi, tuo
 nomine invocato, malum effugiant? Quid
 e regione tam triste est aut perversum,
 quam si sub scuto appellationis letetur,
 qui malum fecit, & qui malum tulit, in-
 ani labore fatigetur? Reprime Appella-
 tiones sine causa, quæ appellanti non pro-
 sunt & accusato non nocent. Ante sen-
 tentiam improba omnino præsumitur ap-
 pellationis, quia aut partem alteram appel-
 lans vexare intendit, aut tempus redime-
 re. Non nulli appellant, ut Justitiæ ri-
 gori se surripiant, & impune commit-
 tant incestus aut adulteria. Quantum
 malum,*

III. Cons. c. 2

malum, si Apostolicæ Sedis tribunal tur-
 pitudini patrocinetur, quod omnium ma-
 xime formidari a turpibus oportebat?

Impii appellant, ut sic bonum fieri probi-
 beant, & Episcopi illicita matrimonia
 solvere non audeant, nec etiam rapinas,
 furta, sacrilegia punire præsumant, aut
 infames ab Ordinibus & Beneficiis arce-
 re & repellere queant. S. Bernardus
 jam olim data ad Innocentium Papam II.
 Epistola de abusu Appellationis, qua E-
 piscoporū auctoritas destruitur, amare
 conquestus fuerat. Læsi malebant ve-
 xationem tolerare, quam magnis ex-
 pensis Romam petere, ubi Appellanti-
 bus & Appellationi favebant, & ubi nul-
 lum temere appellantium ad refunden-
 das expensas damnatorum exemplum
 occurrebat.

S. Bernardus concludit, Appellatio-
 nem contemni non oportere, nec ea ab-
 uti, sed plus nocere abusum, quia con-
 temptum secum trahit. Utriusque
 deinde exempla memorabilia, quæ Pari-
 siis contigerant, narrat: *Quidam sibi
 publice desponsaverat uxorem. Adest
 dies celebris nuptiarum, parata omnia,
 invitati multi. Et ecce, aliquis, concu-
 piscens alterius sponsam, inopinato appel-
 lat, affirmat, hanc sibi prius fuisse pro-
 missam, ergo potius suam esse debere. Stu-
 pet sponsus, hærent omnes, Sacerdos non
 audet*

Sæcul. XII.

A. C. 1152.

Appellatio.

ep. 178.

Sæcul. XII. *audet progredi, amici sparguntur in di-*
 A.C. 1152. *versa, sponsa a mensa & thalamo sponsi*
suspenditur, quousque Roma reditum est.

Rursum Alius sibi desponsata uxore
diem nuptiarum constituit. Interim ad-
sunt calumniatores dicentes, hos sponsos
licite conjungi non posse. Causa ad Ju-
dicium Ecclesiasticum defertur, sed non
expectata sententia, appellatum est solo
dilationis frustratorie intuitu. At
sponsus, dilectæ tamdiu carere consortio
nolens, contempta vel dissimulata Appel-
latione, nihilominus, quod proposuerat,
peregit.

Hic addit S. Bernardus: *Tu igitur*
videris, Sacerdotum optime, Eugeni!
quid illud sibi velit, quod zelus vester as-
sidue contemptum Appellationis vindicet,
& abusum dissimulet? Bene facis, quod
complures causas ad illos remittas, qui in
ipso loco eas facilius & promptius cogno-
scere possunt, & melius decidunt. Sed
attende, quibus id committas.

6.3.

S. Bernardus deinde differens de vi-
 ro, aliis præposito, dicit, animum illius,
 qui præest, ab omni avaritia debere esse
 alienissimum, & de Eugenio Papa testa-
 tur: *Vidimus duos Præsules ex Germa-*
nia advenire cum equis, maxima pecunia
vi onustis, quam illi in Germaniam re-
vehere jussi sunt. Res nova prorsus &
inaudita! Roma pecunias oblatas respiciens!
 credo

credo autem id potius indoli tuæ, quam Romanorum consilio adscribendum esse.

Sæcul. XII.

A.C. 1152.

Hi Præsules ambo erant locupletes & rei, scilicet Archiepiscopi Moguntinus & Coloniensis. Tum mentionem facit alterius, per mare ab extrema orbis parte advecti, ut secundo Episcopatum emeret. Is Guilielmus Archiepiscopus Eboracensis fuisse creditur. Tandem quemdam Episcopum pauperem commemorat, cui Eugenius Papa secreto suppeditaverat, unde dona distribueret, ut sic decori & honori Præsulis consuleretur.

§. LIX.

Exemptiones.

Inde S. Bernardus transiens ad materiam de Exemptionibus ait: Conqueruntur omnes Ecclesiæ quod truncantur & a suis membris dividantur. Subtrahuntur Abbatibus Episcopis, Episcopi Archiepiscopis, Archiepiscopi Primatibus. Sic factitando probatis vos habere plenitudinem potestatis, sed quæstio est, an consulatis Justitiæ. Primo considerandum, an res liceat, deinde an deceat, postremo etiam an expediat. An autem non indecens sit, voluntate tua pro Lege uti, & quia non est, ad quem appelleris, potestatem exercere, negligere rationem? non minus dejecti quam elati animi est, more pecudis non ratione sed pro lubitu agi. An non

C. 4.

Hist. Eccles. Tom. XVII.

O res

Sæcul. XII. A.C. 1152. *res est te indigna, si toto non sis conten-*
tus, sed etiam minutias quasdam, tan-
quam non sint tuæ, nescio quomodo, tuas
facere satagas? Nec mihi fructum exem-
ptionis præendas; nullus est enim, nisi
quod inde Episcopi insolentiores, monachi
etiam dissolutiores fiunt, quid, quod &
pauperiores? peccat licentius monachorum
vulgus, cum non sit, qui arguat. Li-
centius etiam spoliantur monasteria, cum
non sit, qui defendat. Quo enim con-
fugiant? numquid ad Episcopos, injuriam
sibi illatam dolentes? hi profecto ridenti-
bus aspiciunt oculis, sive quæ faciunt mala,
sive quæ patiuntur exempti & infelices
monachi. Omnium horum reus eris, scan-
dali inde nascentis, odii, ac inimicitia,
& discordiæ in Ecclesiis æternæ. Quid
autem, si forte nec licet?

Ignosce mihi, non facile adducor, ut
dicam tibi licere, quod tot illicita par-
turit. Tunc denique tibi licitum censeas,
confundere ordinem, & perturbare ter-
minos quos posuerunt Patres tui? Erras,
si ut summam, ita & solam institutam
a Deo Apostolicam tuam potestatem existi-
mas; sunt & potestates mediocres, sunt
& inferiores. Monstrum facis, si manui
submovens digitum, facis eum pendere
de capite, superiorem manui, brachio col-
lateralem. Tale est si in Christi corpore
membra aliter locas, quam ipse disposuit.

Hierar-

*Hierarchiæ Ordo Deum habet auctorem; Sæcul. XII.
quod si dicat Episcopus: nolo esse sub Archi- A. C. 1152.
episcopo, & Abbas, nolo obedire Epi-
scopo, hoc de Cælo non est. Scio te posse
dispensare, sed in adificationem non in de-
structionem. Ubi necessitas urget, ex-
cusabilis dispensatio est, ubi utilitas pro-
vocat, dispensatio laudabilis est, nempe
utilitas publica non privata. Non nulla
tamen Monasteria exempta sunt secundum
intentionem Fundatorum, qui ea singu-
lari devotione Sacræ Sedi donarunt (*).*

*Tandem, inquit S. Bernardus, super-
est, ut super univèrsam Ecclesiæ statum
intendat consideratio tua; an omnis bo-
minum conditio officium suum impleat,
& præcipue an Sacræ Sedis mandata ea
qua dignum est sollicitudine observentur.
Ut innumera prætermittam, in promptu
est mihi monstrare, non observari illa Ca-
pitula, quæ in Concilio Remensi de vesti-
mentis Clericorum, & de Ordinibus, in
illis requisitis, qui ad dignitates Ecclesia-
sticas promoventur, tuo ore promulgasti.
Falleris si ea teneri putas, si non putas,*

O 2

ipse

Sup. 6. 56.

(*) Ex his dispicimus, S. Bernardum, qui
in omnibus Oratorum Cathedris, in omnibus
Scriptorum Libris Mellifluus deprædicatur, non
semper dulcia, verum etiam non nunquam amara
propinasse. Sed dulcia laudamus, amara re-
jicimus.

Sæcul. XII.
A.C. 1152.

ipse peccasti, aut statuens, quæ non tenentur, aut quod non tenentur dissimulans. Jam quartus annus est, ex quo data mandata audivimus, & neminem adhuc Clericorum reorum privatam beneficio, neminem Episcoporum suspensum ab officio vidimus. At luctu amarissimo dignum, quod inde secutum est. Quid vero illud? scilicet impunitas, quæ est incuriæ soboles, insolentiæ mater, radix impudentiæ, & Legum contemptus. Solent dicere; num de vestibus cura est Deo, & non magis de moribus? At forma hæc vestium deformitatis mentium & morum indicium est.

§. LX.

Libri de Consideratione posteriores.

In Libro quarto Considerationis S. Bernardus Papam attentum esse monet, ad ea quæ circa ipsum sunt, Clericos, *c. 1.* *populum, Domesticos. Primo quidem, c. 2.* *ait, Clerum tuum, amantissime Eugeni! ordinatissimum esse decet, ex quo præcipue in omnem Ecclesiam Cleri forma procedat. Quid vero de Populo loquar? quid magis notum Sæculis, quam protervia & fastus Romanorum? Gens insueta paci, tumultus amans, crudelis, intractabilis, subdi nescia, nisi cum non valet resistere. Et inferius: Tunc potissimum volunt dominari, cum servitutem professi sunt. Fidem jurant,*

c. 4.

jurant, ut opportunius sibi fidentibus no- Sæcul. XII.
ceant. Ex hoc enim non erit tibi con- A. C. 1152.
silium, a quo se arcendos putent, impatien-
tissime ferentes, si stante pro foribus tuis
quoquam illorum, moram vel modicam
fecerit Ostiarius. Sapientes sunt ad fa-
ciendum malum, bonum autem facere ne-
sciunt. Cælo, terræque invisi, impij
in Deum, in Rempublicam seditiosi, æmuli
in vicinos, in extraneos inhumani. Quos,
neminem amantes, amat nemo, & cum
timeri affectent ab omnibus, ipsi omnes
ceteros metuunt. Aliis subesse non susti-
nent, & aliis præesse non norunt, in
Dominos suos perfidi, inferioribus in-
tolerabiles, inverecunde petunt ab aliis,
& ab aliis rogati impudenter denegant.
Importuni & inquieti donec accipiant,
beneficii immemores postquam acceperunt.
Grandia loquuntur, operantur exigua,
largissime promittunt, parcissime pro-
missa exhibent, adultores, detractores
mordacissimi, veteratores, proditores
malignissimi.

Huc usque S. Bernardus, mores Ro-
 manorum suæ ætatis depingens. Nihil-
 ominus hortatur Papam, ut eis conver-
 tendis insudet, etsi modica spes emen-
 dationis affulgeat; cum Pastoris sit oves
 saltem curare, quamvis sanare non
 possit.

O 3.

Paulo

Sæcul. XII.

A.C. 1152.

n. 7. 8.

Paulo infra iterum de Romanis ad Eugenium Papam ait: *Etiam si draconibus & scorpionibus similiores sint quam ovibus, tu contra audentior eos aggredere, sed verbo non ferro. Quid tu denuo usurpare gladium tentes, quem semel reponere in vaginam iussus es. Uterque ergo Ecclesiæ est, & spiritualis scilicet gladius & materialis; ille vero Sacerdotis, hic militis manu, sed sane ad nutum Sacerdotis & Imperatoris iussum exferendus.*

Sup. S. 21. Hæc de duobus gladiis allegoria superius nobis occurrit, cui melior sensus tribui non potest, quam si dicatur; ferrum nunquam adhibendum esse, nisi iussu Principis, quem vero Sacerdotes consulere oporteat, ut exploret, an justum sit bellum, aut etiam eorum hortatui morem gerat, & sua potentia ad defendendam Religionem utatur.

n. 5. 6.

S. Bernardus in eodem Libro etiam hæc verba memoratu digna protulit: *Vides omnem Ecclesiasticorum zelum in conservanda sua dignitate absolvi. Honori totum datur, Sanctitati nihil. Si causa requirente paulo submissius agere, & societati humanæ indulgere volueris, absit, inquit, non decet, Majestati non convenit, quam personam geras attendito. Nullibi tamen S. Petrus legitur publice processisse, auro gemmisque ornatus, aut sericis indutus, veclus equo albo, stipatus*

tus milite, circumstrepentibus septus mi- Sæcul. XII.
nistris. In bis successisti non Petro sed A.C. 1152.
Constantino. Consulo, hæc toleranda esse
pro tempore, si modo semper meminervis,
rei Summam tibi esse, oves pascere. Pur-
pora tectus & auro pastoris officium non
abjice, Evangelium non erubescere. Hic
videmus S. Bernardi mentem nullum vel
de donatione Constantini, vel de veri-
tate falsarum Decretalium dubium sub-
isse.

Transit deinde ad creationem Cardi-
 naliū, quos dicit eligendos esse de toto
 orbe, utpote orbem judicatuos, &
 quidem si fieri possit optimos, cum fre-
 quentius contingat, bonum ad Curiam
 Romanam venire, quam ibi ex malo bo-
 num fieri. Inprimis omnem sollicitudi-
 nem in constituendis Legatis adhiben-
 dam esse monet, quos optimis moribus
 & animo ab avaritia alienissimo esse ex-
 optat. Tum præclara Martini Cardi-
 nalis Legati in Dania, & Geofridi Epi-
 scopi Carnotensis, exempla adducit.
 Conqueritur, quod Papæ ministri Pres-
 byteris se anteferre conarentur, quia
 Pontifici celebranti propiores assiderent,
 cum tamen istud non eorum dignitas,
 sed ministerii commoditas exigat.

Tandem Papæ suadet, ut cuiquam
 Domesticorum suorum omnem rerum
 temporalium curam, Præsule, qui se

Sæcul. XII. totum Ministerio Ecclesiæ debet, in-
 A.C. 1152. dignam, committat. Aitque inter ce-
 tera: *Mira res! satis superque hominum*
Episcopi ad manum habent, quibus ani-
mas credant, & cui committant suas fa-
cultatulas non inveniunt. In Libro quinto
 de Consideratione S. Bernardus de illis
 rebus agit, quæ sunt supra nos, & Eu-
 genio Papæ sublimis meditationis ma-
 teriam de Angelis, de Essentia divina,
 de Mysteriis Trinitatis & Incarnationis
 præbet (*).

§. LXI.

Jordanus, Legatus in Germania.

Jordanus de Ursinis, Legatus in Ger-
 maniam ad Conradum Regem anno
 millesimo centesimo quinquagesimo pri-
 mo

(*) Capite decimo tertio S. Doctor quærit:
Quid est Deus? & respondet: Est Longitudo,
Latitudo, Sublimitas & Profundum Longi-
tudo, inquam, quid est autem Longitudo? est
æternitas. Hæc tam longa, ut non habeat ter-
minum, non magis loci, quam temporis. Deus
etiam Latitudo est. Et quid est illa? Caritas,
quæ nullis terminis angustatur in Deo, qui nihil
odit eorum, quæ fecerit Quid item Deus?
Sublimitas & Profundum in Sublimi Po-
tentiam, in Profundo Sapientiam considera
Res una, effectus multiplex, operationesque
diversæ.

mo missus, indeque in Franciam & Nor-
manniam digressus, omnes provincias
non Evangelio sed Sacrilegio replens,
ubique horrenda reliquerat vestigia.
Hunc enim in modum de eo loquitur
S. Bernardus in epistola, ad Hugonem Car-
dinalem Episcopum Ostiensem data, in
qua præterea dicit: *Turpia fertur ubi-
que commisisse, spolia Ecclesiarum aspor-
tasse, formosulos pueros ad Ecclesiasticos
honores, ubi potuit, promovisse, ubi non
potuit, voluisse. Multi data pecunia vexam
redemerunt, ne ad eos veniret, & ab illis
dona extorsit per nuncios, ad quos ipse per-
venire non potuit. In scholis, in curiis,
in triviis, fabulam se ipsum fecit. Sæcu-
lares, Religiosi, omnes de eo male lo-
quuntur, pauperes, monachi & Clerici
de eo conqueruntur. Cuncti denique &
famam ejus & vitam exhorrent. Non sic
Dominus Joannes Paperonius, cujus laus
est in Ecclesia, ubique Ministerium suum
honorantis. Ceterum has literas Domino
Papæ prælege. Ipse viderit, quid de tali
homine decernendum sit; ego liberavi con-
scientiam meam. Dicam tamen, ea qua
soleo præcipiti mente; Bonum erit Pon-
tifici, si & ipse purgaverit Curiam suam,
& sic animæ suæ consuluerit. Statueram
ista tacere, sed Venerabilis Prior Montis-
Dei ad scribendum me impulit. Scias
vero, minus me dixisse quam publice præ-*

1003 O 5 dicatur

Sæcul. XII.

A. C. 1152.

ep. 290.

1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040

Sæcul. XII. *dicatur.* Mons - Dei est Monasterium
A.C. 1152. Cartusianorum, in Diocesi Remensi
 positum.

§. LXII.

Archiepiscopatus in Hibernia.

Joan. Ha-
gulst. to. 2.
Conc.
p. 1130.

Wareus an-
tiq. lib. c. 16.

Joannes Paperonius Cardinalis Pres-
 byter, Tituli S. Laurentii, Legatus
 in Hiberniam ab Eugenio Papa anno mil-
 lesimo centesimo quinquagesimo primo
 missus, ad Regem Angliæ se contulit,
 qui ei proficiscenti datis literis securi-
 tatem præstare noluit, nisi jurejurando
 promitteret, se in hoc itinere nihil actu-
 rum, quod Regni sui juribus nocere pos-
 set. Paperonius indignatus ad Papam
 rediit, cujus curia Regis Angliæ responso
 haud modice offensa est. Anno sequente
 millesimo centesimo quinquagesimo se-
 cundo, Paperonius iterum trajecto mari
 Davidem Scotiæ Regem adiit, petens,
 ut sibi in Hiberniam navigare liceret.
 David Rex Legatum circa Festum S. Mi-
 chaelis honorifice exceptum in Hiber-
 niam dimisit, cum Christiano Episcopo
 Lismorensi, & ipso in eadem Insula Le-
 gati potestate instructo. Ibidem Con-
 cilium in Cœnobio Mellifontano, Ordini
 Cisterciensis celebrarunt, cui Epi-
 scopi, Abbates, Reges, Duces & Majores
 natu Hiberniæ interfuerunt, quo-
 rum consensu Archiepiscopatus consti-
 tuti

tuti sunt quatuor, Armachanus, Du-
 bliensis, Casseliensis, Toamensis, his-
 que sui Suffraganei sunt designati. Ita-
 que Metropolitana Dignitate in Hibernia
 primi fulserunt Gelasius, alio nomine
Giolla, Mac-liab, Archiepiscopus Ar-
 machanus, Hiberniæ Primas, S. Mala-
 chiæ Successor. Gregorius, seu *Grevi*,
 Archiepiscopus Dubliniensis. Donatus,
 seu *Domaldo* Lonarganus, Archiepi-
 scopus Casseliensis, & Edanus, seu *Aeda*
oboffin, Archiepiscopus Toamensis.

Ex his exemplis dispicimus, qua ra-
 tione Hiberni nomina sua Latini sermo-
 nis genio accommodaverint, ut minus
 barbare sonarent. Paperonius Legatus
 memoratis Archiepiscopis Pallia quatuor,
 Roma allata, distribuit. Hibernos quo-
 que Matrimonii legibus, quibus non
 erant assueti, subiecit, & multos ab-
 usus sustulit. Anno sequente millesimo
 centesimo quinquagesimo tertio, post
 Festa Paschalia, ex Hibernia solvens,
 per Scotiam, qua venerat, domum re-
 meavit.

§. LXIII.

Alanus Episcopus Antissiodorensis.

In Francia Sedes Antissiodorensis quin-
 decim circiter mensibus vacavit, post
 obitum Hugonis, quem S. Bernardus
 S. Episcopum appellat. Is olim Monachus
 Cister-

Sæcul. XII.
 A. C. 1152.

Sup. Lib.
 LXVIII.

Sæcul. XII. Cisterciensis, & primus Abbas Pontinia-
 A. C. 1152. centis, decima Octobris anno millesimo
 centesimo quinquagesimo primo factis
 functus fuerat, cumque de more ad no-
 vam Electionem procedere omnes para-
 rent, supervenit quidam juvenis, & ap-
 pellationem interponit, prohibens, ne
 eligentes ultra progredierentur, donec
 ipse Romam petiisset, & inde rediisset.
 At cernens appellationem suam sperni,
 triduo post electionem ab aliis peractam,
 congregatis amicis & clientibus suis
 alium eligi curavit. Re ad Pontificem
 delata, tertium eligi iussit, & futuræ
 electioni viros tres, quos inter S. Ber-
 nardus designatus erat, præfecit. Et
 S. Bernardus quidem alteri eorum con-
 sentiebat, quia vero reclamabat tertius,
 causam secundo Papæ rescripsit, qui ele-
 ctum Alanum, natione Flandrum, con-
 firmavit. Is a prima ætate in Ecclesia
 Insulana * educatus, & Monachum Clara-
 valle sub disciplina S. Bernardi professus,
 postea primus Abbas Ripatorii in Diocesi
 Trecensi, hoc Monasterium annis duo-
 decim rexit.

* L'isle

Fuere, qui Ludovico Regi suggere-
 rent, cum prima electio, quam ipse
 fieri concessisset, effectu caruisset, ad
 aliam procedere, sine novo Regis con-
 sensu

fensu, non licuisse. At S. Bernardus op-
 posuit, Regium consensum primo datum
 sufficere, nec esse necessarium, toties
 ad Regem recurrere, quoties eligentes
 Clerici dissensissent.

Sæcul XII.

A. C. 1152.

ep. 282.

Alanus, postquam Ecclesiæ Antissio-
 dorensi annis tredecim præfuisset, illa
 relicta, consentiente Papa, Claramval-
 lem rediit, reliquum vitæ in pio otio
 transacturus.

§. LXIV.

*Henricus Archiepiscopus Moguntinus
 deponitur.*

Eugenius Papa duos in Germaniam Le-
 gatos miserat, Bernardum Presbyte-
 rum Cardinalem tituli S. Clementis, antea
 Priorem Canonorum Regularium S. Jo-
 annis in Laterano, & Gregorium Dia-
 conum Cardinalem Tituli S. Angeli, discus-
 suros causam Henrici Archiepiscopi Mo-
 guntini, qui dudum accusatus, quod
 Bona Ecclesiæ suæ dissiparet, sæpius moni-
 tus, errata non emendaverat. Legati
 Bambergæ versabantur cum Friderico
 Rege, ubi Festum Paschæ, quod hoc
 anno millesimo centesimo quinquagesimo
 tertio in diem decimam nonam Aprilis
 incidebat, celebravit. S. Bernardus vero,
 cum

Otto. I. Fris.

c. 9.

Sæcul. XII.**A. C. 1153.***pp. 302.**Serr. Lib. V.**p. 817.*

cum comperisset, Archiepiscopum Moguntinum ad tribunal Legatorum vocatum fuisse, data ad eos epistola, rogavit, ut, quantum salva justitia fieri posset, extremo rigore in infelicem Præsulem non animadverterent, sed ejus simplicitati non nihil darent, qua abusi falsi fratres Archiepiscopum in ruinam impulisse dicerentur. Henricus nihilominus depositus est in Curia, quam Rex Wormatiæ in Pentecoste eodem anno convocaverat. Ipso etiam auctore in Sedem Moguntinam subrogatus est Arnoldus ejus Cancellarius, per electionem quorundam delegatorum, qui nomine Clericorum populique ad illam Curiam venerant. Præterea Legati, Rege licentiam concedente, Buchardum Episcopum Eichstadiensem, virum senectute fractum, tanquam oneri amplius ferendo imparem, deposuerunt; verum in Archiepiscopum Magdeburgensem quoque, & quosdam alios, sententiam pronunciaturos prohibuit Rex, & in Italiam dimisit. Henricus, de Sede Moguntina dejectus, in quoddam Saxoniam Monasterium Ordinis Cisterciensis se recepit, ubi prima die Septembris eodem anno pia morte defunctus est.

§. LXV.

§. LXV.

Sæcul. XII.
A. C. 1153.*Eugenius III. moritur. Anastasius IV.
Papa.*

Eugenius III. Papa eodem anno mil-
lesimo centesimo quinquagesimo ter-
tio octava Julii obiit, postquam in Petri
Cathedra annos octo & ferme menses
quinque sedisset. Is quartam partem
oblationum, quæ ex more in Basilica
S. Petri in Altari maximo fiebant, ejus-
dem Ecclesiæ Canonicis concessit, ipse
nunquam ibidem Sacris operari solitus,
nisi aliquod donum, Summo Pontifice
dignum, afferret. Mortem vero op-
petiit Tibure, unde Romam solemniter
pompa translatus, & in Basilica S. Petri
sepultus est, Sanctus ab omnibus habitus,
etsi publico cultu affectus non legatur.
Complura autem miracula ad ejus tumu-
lum edita sunt, & nominatim ægroti
septem a variis morbis liberati Deo gra-
tias egerunt.

*Veter. mon.
ap. Baron.
& Papebr.
con.*

Altera post Eugenii obitum die, nona
Julii, Romanus Pontifex electus est Con-
radus, Episcopus Sabinensis, patria Ro-
manus, Canonicus Regularis, dictus Ana-
stasius IV. Senex magna pietate con-
spicuus, Rerum Romanarum & Eccle-
siasticarum longo usu peritissimus, qui
autem

Sæcul. XII. autem ad clavum Ecclesiæ non plus uno
A.C. 1153. anno & quatuor mensibus sedit.

§. LXVI.

S. Bernardus Metis.

vit. Lib. V. s. 1. Inter hæc S. Bernardus vires corporis in
 dies deficere sentiebat, Fratresque
 censebant, fieri non posse, ut tota hyeme
 anni millesimi centesimi quinquagesimi
 tertii inchoati superstes esset. Ipse vero
 affirmavit, se usque ad ætatem victurum;
 quamvis proinde lecto affigeretur, & ma-
 gnis cruciaretur doloribus, Spiritualia ta-
 men meditabatur, dictabat epistolas, ora-
 bat, fratres ad constantiam exhortabatur.
 Vix unquam Missam celebrare omisit,
 priusquam ad extrema deduceretur. Ita
 ægotans scripsit ad Andream, Avuncu-
 lum suum, militem Templi, firmum Regni
 Hierosolymitani fulcrum. Is enim ad S. Ab-
 batem prior literas dederat, in quibus si-
 gnificabat, maximo se teneri eum invi-
 sendi desiderio. In illa epistola S. Bernar-
 dus ait: *Si venis, cito veni, si me vivum ha-
 bere cupis.* Tum mentionem faciens de
 Principibus, qui in Palæstinam peregri-
 nati fuerant, *nihil boni, inquit, in illis ter-
 ris effecerunt, & celeriter ad sua reversi,
 mala incredibilia peregerunt.* Simul, ut ab
 Avunculo rogatus fuerat, ad Melisendam
 Hiero-

Hierosolymæ Reginam dedit literas, ut Sæcul. XII.
eam officia sua, quæ viduæ & Reginæ in- A. C. 1153.
cumberent, edoceret.

ep. 289.

Sub idem tempus, cum populo Me-
tensi Optimatum propinquorum vexa-
tiones viderentur intolerabiles, collectis
universis viribus, cum armis contra Ty-
rannos egressus, infeliciter confluxit;
quippe duo ferme civium millia tum ferro
ceciderunt, tum Mosellæ amnis undis
obruta perierunt. Amplissima Urbs vin-
dictam parabat; inimici vero spoliis locu-
pletati & victoria reportata accensi, bel-
lum prosequi in afflictissima provincia
statuerant. Tunc vero Hilinus Archi-
episcopus Trevirensis, & Ecclesiæ Me-
tensis Metropolita, his malis S. Bernardo
melius neminem mederi posse ratus,
Claramvallem pergit, ad pedes S. Ab-
batis omniumque monachorum prostra-
tus flagitat; venirent ad auxilium mi-
serissimo populo ferendum.

Singulari Dei providentia factum
fuisse videtur, quod S. Bernardus ante
aliquot dies morti proximus, utcun-
que vires receperit. Ergo secutus est
Archiepiscopum; cumque in Lotha-
ringiam pervenissent, colloquium inter
adversas partes in ripa Mosellæ habi-

Hist. Eccles. Tom. XVII.

P tum

Sæcul. XII.
A.C. 1153.

tum. Ibi vero S. Bernardo omnes, ut ad pacem reducendam animum adjicerent, exhortante, Principes contumaciter repugnant, & furiose indignantes, non salutato hospite, recedunt. Nihilominus eventus docuit, Nobiles, non contemptu sed reverentia Sancti Viri, cui in faciem resistere non audebant, ad fugiendum fuisse permotos.

Itaque ad finem spectabant inania comitia omnesque rursus spem totam in armis ponebant, cum S. Bernardus ad Fratres, hujus itineris comites, *nolite turbari, inquit, nam dulcis pax, etsi difficili negotio, redibit, & ecce,* media nocte adsunt delegati ad S. Bernardum a Principibus missi, quos jam prioris pertinaciæ pœnitebat. Denuo conveniunt ad deliberandum, de pacis conditionibus per aliquot dies agitur, tot autem & tanta obstacula objiciebantur, ut sæpe spes omnis reconciliationis evanesceret. Verum hæc mora compluribus morbo laborantibus profuit, quos Vir Sanctus sanitati reddidit. Et hæc miracula non parum animos ad pacis consilia impulerunt, quamvis etiam eam ad tempus differrent, quod ingens populi concursus, & multi-

multitudinis importunæ preces, S. Ab. Sæcul. XII.
 batem a negotio, cujus causa venerat, A.C. 1153.
 retardarent. Quare, ut turbas effuge-
 ret, Vir Sanctus in Insulam, in medio
 Mosellæ positam, devehendus fuit, quo
 civium Metensium Nobiliumque præ-
 cipui, cimbis delati, in pacis fœdera
 tandem coierunt. Inter morbos, in
 illo S. Bernardi itinere sanatos, legitur
 femina, annis omnino octo omnium
 membrorum tremore concussa & crucia-
 ta. Cum ea in conspectum Sancti Viri ve-
 nisset, tempore quo spes pacis minima
 affulgebat, mulieris miseria omnium
 circumstantium oculos in se rapuit.
 Tumque, Servo Dei preces fundente,
 spectantibus omnibus, paulatim tremor
 cessavit, & femina incolumitati resti-
 tuta est. Manifestum prodigium etiam
 contumacissimos ita tetigit, ut pectus
 in signum pœnitentiæ ambabus pal-
 mis percuterent. Populi acclamatio
 per mediam horæ partem tenuit. Ad
 arcendam multitudinem hominum
 S. Viri pedes osculari ambientium, na-
 viculæ impositus est, & a terra remo-
 tus. Cumque adhucdum Principes ob-
 testaretur, ut populis pacem concede-
 rent, inter suspiria respondebant: *Quid-*
ni obtemperemus viro, cui ut obsequatur
Deus tam grandia miracula, nobis spe-
P 2 *Antibus,*

Sæcul. XII. *stantibus, operatur?* dicebat S. Bernardus: *non propter me sed propter vos hæc*

A. C. 1153. *Deus facit.* Eadem die, cum Urbem Metensem intrasset, Episcopum populumque horitatus, ut Principibus, conditiones pacis offerentibus, faciles se præberent, mulierem in civitate paralyticam sanitate donavit, quæ ad Virum Sanctum in lectulo suo decumbens robustorum virorum manibus delata, illico domum suam pedibus repetiit. Tandem pax omnibus placet, & adversæ partes datis dextris & amplexu mutuo reconciliantur.

§. LXVII.

S. Bernardi obitus.

Ultima hæc fuit S. Bernardi profectio, nam redux viribus penitus destitui cœpit, quem ipse naturæ defectum eo solatio patiebatur, quo peregrini post longam & periculosam navigationem reficiuntur, cum in exoptatum portum invehì conceditur. Conspiciens dolorem & luctum Fratrum suorum, eos tenerrimo affectu consolabatur, & lacrymis copiose fluentibus obsecrabat, ne Regulæ rigorem & amorem perfectionis monasticæ, quem verbo & exemplo

exemplo eos docuisset, unquam abjice-
 rent. Paucis ante mortem diebus Ar-
 noldo Abbati Bonævallis, qui de amici
 valetudine valde sollicitus aliqua ad ejus
 refocillationem miserat, rescripsit in
 hunc modum: *Suscepi caritatem tuam
 in caritate sed non in voluptate. Quæ
 enim voluptas, ubi totum sibi vindicat
 amaritudo? nisi quod nihil penitus com-
 edere utcunque delectabile mihi est. Som-
 nus recessit a me, ne vel beneficio sopiti
 sensus dolor unquam recedat. Defectus
 stomachi fere totum quod patior est.
 Frequenter & in die & in nocte exigit
 confortari modico admodum qualicun-
 que liquore, nam ad solidum omne in-
 exorabiliter indignatur, & hoc pa-
 rum quod admittit non sine gravi mo-
 lestia sumit. Pedes & crura intumu-
 erunt, quemadmodum bydropicis con-
 tingere solet. Et in his omnibus, ne
 quid lateat amicum de statu amici sui,
 secundum interiorem hominem Spiritus
 promptus est in carne infirma. Orate
 Salvatorem, ut tempestivum jam exi-
 tum non differat sed custodiat. Cu-
 rate munire precibus vestris agonem
 meum & horam, qua meritis nudo
 migrandum erit, ut is qui insidiatur,
 invenire non possit, ubi figat dentem
 & vulnus infligat. Istud ipse scripsi,*

Sæcul. XII.
 A.C. 1153.

ep. 310.

Sæcul. XII. *sic me habens, ut per notam tibi ma-*
A.C. 1153. *num cognoscas affectum.*

Ubi constitit Sancti Viri mortem imminere, Episcopi propinqui cum plurimis Abbatibus & monachis Claravallensem convenerunt, tandemque suprema Sancti Viri dies, vigesima Augusti illuxit, qua circa horam nonam matutinam animam suam in manus Creatoris reddidit, anno millesimo centesimo quinquagesimo tertio. Defuncti corpus, vestibus Sacerdotalibus indutum, in Oratorium Beatæ Virginis delatum. Confluxere nobiles, plebejque, quorum gemitibus tota vallis resonabat. Amarissime omnium vero ad fores Monasterii mulieres flebant; his enim Ecclesiam intrare non licebat, pro veteri disciplina, quæ hodieque Cistercii & Claravalle observatur. Biduo, quo omnium oculis expositum fuit corpus, populus turmatim irruebat. Alii osculabantur frigentes pedes, alii corpori admovebant panes, cingula, nummos, resve alias, quas tanquam benedictas servarent, & ex iis premente necessitate levamen quærent. Secunda die tantus tumultus fuit, ut nec monachorum nec Episcoporum reverentia irrumpentes arceret. Quare die

die tertia, ante consuetum tempus Sæcul. XII.
 Sancto Sacrificio celebrato, Sancti Viri A. C. 1153.
 corpus sepulchro lapideo infertur, po-
 sita super pectus ejus arcula, Reli-
 quias S. Thadæi Apostoli continente,
 quas, eodem anno sibi Hierosolyma
 allatas, corpori suo imponi jusserat.
 Ita S. Bernardus ante Altare S. Virgi-
 nis, quam semper magna devotione
 coluerat, terræ mandatur.

Ceterum ad Coelum abiit S. Ab-
 bas anno ætatis suæ sexagesimo ter-
 tio, ex quo Professionem Cistercii
 emiserat, quadragesimo, ex quo Ab-
 batiam Clarævallensem regendam su-
 sceperat, trigesimo octavo. Ordinis
 sui Monasteria vel fundaverat, vel ei-
 dem aggregaverat sexaginta duodecim,
 scilicet in Francia triginta quinque, in
 Hispania undecim, in Belgio sex, in
 Anglia quinque, totidem in Hibernia,
 itemque in Sabaudia, in Italia quatuor,
 in Germania duo, in Suecia duo, in
 Hungaria unum, & denique in Dania
 unum. Si vero etiam Coloniae, quæ
 ex monasteriis Clarævallensi Congre-
 gationi subjectis exiverunt, adnume-
 rentur, usque ad centum sexaginta &
 plures invenire est. Ecclesia in die
 obitus sui memoriam S. Bernardi colit;

P. 4

isque

Sup. Lib.
LXVI.

n. 21.

Martyr.
Rom.

20. Aug.

Sæcul. XII. isque ob Doctrinam, zelum & pietatem, quæ ex ejus Scriptis effulget, tanquam SS. Patrum tempore ultimus in Ecclesia habetur (*).

(*) Natalis Alexander, Sententiam S. Bernardi de Sanctorum Beatitudine discutiens pollequam illa verba ex Sermone III. præter alia ex aliis commemoravit: *Docet (S. Bernardus) tres esse Sanctorum Status animarum. Primum, videlicet in corpore corruptibili, secundum, sine corpore, tertium, in corpore jam glorificato. Primum in Tabernaculis, Secundum in Atriis, Tertium, in domo Dei. &c.* Subjungit: *Verum de Beatitudine consummata loqui S. Bernardum, ex adjunctis perspicuum est; & negare tantum, animas Sanctorum tam perfecte nunc videre Deum, quam visuræ sint receptis corporibus. Quia naturalis impetus, quo erga corpus feruntur, ut ei rursus uniantur, ipsas remoratur, quo minus Angelorum instar tota intentione in Deum ferantur &c.*

